

МОНІТОРИНГ ГОТОВНОСТІ ТА ПОТРЕБ ВЧИТЕЛІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ТА ІКТ : 2024

Київ 2024

УДК 371.13:004 (072)

МОН 77

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту цифровізації освіти НАПН України
(протокол № 16 від 12. 12.2024 р.)*

Рецензенти:

Лук'янова Л.Б.

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України,
заслужений діяч науки і техніки України, директор Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих НАПН України

Пінчук О.П.

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступниця
директора Інституту цифровізації освіти НАПН України

МОН 77   Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання
цифрових засобів та ІКТ: 2024. Аналітичний звіт/ О.Овчарук,
О.Гриценчук, О.Кравчина; за заг.ред. О.Овчарук. Київ : ІЦО НАПН
України. 2024. 100 с.

[ISBN 978-617-8330-34-7](#)

Представлено аналіз результатів моніторингу готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів для професійної діяльності. Опрацьовано результати опитування вчителів у 2024 році, проведеного спільно Інститутом цифровізації освіти НАПН України та Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти». Метою опитування було виявлення громадської думки освітян щодо готовності до використання онлайн-засобів та інструментів для забезпечення дистанційного навчання учнів, визначенню освітніх ресурсів, електронних засобів навчання, що користуються найбільшим попитом серед вчителів, та виявлення рівня їхньої цифрової компетентності. Наведено узагальнені дані результатів самооцінювання педагогічними працівниками цифрової компетентності у 2023 та 2024 роках. Представлено результати відповідей освітян щодо організації дистанційного навчання під час воєнного стану. Висновки та рекомендації, надані у результаті опитування, сприятимуть ефективному впровадженню інструментарію та технологій моніторингу готовності вчителів до використання ІКТ органами управління освітою, закладами та установами з підвищення кваліфікації вчителів, закладами загальної середньої освіти, науковими установами та іншими зацікавленими сторонами.

[ISBN 978-617-8330-34-7](#)

© Інститут цифровізації освіти НАПН України, 2024
© Овчарук О. В., Гриценчук О.О., Кравчина О.Є. 2024

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ	5
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	16
Блок I. Загальні відомості про учасників	16
Блок II. Організація навчання з ІКТ та цифрове освітнє середовище	22
Блок III. Визначення потреб вчителів у здійсненні дистанційного навчання та підвищенні фахового рівня.....	41
Блок IV. Цифрова компетентність вчителя	50
Блок V. Особливості дистанційного навчання в умовах війни	69
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	81
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	90
ПОДЯКА	93
ДОДАТКИ	94
Додаток 1. Моніторинг офіційних сторінок установ та організацій щодо опитування (приклад)	94
Додаток 2. Аналітичні матеріали за 2019-2023 рр. щодо стану готовності освітян, їхніх проблем і потреб у використанні ІКТ для організації дистанційного навчання у ЗЗСО, проведені Інститутом цифровізації освіти НАПН України	97

ПЕРЕДМОВА

Шановні освітяни!

Колектив авторів та укладачів представленого дослідження спирається на отримані результати опитування вчителів у 2024 році щодо їхньої готовності та проблем, пов'язаних з організацією дистанційного та змішаного навчання у воєнний час.

Суспільство усвідомлює, що вчителі сьогодні потребують підтримки та уваги держави, зокрема сприяння у вирішенні питань організації освітнього процесу. Усі вони сьогодні широко застосовують інформаційно-комунікаційні технології для проведення занять з учнями та студентами.

Ми опитали 26 227 педагогів цього року, значний загал фахівців, що дало змогу одержати від безпосередніх організаторів і учасників освітнього процесу вагому інформацію для формування перспективної тематики науково-педагогічних досліджень з проблем використання ІКТ та покращення процесів цифровізації освіти в Україні.

У дослідженні представлено узагальнені результати опитування вчителів та порівняння з 2023 та 2024 роками.

Закликаємо всю освітню спільноту та широку громадськість враховувати думку вчителів, сприяти їхньому фаховому зростанню та успішній реалізації освітньої реформи НУШ!

*Автори та укладачі,
Інститут цифровізації освіти НАПН України, м. Київ*

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ

Українська освіта сьогодні протистоїть російській агресії та продовжує організовувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти. Протягом 2023/2024 навчального року українські вчителі та педагогічні працівники продовжували здійснювати завдання, поставлені перед ними, широко впроваджуючи у освітній процес цифрові засоби та інструменти навчання. Саме завдяки вмінню використовувати інформаційно-комунікаційні технології вчителі професійно та відповідально планують та здійснюють навчання учнів, що допомагає забезпечити стійкість системи загальної середньої освіти.

Чотири роки поспіль (2021-2024 рр.) Інститут цифровізації освіти НАПН України спільно з Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» (ДНУ «ІМЗО») проводить всеукраїнське онлайн-опитування освітян щодо використання ІКТ для організації дистанційного навчання. У 2024 році було опитано **26 227** респондентів. Зазначимо, що у 2023 році було опитано **42 708**, а у 2022 році – **54 254** респондентів (рис.1).

Рис.1. Кількість респондентів, що долучились до опитування за роками (2022-2024).

У 2024 році онлайн-опитування було спрямоване на професійні потреби і готовність вчителів з використання ІКТ для організації навчання у цифровому освітньому середовищі, визначенню освітніх веб-орієнтованих ресурсів і

цифрових засобів навчання, що користуються найбільшим попитом серед вчителів в умовах війни, а також на виявлення рівня цифрової компетентності вчителів.

Опитування «**Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024**» було організовано у період з **12 лютого по 31 березня 2024 року** з метою оцінки ситуації, що склалась під час війни, виявлення проблем та стану використання вчителями засобів ІКТ для організації навчання, а також визначення рівня цифрової компетентності вчителів, надання відповідних рекомендацій зацікавленим сторонам. Слід зазначити, що питання онлайн-анкети містили однакові запитання впродовж декількох років за винятком певних доданих блоків анкети, що спричинено необхідністю виявити особливості використання ІКТ вчителями в умовах воєнного часу.

Моніторинг освітніх процесів у ЗЗСО, закріплені у нормативно-правовому полі українського законодавства про освіту¹. Зокрема, питання оцінювання та самооцінювання якості освіти у закладах освіти регулюється Законами України «Про освіту» (стаття 41, частини 3 ст.48) та «Про повну загальну середню освіту» (стаття 42)², Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 16 січня 2020 року № 54³, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 року за № 154/34437, Методикою оцінювання освітніх і управлінських процесів ЗЗСО, наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ЗЗСО» від 30.11.2020 №1480⁴. Зазвичай комплексне вивчення й самооцінювання якості освітньої діяльності у ЗЗСО здійснюється за напрямками: освітнє середовище в школі; система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; педагогічна діяльність; управлінські процеси .

Як зазначається у наказі МОН України щодо порядку проведення моніторингу якості освіти № 54 [22], об'єктами моніторингу можуть бути:

- знеособлена інформація про учасників освітнього процесу;
- освітні та управлінські процеси в закладі(ах) освіти;

---

¹ Управління освіти Голосіївської районної в місті Києві державної адміністрації, "Комплексне самооцінювання якості освітньої діяльності за 2020-2021 навчальний рік." Available: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/10/samoocinuvannya_92.pdf

² Закон України "Про освіту," Офіційний Вебпортал Парламенту України. 2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

³ "Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти," Офіційний Вебпортал Парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>

⁴ "Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти," Офіційний Вебпортал Парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1480729-20#Text>

- різні види діяльності учасників освітнього процесу (навчальна, викладацька, організаційна, управлінська тощо);
- умови здійснення освітньої та управлінської діяльності (матеріально-технічні, санітарно-гігієнічні, нормативно-правові, кадрові, фінансові, навчально-методичні тощо);
- результати запровадження освітніх змін, інновацій;
- стан організації освітнього процесу в закладі освіти;
- **результати навчання та розвитку здобувачів освіти, формування їх компетентностей;**
- інші об'єкти.

Попередні опитування освітян також проводились ІЦО НАПН України спільно з ІМЗО у 2019, 2020 рр., висвітлювати актуальні на той час проблеми та потреби вчителів у здійсненні дистанційного/змішаного навчання у ЗЗСО, однак зміст цих опитувань не торкався детально питань цифрової компетентності вчителів. Питання самооцінювання рівня цифрової компетентності вчителя були додані до опитування у 2021, 2022, 2023 та 2024 рр.

Анкета «Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024» була розміщена у хмарному сховищі, лінк/посилання на неї поширювалося через різні інформаційні канали, серед яких сторінки закладів післядипломної педагогічної освіти, відділів освіти та освітніх установ, зокрема:

- Сторінка Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти: <https://zakinppo.org.ua/novyny/monitorynh-hotovnosti-ta-potreb-uchyteliv-shchodo-vykorystannia-tsyfrovyykh-zasobiv-ta-ikt/>.
- Сторінка ЦПРПП Володимирської міської ради : <https://sites.google.com/view/cprvv/%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F> .
- Сторінка Комунального закладу «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Височанської селищної ради Харківського району Харківської області»: <https://vysoch.cprpp.org.ua/news/?p=13>.
- Сторінка Відділу освіти, культури, молоді, спорту та туризму Вендичанської селищної ради Могилів-Подільського району Вінницької області: <https://vend.osv.org.ua/news/?p=5>.

- Сторінка новин ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» - <https://imzo.gov.ua/events/opytuvannia-vchyteliv-2024-monitorynh-hotovnosti-ta-potreb-vchyteliv-shchodo-vykorystannia-tsyfrovykh-zasobiv-ta-ikt/>.
- FB сторінка «Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій» - <https://www.facebook.com/pg/compareed/>.
- FB сторінка «Відділ відкритих освітньо-наукових інформаційних систем» - <https://www.facebook.com/profile.php?id=100063249546923>.
- Група у FB «Компаративістика та ІКТ в освіті» - <https://www.facebook.com/groups/368354683577026>.
- сторінки обласних, міських та районних відділів освіти, центри професійного розвитку.
- Розсилання через електронну пошту на ЗЗСО та інші освітні установи.

Отже, анкета була оприлюднена на сторінках сайтів ІЦО НАПН України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», НАПН України, обласних, районних відділів освіти та інститутів підвищення кваліфікації вчителів, а також розіслана за попереднім списком розсилки на заклади післядипломної педагогічної освіти та управління освітою, поширена через соціальні мережі Фейсбук (Facebook) та Інстаграм (Instagram) наукових та освітніх установ.

Опитування було анонімним та добровільним. Респонденти, були поінформовані щодо цілей дослідження.

Зміст опитування.

Анкета містить п'ять блоків (розділів):

1. Загальні відомості про учасників.
2. Організація навчання з ІКТ та цифрове освітнє середовище.
3. Потреби вчителів з підвищення фахового рівня щодо дистанційного навчання.
4. Цифрова компетентність вчителя.
5. Особливості організації навчання в умовах війни.

У блоці «Загальні відомості про учасників» містяться запитання щодо віку, стажу роботи, посади, типу навчального закладу, типу населеного пункту, області у якій

проживають респонденти.

У блоці «Організація навчання з ІКТ та цифрове освітнє середовище» містяться запитання щодо форм навчання (очна, дистанційна, змішана), види автоматизованих систем адміністрування закладом, цифрові інструменти та ресурси, які використовують вчителі для організації дистанційного навчання та ін.

У блоці «Потреби вчителів з підвищення фахового рівня щодо дистанційного навчання» містяться питання про можливості професійного розвитку, які організації здійснюють таку діяльність, які теми цікавлять вчителів, які є потреби у підвищенні кваліфікації та ін.

У блоці «Цифрова компетентність вчителя» містяться питання щодо рівнів володіння вчителями цифровими засобами. Цей блок дозволяє здійснити самооцінювання рівня цифрової компетентності та водночас, через подані у ньому показники, дізнатись про свої прогалини у цифровій компетентності. Питання побудовані відповідно Рамки цифрової компетентності для громадян та Рамка цифрової компетентності для освітян (DigComp 2.1: Digital Competence Framework for Citizens, DigCompEdu та DigComp 2.2)⁵, що слугують сьогодні еталонними рамками у країнах Європи. Блок «Цифрова компетентність вчителя», що подається вже вчетверте в рамках опитування (2021, 2022, 2023, 2024 рр.). Цей блок питань призначено для самооцінювання цифрової компетентності педагогічних працівників, що здійснювався відповідно рівнів, визначених Рамкою цифрової компетентності для громадян: *базовий користувач, незалежний користувач, професійний користувач*. Самооцінювання респондентів відбувалось у межах п'яти сфер цієї компетентності (DigComp 2.1): *інформація та цифрова грамотність, комунікація та співробітництво, створення цифрового контенту, безпека, вирішення проблем*.

У блоці «Особливості організації навчання в умовах війни» містяться питання щодо проблем та потреб, а також особливостей організації навчання в умовах війни. Блок «Особливості дистанційного навчання в умовах війни» було додано до анкети у 2023 році та адаптовано у 2024 році до сучасних реалій. Ці питання присутні вже другий рік поспіль, допомагають виявити умови, в яких працюють вчителі та навчаються учні. Питання анкети стосувались дистанційного забезпечення освітнього процесу в умовах війни, особливостей роботи з внутрішньо переміщеними дітьми та біженцями, рівня підтримки вчителів від закладів освіти та адаптування до організації навчання під час відсутності нормальних умов у дистанційному режимі, їхньої стресостійкості та потреб, які

---

⁵ Stephanie Carretero, Riina Vuorikari, YvesPunie. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use.- Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.– 48 p.

виникли у 2024 році.

Змістова частина анкети у 2024 році базувалася на попередніх запитаннях з анкет, що були апробовані у 2021⁶, 2022⁷ та 2023⁸ років щодо потреб вчителів та інших категорій освітян у здійсненні дистанційного навчання та підвищенні фахового рівня під час запровадження карантину, пов'язаного з поширенням в Україні вірусу COVID-19, а також у період воєнного часу (2023 р). Блоки онлайн-анкети та запитання були вдосконалені, скориговані відповідно сучасних потреб використання цифрових технологій у ЗЗСО, а також відносно потреб педагогічних працівників.

Загалом запитання онлайн-анкети були закритими, але деякі з них містили варіанти відкритих відповідей. Це стосувалось основних проблем та перешкод, з якими стикались педагогічні працівники для організації дистанційного та змішаного навчання в умовах війни. У закритих питаннях містився перелік варіантів відповідей, за якими респонденти обирали один або кілька варіантів відповідей.

Проводячи опитування автори спирались на законодавчі акти та нормативні документи, серед яких:

- Указ Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та Указ Президента України №341/2022 від 17 травня 2022 року «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні»;
- Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 22 травня 2022 р. та 21 квітня 2022»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;
- Закон України від 19 червня 2022 р. та № 2315-IX «Про внесення зміни до розділу Х “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про повну загальну середню освіту” щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану», що застосовується виключно під час

---

⁶ Іванюк І. В., Овчарук О. В. Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину: 2021» аналітичний звіт. Київ : ІІТЗН НАПН України. 2021. 55 с. <https://lib.iitta.gov.ua/724564/>

⁷ Овчарук О. В., Іванюк І. В., Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину: січень-лютий 2022» аналітичний звіт. Київ :ІЦО НАПН України. 2022. 53 с. <https://lib.iitta.gov.ua/730808/>

⁸ Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах війни: 2023». Аналітичний звіт/ О.Овчарук, І.Іванюк, О.Гриценчук [та ін.]; за заг.ред. О.Овчарук. – Київ : ІЦО НАПН України. 2023. – 81 с. ISBN 978-617-8226-09-1 - PDF, DOI: 10.13140/RG.2.2.25529.34402 <https://lib.iitta.gov.ua/736435/>

дії правового режиму воєнного стану.

- Лист Міністерства освіти і науки України, м. Київ, від 16 серпня 2023 р.№ 1/12186-23, Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти.

Зазначені документи унормовують освітній процес у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 н. р.. Так, відповідно до рішень обласних, Київської міської військових адміністрацій (далі – адміністрації) та засновників закладів освіти, може бути організовано за очною, дистанційною формами навчання або їх поєднанням (за змішаним режимом) залежно від можливостей фонду захисних споруд у цих закладах. Організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті⁹.

Географія. В онлайн-опитуванні взяли участь педагогічні працівники **всіх областей України**, в тому числі з підконтрольних уряду України областей, а також з тимчасово окупованих територій: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, та м. Київ. Таким чином, географічно охоплено Схід, Захід, Південь, Північ і центр України.

Методи та інструменти дослідження. Використано кількісний метод дослідження – онлайн-опитування. Для онлайн-опитування педагогічних працівників використовувалась онлайн-анкета, створена за допомогою GoogleForms.

Підходи до аналізу. Аналіз та інтерпретація отриманих кількісних даних походилися з використанням методів описової статистики та математичної статистики, результати подані у вигляді діаграм та їх інтерпретацій, що скомпоновані за відповідними тематичними блоками. Для виявлення та обрахування кількісних показників думок респондентів у блоці щодо особливостей організації навчання під час війни було також використано 5-ти бальну шкалу Лайкерта. Процес аналізу та інтерпретації даних мав три фази:

- 1) уточнення категорій за блоками дослідження;
- 2) аналіз та інтерпретація отриманих даних;
- 3) репрезентація даних у звіті, формулювання загальних висновків.

---

⁹ Лист Міністерства освіти і науки України, м. Київ, від 16 серпня 2023 р.№ 1/12186-23, Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти.

При обробці та аналізі даних, отриманих методом опитування, застосовано методи ранжування та шкалювання.

Вибірка. Для проведення онлайн-опитування педагогічних працівників використано *випадковий тип вибірки*. Під час опитування педагогічних працівників **26 227 респондентів** заповнили онлайн-форму анкети, серед них: **23 651 (89,8%) жінок і 2 665 (10,2%) чоловіків**. Тенденція розподілу респондентів за статтю не змінилась порівняно з 2023 роком (91% на 9%). У дослідженні представлена не репрезентативна вибірка цільових груп. Заповнення онлайн-форми анкети відбувалось виключно за власним бажанням.

Мета опитування у 2024 році полягала у моніторингу ставлення освітян (переважно вчителів) до використання засобів та інструментів ІКТ для організації освітнього процесу у ЗЗСО; дослідження та моніторингу рівня цифрової компетентності респондентів; виявлення проблем та перешкод використання цифрових засобів та труднощів у здійсненні освітнього процесу під час воєнного стану в Україні; розробленні рекомендацій щодо відповідної підтримки вчителів.

Під час опитування було *дотримано загальнонаукових підходів*, викладених у Положенні про порядок формування, проведення і контролю виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок у Національній академії педагогічних наук України (із змінами, внесеними постановою Президії НАПН України від 18 листопада 2020 р. № 1-2/12-219).

За основу взято такі **підходи**¹⁰:

- новизна та актуальність;
- відповідність пріоритетам державної політики та тематичним напрямкам наукових досліджень і науково-технічних розробок;
- практична корисність, можливість упровадження наданих рекомендацій та висновків;
- наявність попереднього досвіду та доробку науковців щодо виконання наукових досліджень.

Принципи проведення опитування, що сприяли отриманню достовірних даних:

- добровільність;

---

¹⁰ Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах війни: 2023». Аналітичний звіт/ О.Овчарук, І.Іванюк, О.Гриценчук [та ін.]; за заг.ред. О.Овчарук. – Київ : ІЦО НАПН України. 2023. – 81 с. ISBN 978-617-8226-09-1 - PDF, DOI: 10.13140/RG.2.2.25529.34402 <https://lib.iitta.gov.ua/736435/>

- анонімність і конфіденційність;
- відсутність адміністративного впливу;
- відкритість і доступність для вчителів (поширення через онлайн-спільноти, сторінки закладів післядипломної освіти та центрів професійного розвитку);
- відповідальність за надання відповідей;
- фокус на нагальних потребах та проблемах респондентів;
- наявність відкритих запитань для висловлення особистих ставлень до досліджуваних проблем;
- урахування умов, в яких знаходяться респонденти;
- дотримання професійної етики та ін.¹¹

Обмеження в організації опитування та чинники, що могли вплинути на його результати. У 2024 році, так само, як і у 2023 році в Україні триває широкомасштабна війна, що почалась із вторгнення РФ 24 лютого 2022 року на території України. Значна частина вчителів, інших педагогічних працівників та учнів перебувають у стані стресу та змушені адаптуватись до умов своїх регіонів, міст та сіл, які постійно знаходяться під обстрілами, відключеннями електроенергії та потерпають від гуманітарної та екологічної криз.

Психологічні наслідки війни (посттравматичний стресовий розлад) позначились на психічному стані українців щонайменше та поглибились, триватимуть надалі. Це загрожує збільшенням кількості психічних порушень, зокрема в дітей; збільшуються випадки різних форм залежності, проблеми у сім'ях, економічні втрати через зростання числа громадян, які не можуть повноцінно працювати.

Вимушена тимчасова евакуація та переселення учнів і вчителів, втрата шкільної інфраструктури призводить до створення емоційної напруги на здобувачів освіти та їхні сім'ї, а також на вчителів, які змушені пристосовуватись до нових умов і водночас організувати освітній процес. Зазначені обставини спричинили значні **освітні втрати** в Україні, а також вплинули на існуючі **освітні розриви**. Про ці явища почали активно говорити у світі під час карантинних обмежень COVID-19, коли потреба по-іншому організувати навчання спричинила кризи в багатьох освітніх системах світу¹². У 2022 в Україні *освітні втрати*

¹¹ Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах війни: 2023». Аналітичний звіт/ О.Овчарук, І.Іванюк, О.Гриценчук [та ін.]; за заг.ред. О.Овчарук. – Київ : ІЦО НАПН України. 2023. – 81 с. ISBN 978-617-8226-09-1 - PDF, DOI: 10.13140/RG.2.2.25529.34402 <https://lib.iitta.gov.ua/736435/>

¹² Освітні втрати та освітні розриви: у чому різниця та як долати? (Освіторія, n.d.) URL: <https://osvitoria.media/experience/osvitni-vtraty-ta->

поглибились у зв'язку з війною. Під освітніми втратами (англ., educational loss, learning losses) сьогодні розуміють відмінність між очікуваними та реальними результатами навчання. Вони *потребують вимірювання та постійного моніторингу* з боку держави та освітян. Подолання освітніх втрат сьогодні вбачається у переході на нові формати та методи навчання, додаткові заняття, літні школи, використання нових підходів, використання інструментів та засобів ІКТ та розбудову онлайн-платформ для учнів та вчителів для оптимізації освітнього процесу, який здійснюють вчителі.

Автори дослідження пов'язують необхідність постійно відслідковувати готовність вчителів до використання ІКТ для організації освітнього процесу та їхній рівень цифрової компетентності з важливістю вироблення рекомендацій для сприяння подолання освітніх втрат та розривів, спричинених останніми подіями в країні.

При підготовці цього дослідження до уваги були взяті попередні опитування вчителів останніх років, що проводились як державними, так і громадськими організаціями, серед яких:

- Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2022/2023 навчальному році. Державна служба якості освіти. <https://sqe.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/opituvannya-doslidzhennya-vivchennya-za-2023/> (у дослідженні взяли 150 шкіл з усіх областей України та було опитано директорів, вчителів, учнів та батьків)[3];
- ЗВІТ за результатами опитування учасників освітнього процесу (90 997 батьків учнів/учениць та 10 972 вчителів) щодо організації освітнього процесу в новому 2022/2023 навчальному році. Державна служба якості освіти. Zvit_SQEuа_Opituvannya_onlain-oflain_2022-2023_navchalniy_rik.pdf (опитування батьків учнів/учениць та вчителів закладів загальної середньої освіти, щодо організації навчання з 01 вересня 2022 року) [5].
- Аналітична довідка щодо питань організації навчання у закладах фахової передвищої освіти у 2021/2022 навчальному році в умовах воєнного стану (за результатами онлайн-анкетування адміністрації закладів освіти). Державна служба якості освіти. Analitika_FPO_11.05.pdf (181 заклад фахової передвищої освіти)[2].
- Разом у класі. Діти з України у польських школах: Потенціали та виклики у розбудові полікультурної школи в контексті війни. Думка вчителів: Звіт про дослідження/Фонд «Школа з класом» (Польща)/Національна академія педагогічних наук(Київ). Педагогічна думка: Київ, 2023. 63 с.,

<https://lib.iitta.gov.ua/735459/> [12].

*Укладачі аналітичного звіту за результатами дослідження «**Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024**» - наукові працівники відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій Інституту цифровізації освіти НАПН України (Овчарук О.В., д.пед.н., проф.; ст.досл.; Гриценчук О.О., к.пед.н., ст.досл.; Кравчина О.Є.), які взяли за основу дослідження та результати анкетування, які були здійснені у 2023 та попередніх роках.*

Опитування здійснено в рамках НД «Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України» (реєстраційний № 0123U100497), що виконується у ІЦО НАПН України протягом 2023-2025 років.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Блок I. Загальні відомості про учасників

У цій частині аналітичних матеріалів представлені загальні відомості про учасників опитування (респондентів): загальна кількість, вікова категорія, стаж, тип професійної діяльності, тип закладів освіти, форма власності, тип населеного пункту, області проживання.

Загальна кількість респондентів – **26 227 осіб**

Серед респондентів, які надали відповіді (26 227 осіб): жінки складають 89.8 %; чоловіки – 10.2 % (Рис.1.1), що відображає специфіку професійної зайнятості в галузі освіти.

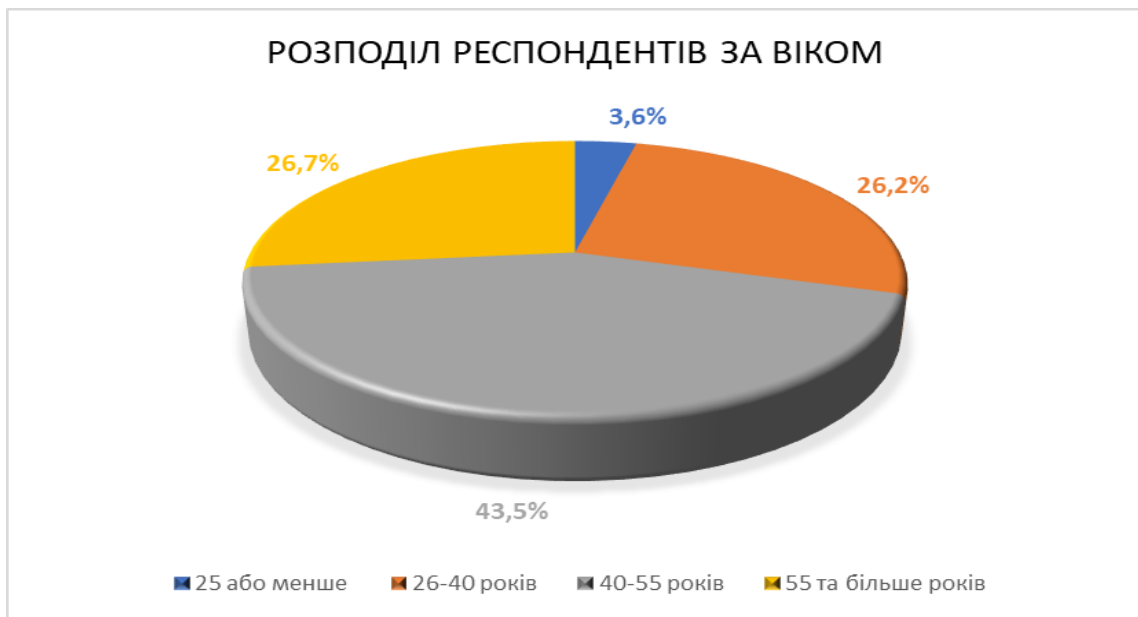

Рис.1.1. «Розподіл респондентів за статтю»

У опитуванні виділено чотири вікові категорії (рис.1.2):

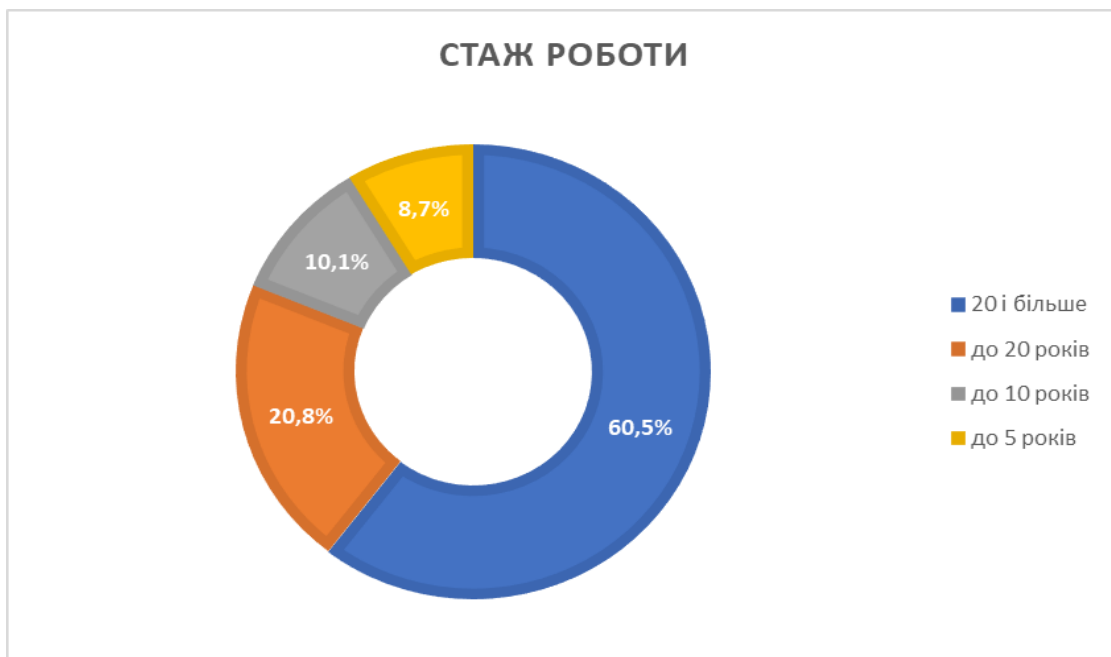
- 25 або менше – 3,6%;
- 26-40 років – 26,2%;
- 40-55 років – 43,5%;
- 55 та більше років – 26,7%.

Рис.1.2.«Розподіл респондентів за віком»

Більше половини респондентів (60,5%) мають від 20-ти та більше років стажу; до 20-ти років професійного стажу серед респондентів мали 20,8%; до 10-ти років педагогічного стажу мали 10,1% респондентів; до 5-ти років стажу мали 8,7% респондентів (рис.1.3).

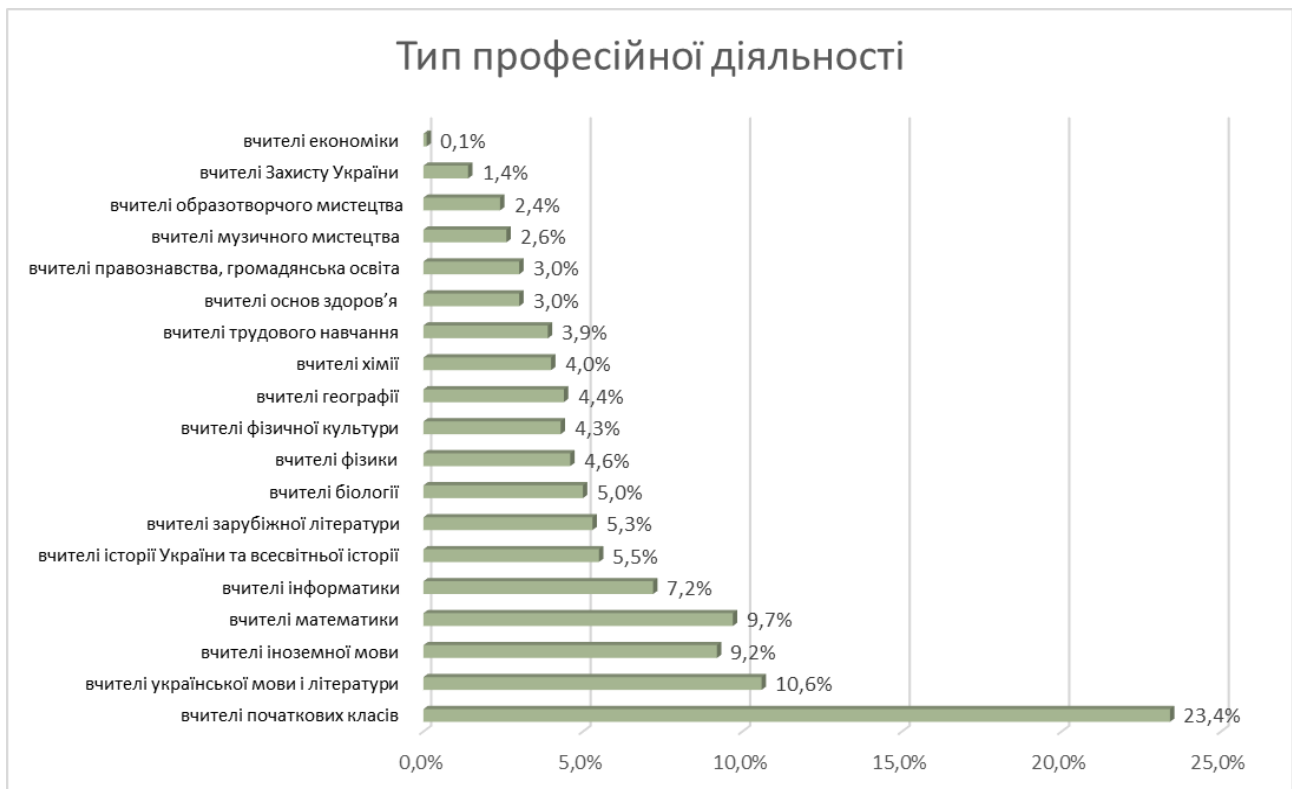

Рис.1.3.«Розподіл респондентів за стажем професійної діяльності»

За типами професійної діяльності серед респондентів найбільше представництво – вчителі всіх предметів (рис. 1.4). Серед них були:

- вчителі початкових класів – 23,4%;

- вчителі української мови і літератури – 10,6%;
- вчителі іноземної мови – 9,2%;
- вчителі математики – 9,7 %;
- вчителі інформатики – 7,2%;
- вчителі історії України та всесвітньої історії – 5,5%;
- вчителі зарубіжної літератури – 5,3%;
- вчителі біології – 5 %;
- вчителі фізики – 4,6%;
- вчителі фізичної культури – 4,3 %;
- вчителі географії – 4,4%;
- вчителі хімії – 4%;
- вчителі трудового навчання – 3,9%;
- вчителі основ здоров'я –3,0%;
- вчителі правознавства, громадянська освіта – 3,0%;
- вчителі музичного мистецтва – 2,6%;
- вчителі образотворчого мистецтва – 2,4%;
- вчителі Захисту України – 1,4%;
- вчителі економіки – 0,1%.

Рис.1.4. «Розподіл респондентів за типом професійної діяльності»

Інші категорії:

- адміністратори ЗЗСО - 10,7 %;
- педагоги-організатори – 2,7%;
- вихователі ГПД –1,6%;
- керівники гуртків – 1,6%;
- практичні психологи – 2,2%;
- асистенти вчителя – 1,9%;
- соціальні педагоги – 1,4%;
- методисти – 0,4%.

За типом закладів освіти респонденти представляли такі заклади освіти (рис.1.5):

- ліцей – 50,2%;
- загальноосвітня школа – 23,8%
- гімназія – 23,0%;
- НВК – 2,6%;

– позашкільний заклад – 0,3%.

Рис.1.5.«Розподіл респондентів за типом закладів освіти»

Розподіл респондентів **за типом населених пунктів**: 38,8% - місто; 51,0% - село; 10,1% - селище міського типу (рис.1.6).

Рис.1.6.«Розподіл респондентів за типом населеного пункту»

Розподіл респондентів за областями проживання.

В онлайн-опитуванні взяли участь педагогічні працівники **всіх областей України**, в тому числі з підконтрольних уряду України областей, а також з тимчасово окупованих територій, а саме: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, та м.Київ. Таким чином, географічно охоплено Схід, Захід, Південь, Північ і центр України (Рис. 1.7.).

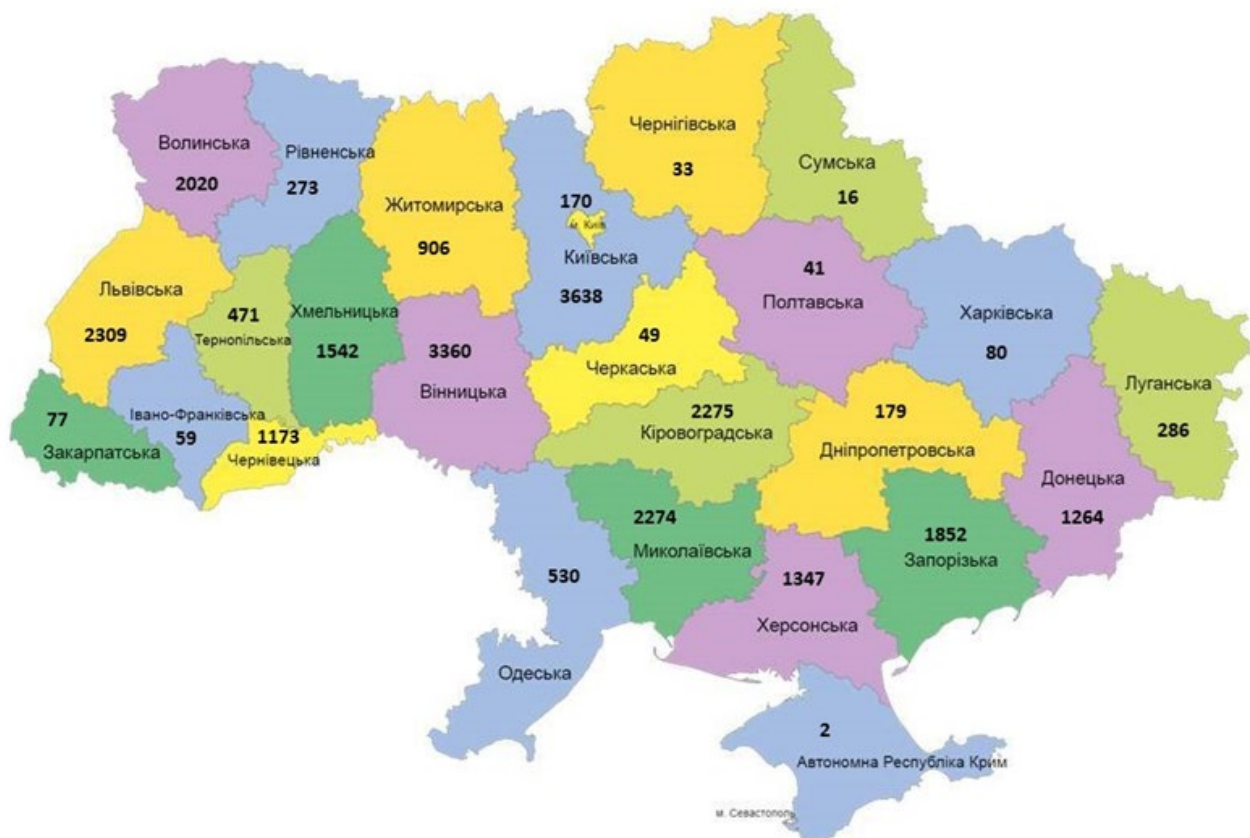

Рис.1.7.«Розподіл респондентів за областями проживання»

Блок II. Організація навчання з ІКТ та цифрове освітнє середовище

У блоці представлено відповіді респондентів про організацію навчання у 2023/2024 навчальному році в Україні: використання цифрових інструментів, онлайн-засобів, онлайн-ресурсів та сервісів для проведення уроків. Здійснено порівняння за роками (2022-2024 рр.). Подано інформацію про перешкоди, що виникають під час здійснення дистанційного та змішаного навчання під час війни.

Навчальний рік 2023/2024 розпочався у складних умовах, що зумовлені воєнним станом в Україні.

За даними ЮНІСЕФ, війна суттєво вплинула на сферу освіти. У період з лютого 2022 року по 31 грудня 2023 року освітній інфраструктурі було завдано шкоди вартістю приблизно 5,6 мільярда доларів США, що включає пошкодження 3 583 навчальних закладів та руйнування 39437. Державні витрати на освіту скоротилися на 26% у період з 2021 по 2023 рік (або на 3 мільярди доларів США) — з майже 15% усіх державних витрат у 2021 році до лише 6,6% у 2023 році. Загалом 5 117 618 дітей (0–17 років) відвідували освітні заклади станом на кінець 2023 року (дошкільні заклади: 836 445; середні школи: 3 860 023; професійно-технічні: 133 173, заклади передвищої освіти: 181 219; заклади вищої освіти: 106 758).

13% освітньої інфраструктури пошкоджено або зруйновано війною, а 20% початкових і середніх шкіл не працюють через недостатній доступ до укриттів⁴⁰, половина з 3,8 мільйона школярів країни покладається на онлайн або змішане навчання⁴¹. Дистанційне навчання, стрес і травми під час пандемії та війни призвели до значних проблем у процесі навчання та набуття навичок.

В областях, що постраждали від війни, на доступність освіти впливають питання безпеки. Безпека впливає на формати навчання, а традиційне очне навчання часто неможливе через обстріли та інші обмеження. Найбільша частка дистанційного навчання припадає на південні та східні області.¹³

За кордоном також проживає 392 776 учнів, які все ще навчаються в українських середніх школах, 62% з яких беруть участь у навчальному процесі за допомогою дистанційного навчання.

На початку серпня 2024 року Міністерство освіти й науки України затвердило наказ №1112, що встановлює нові умови здобуття загальної середньої освіти в комунальних школах під час воєнного стану¹⁴. При цьому МОН України

¹³ https://www.unicef.org/ukraine/media/49201/file/UNICEF_SitAn_Summary_2024_UKR.pdf.pdf

¹⁴ Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (zareestrovаний у Міністерстві юстиції України 08 серпня 2024 року за № 1222/42567). URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-poriadku-ta-umov-zdobuttia-zahalnoi->

підготувало низку заходів, спрямованих на забезпечення безперебійного навчального процесу, з урахуванням безпекових ризиків, стану шкільної інфраструктури та різних форм навчання.

Наказ №1112 визначає заходи для повернення якомога більшої кількості українських учнів до очного навчання в школах. В наказі йдеться про те, що всі вимоги, викладені в документі, мають бути впроваджені до початку наступного навчального року (2025/2026). Пункт 2. порядку здобуття ЗЗСО у зазначеному наказі визначає термін «змішане навчання» як *спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає організацію навчання учнів шляхом поєднання навчання в очній (денній) та дистанційній формах у певній черговості (тиждень через тиждень, день через день тощо), визначеній розкладом навчальних занять в закладі освіти.*

Організація дистанційного навчання визначається Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

Також МОН України спільно з Мінцифри започаткували стратегію “Школа офлайн” (рис.2.1), метою якої є забезпечення доступу до очної освіти якнайбільшій кількості школярів, де це дозволяє безпекова ситуація. А також сприяти якісній дистанційній освіті для дітей із територій, де неможливо відновити доступ до очного навчання. Як зазначають на сторінці цього проекту(<https://offlineschool.mon.gov.ua/>), сьогодні майже 600 000 дітей здобувають освіту дистанційно в Україні, ще понад 390 000 — це ті діти, які перебувають за кордоном, але продовжують навчатися в українських школах дистанційно.

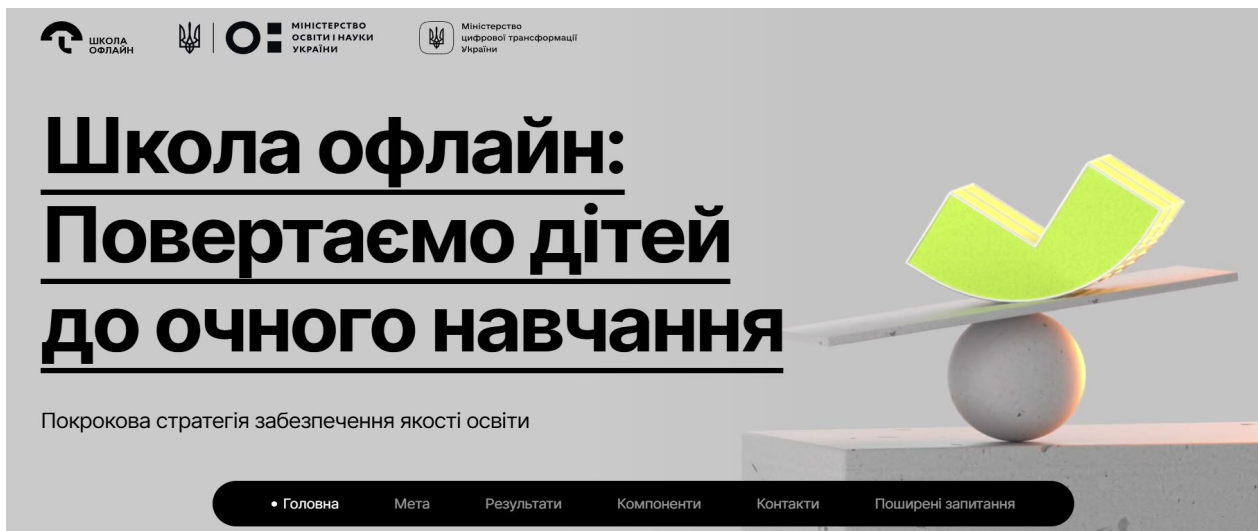

Рис.2.1. Скрін сторінки “Школа офлайн” (Джерело: <https://offlineschool.mon.gov.ua/>)

Серед основних причин запуску зазначеної стратегії такі:

- Зниження якості освіти через дистанційне навчання. За даними PISA-2022, п’ятнадцятирічні підлітки відстають з ключових предметів на два роки.
- Брак соціальної взаємодії та розвитку м’яких навичок через дистанційне навчання.
- Нерівні умови під час дистанційки. Не всі учні мають доступ до інтернету чи потрібних технологій.
- Унаслідок війни різні категорії учнів мають різні потреби в навчанні, а отже, вимагають індивідуального підходу.
- Збільшення навантаження на вчителів, що працюють із різними категоріями учнів в одному класі, та на дітей за кордоном, які в першій половині дня навчаються в іноземній школі, а після — дистанційно в Україні.

Щоб вирішити зазначені проблем, пропонується розгорнути такі 4 компоненти:

1. Інфраструктура: укриття-автобуси-девайси.
2. Навчання за місцем перебування дитини.
3. Перегляд мережі дистанційних шкіл.
4. Навчання дітей на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) та за

кордоном¹⁵.

У 2024 році опитування було спрямоване на вивчення того, яким чином було організовано дистанційне/змішане навчання у закладах загальної середньої освіти в Україні в умовах воєнного часу; чого потребують та яким чином забезпечують цей процес педагогічні працівники, зокрема вчителі.

Для розуміння цілісної картини процесів, що відбуваються сьогодні у ЗЗСО в Україні, варто звернутись, перш за все, до офіційних оприлюднених даних як Міністерства освіти і науки України, так і інших організацій.

3798 закладів освіти постраждали від бомбардувань та обстрілів. 365 з них зруйновано повністю¹⁶. 400 000 дітей з прифронтових територій навчаються дистанційно через брак укриттів, натомість існує додаткова потреба в коштах на укриття у 8 прифронтових і прикордонних регіонах¹⁷.

Як зазначало МОН у 2023 р., на період липня 2023 р. в країні функціонувало 12 929 закладів загальної середньої освіти, із них працювало: у звичному режимі (очно) – 4 475; дистанційно – 3 975; змішано – 4 479¹⁸. 901 заклад загальної середньої освіти знаходився на тимчасово окупованій території.

Станом на 2023 р.

*Здобувають повну загальну середню освіту **3 985 866** учнів: у звичному режимі (очно) – 1 280 796 осіб; **дистанційно – 1 545 222 особи; змішано – 1 159 848 осіб.***

Освітній процес забезпечують 387 934 педагогічні працівники.

***507 195** здобувачів освіти перебувають за кордоном.*

***13 807** учителів перебувають за кордоном.*

***72 738** здобувачів освіти з тимчасово окупованих територій отримують освітні послуги в ЗЗСО.*

Джерело: Міністерство освіти і науки України. Загальна середня освіта. Офіційний сайт. –

<https://mon.gov.ua/ua/tag/zagalna-serednya-osvita>

Такий стан справ свідчить, що лише третина шкіл в Україні працює очно, інші

¹⁵ <https://saveschools.in.ua/>

¹⁷ <https://offlineschool.mon.gov.ua/>

¹⁸ Міністерство освіти і науки України. Загальна середня освіта. Офіційний сайт. - <https://mon.gov.ua/ua/tag/zagalna-serednya-osvita>

заклади і, відповідно, вчителі організують дистанційне та змішане навчання для своїх учнів.

Згідно отриманих даних за результатами опитувань у 2024 р. респонденти вказали на те, що їхні заклади освіти забезпечують:

- 44,9% - очну форму навчання;
- 25,1% - дистанційну форму навчання;
- 30% - змішану форму навчання.

Рис. 5.2. «В якому форматі Ваш заклад забезпечує освітній процес»

У 2023 році респонденти вказували на те, що їхні заклади забезпечують дистанційний формат - 41,9% відповідей, змішаний формат – 37,7%, стаціонарний формат – 20,4%. Звісно, такий розподіл залежить від активності бойових дій на території областей та наявності/відсутності облаштованих бомбосховищ у закладах загальної середньої освіти та доступу до них. Слід при цьому зазначити, що такий розподіл відповідей може відрізнятись від офіційних даних МОН. Однак, на початок 2022/2023 н.р. більшість навчальних закладів в Україні почали працювати дистанційно.

Ситуація ускладнюється ще тим, що частина закладів знаходиться на окупованих територіях, частково втрачена освітня інфраструктура, певна кількість вчителів та дітей виїхали зі своїх місць постійного проживання, тобто є внутрішньо переміщеними особами (ВПО) або біженцями.

Слід також врахувати й те, що результати навчальних досягнень учнів є безпосереднім показником роботи закладів та вчителів. Саме тому у травні 2024 р. під керівництвом Державної служби якості освіти завдяки підтримці Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та фінансуванню Глобального партнерства в галузі освіти (GPE), а також Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку (BMZ) через Німецький банк розвитку (KfW) було проведене моніторингове дослідження якості освіти у ЗЗСО в умовах воєнного стану (у дослідженні було опитано учнів 6-х та 8-х класів з математики та української мови) ¹⁹.

За результатами цього дослідження, учні восьмих класів у 2024 році продемонстрували гірші результати з математики, ніж у 2023 р. З української мови значних змін у результатах тестування учнівства не виявлено. У східних областях у 2024 році, як порівняти з 2023 роком, результати знизилися: тут зменшилася кількість учасників, які досягли результатів достатнього рівня. Така сама тенденція прослідковується у північних та західних областях. Водночас дещо покращилися результати учасників на Півдні та у Центрі [https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/BRIF_Test_uchni_6i8kl_SQE-may2024_pres09.10.2024web.pdf].

Враховуючи ці та інші обставини, з якими сьогодні стикнулись вчителі, дослідження готовності та потреб вчителів до використання ІКТ для організації дистанційного та змішаного навчання у 2024 році було спрямоване на з'ясування того, які інструменти використовують вчителі найбільше, що нового вже почали використовувати та які є потреби порівняно з 2023 роком.

Використання цифрових інструментів для проведення уроків час дистанційного та змішаного навчання.

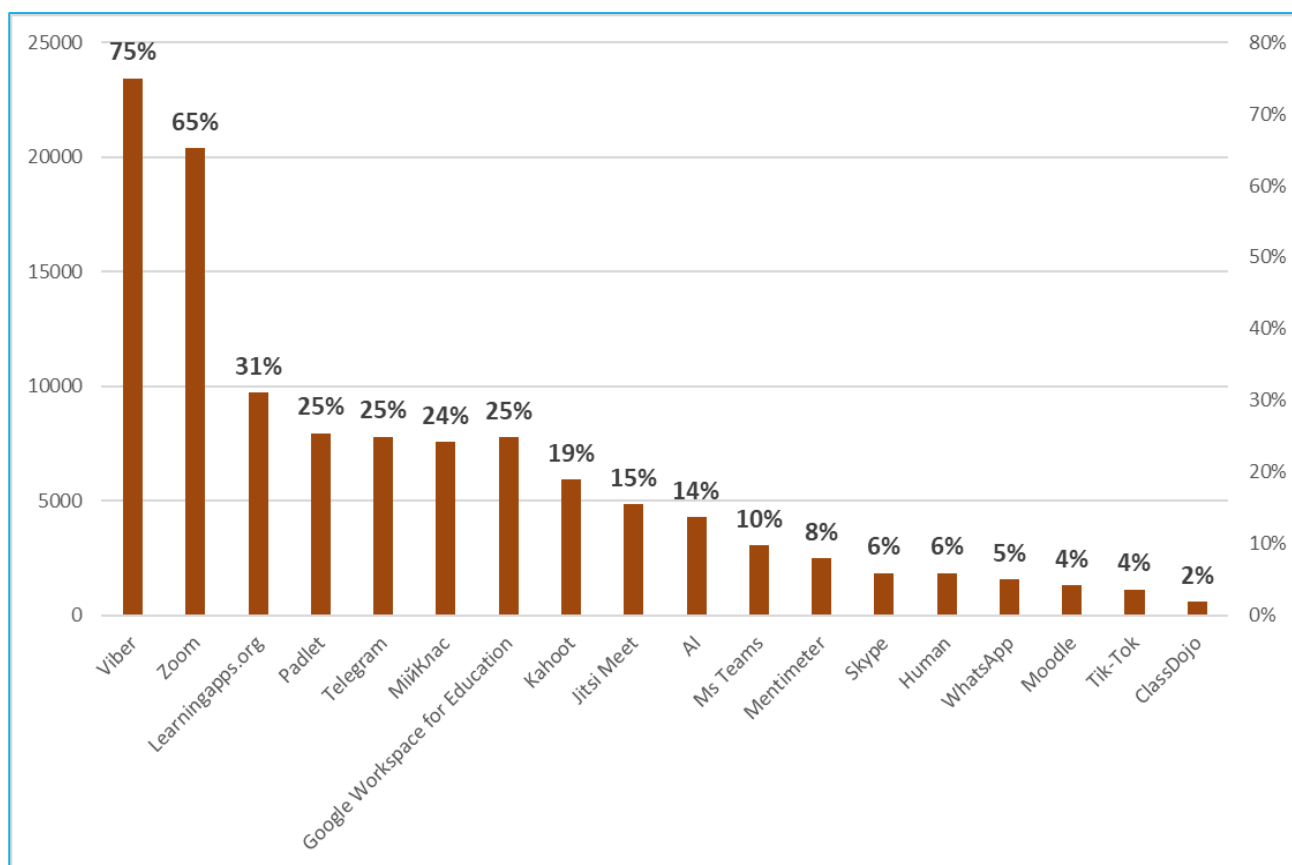
Під час опитування з'ясовано, що **найбільше** респонденти продовжують використовувати такі цифрові інструменти для організації дистанційного навчання (Рис 2.1): **Viber** – 75,0% у 2024 р. порівняно з 78,4% у 2023 р.; **Zoom** – 65,0%; **Google Workspace for Education** - 25%. Збільшилось використання Padlet - 25,4% у 2024 порівняно з 16,8% у 2023 р. Також вчителі використовують більше Kahoot – 19% у 2024 р. порівняно з 11,9% у 2023 р.; використання JitsiMeet зросло до 15% у 2024 р. порівняно з 4,4% у 2023 р. Новим показником стало

---

¹⁹ Про моніторингове дослідження якості освіти у ЗЗСО в умовах воєнного стану - <https://sqe.gov.ua/test-uchni-6-i-8-kl-2024/>

використання вчителями сервісів штучного інтелекту (ШІ) - 13,7%.

Серед **інших** інструментів респонденти вказали такі: Learningapps.org – 31 %; МійКлас – 24%; Skype – 6%; Microsoft Teams – 10 %; WhatsApp – 5%; Moodle – 4%; Mentimeter – 8%. Менше 1% набрали такі інструменти, як Twitter, Human, Cisco Webex, Wordwall, Liveworksheets, Humen, Діскорд.

Рис.2.1. Розподіл відповідей респондентів щодо використання цифрових інструментів для проведення уроків час дистанційного та змішаного навчання (2024р.)

Для з'ясування динаміки використання онлайн-засобів вчителями для організації дистанційного та змішаного навчання було здійснено порівняння між результатами, що отримані у 2021, 2022, 2023 та 2024 роках (Табл.2.1).

Таблиця 2.1. Порівняння результатів відсотку використання вчителями онлайн-засобів у 2021, 2022 та 2023 рр. під час дистанційного та змішаного навчання

Цифрові інструменти	% використання у січні – лютому 2021	% використання у січні – лютому 2022	% використання у лютому – березні 2023	% використання у лютому – березні 2024
Viber	83	78,4	77,7	75
Zoom	58,7	65,4	63,8	65,2
Google Apps for Education	15,1	20,2	53,1	21
Електронний щоденник	11,7	15,4	34,1	n.d
Learningapps.org	n.d*	n.d	26,7	31,1
Telegram	13,8	13,3	26	24,9
Сайт навчального закладу	58,7	23,5	24,7	n.d
МійКлас	20,7	19,5	22,1	24,2
Padlet	18,8	11	16,8	25,4
Штучний інтелект	n.d	n.d	n.d	13,7
Kahoot	n.d	n.d	11,9	19
Skype	14	8,3	6,9	5,9
Microsoft Teams	4	4,7	4,9	9,7
WhatsApp	4	3,3	4,8	5
JitsiMeet	9,5	13,1	4,4	15,4
Moodle	4	3,2	3,8	4,2
Mentimeter	n.d	n.d	3,8	7,9
Tik-Tok	4	1,4	2,9	3,6

Примітка: n.d* - немає даних

При порівнянні відповідей респондентів у 2021, 2022, 2023 та 2024 рр. видно, що на перших позиціях у використанні вчителів залишаються Viber, Zoom, GoogleAppsforEducation, Telegram, Learningapps.org, Padlet (від 75% до 24,2% загального користування у 2024 р.)^{20,21}

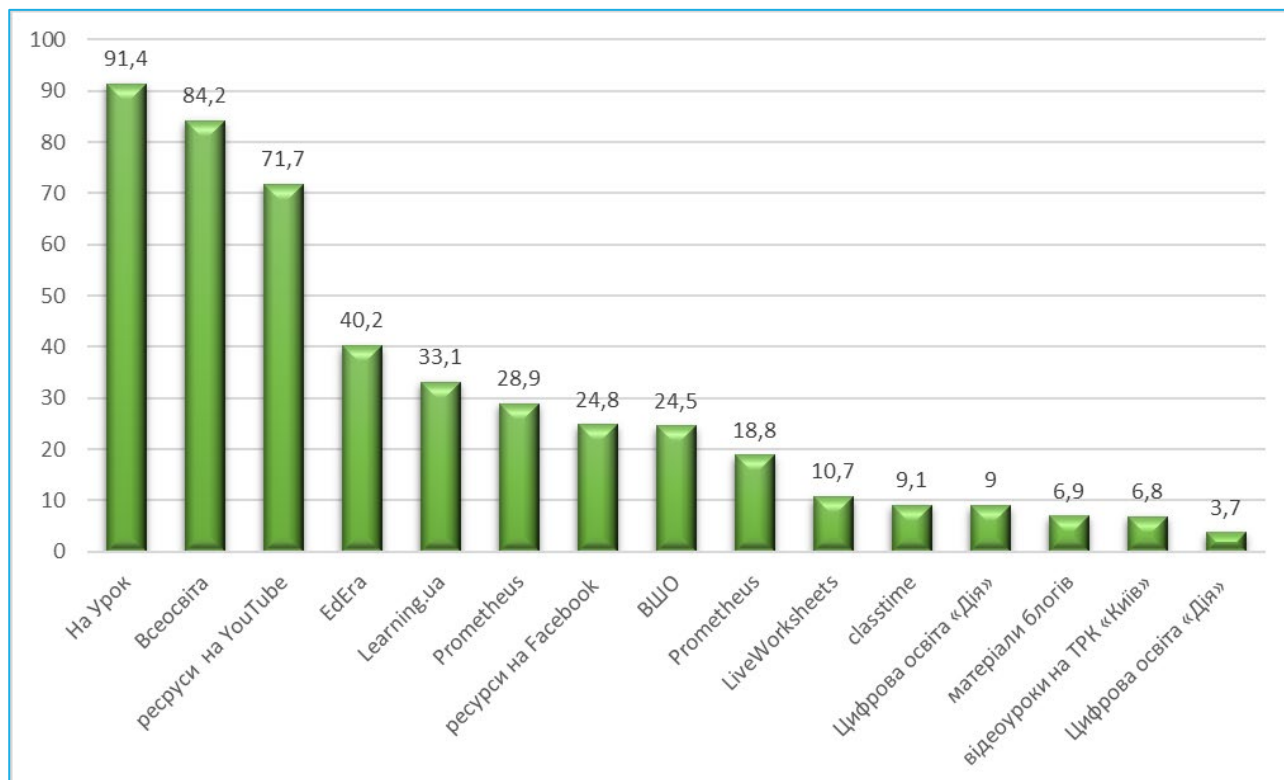
Використання онлайн-ресурсів та сервісів для проведення уроків. Це питання є одним з ключових у роботі вчителя сьогодні, оскільки саме онлайн-ресурси

²⁰ Овчарук О. В., Іванюк І. В. (2021) Результати онлайн опитування готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину : 2021. Аналітичний звіт. - 55 ст.- <https://lib.iitta.gov.ua/724564/>

²¹ Овчарук О. В., Іванюк І. В.(2022) Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину: січень-лютий 2022» аналітичний звіт. Київ : ІЦО НАПН України. 2022. 53 с. <https://lib.iitta.gov.ua/730808/>

навчального призначення є джерелом, яке щоденно використовують вчителі.

Респонденти зазначили, що найчастіше використовують: На Урок – 91,4% у 2024 р. порівняно з 88,7% у 2023 р.; Всеосвіта – 84,2%; освітні ресурси на YouTube – 71,7%. Зменшився відсоток користувачів онлайн-ресурсів ВШО (Всеукраїнська школа онлайн) - 24,5 у 2024 р. порівняно з 51,1% у 2023 р; EdEra - 40,2%; Facebook – 24,8%, Prometheus – 18,8% (рис.2.2).

Рис.2.2. Відповіді респондентів щодо використання онлайн-ресурсів проведення уроків у % (2024 р.)

За декілька років роботи вчителів у дистанційному/змішаному режимі з'явилися нові рішення для проведення онлайн занять з використанням цифрових інструментів. Зокрема нові розробки з'явилися на платформі «Цифрова освіта «Дія», сьогодні 9% респондентів вказали, що використовують її у порівнянні з 2023 роком - 6,9%. Також педагоги вказали на те, що використовують ресурси на Edpuzzle - 4,0%, відеоуроки на ТРК Київ та місцевих телеканалах - 6,8%. У пошуках нових рішень вчителі почали більше використовувати ресурси соціальних мереж. Серед іншого, що набрало менше 1% відповідей, педагоги вказали такі освітні ресурси, що розміщені на: Wordwall, власні відеоуроки, Wordwall, Canva, Liveworksheet та ін.

Перешкоди, що виникають під час здійснення дистанційного та змішаного

навчання під час війни.

Серед основних перешкод, на які вказали респонденти у 2024 році, такі: нестабільні умови (повітряні тривоги, відключення електроенергії, перебої з інтернетом) - 78%; недостатнє забезпечення учнів необхідним обладнанням - 60,1%; низький рівень самоорганізованості та мотивації учнів - 32%; недостатнє забезпечення вчителів необхідним обладнанням - 25,2%; недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення закладів освіти - 23,7%; відсутність підтримки з боку батьків - 21,9%; брак часу через збільшення навантаження для вчителя - 16%; психологічні труднощі під час дистанційного навчання - 14,9%; труднощі з дистанційним навчанням учнів початкової школи - 12,9%; академічна недоброчесність - 11,2%; заклад освіти зруйнований або пошкоджений під час війни - 5%; недостатній рівень цифрової компетентності вчителів - 4,6%; заклад освіти знаходиться на тимчасово окупованій території - 4,4%; неготовність вчителів швидко адаптуватися до цифровізації освітнього процесу - 2,2% (Рис. 2.3).

Рис.2.3. Відповіді респондентів щодо основних перешкод у організації дистанційного навчання у % (2024 р.)

Відсоток відповідей на вищезазначені питання, на які педагоги вказували і у 2022-2024 роках, свідчить, що їх динаміка є сталою і коливається у межах одного-двох відсотків. Отже, більшість проблем залишається без вирішення і потребує нагального втручання з боку всіх зацікавлених сторін.

Як і в 2023 році, у 2024 році прослідковується тенденція, пов'язана з не вирішенням проблем, що стосується організації дистанційного навчання. Так, залишаються психологічні проблеми у всіх учасників освітнього процесу; зниження рівня якості надання освітніх послуг; відсутність підтримки організації дистанційного навчання з боку батьків та ін. Також, як і у 2023, та і в 2024 році **залишаються не вирішеними проблеми**, пов'язані з труднощами дистанційного навчанням учнів початкової школи.

Електронне портфоліо.

На запитання «Чи існує у Вас електронне портфоліо, де Ви зберігаєте свої досягнення, методичні розробки, електронні освітні ресурси тощо?» відповіді розподілились 57,6% - так та 42,4 - ні. У 2023 р. 51,1% - так, 49,9% - ні. Це свідчить про те, що вчителів більше створюють власні портфоліо (табл.2.2).

Таблиця 2.2. Порівняння результатів використання педагогічними працівниками власних електронних портфоліо у 2021, 2022, 2023 та 2024 рр.

Стан	% у 2021	% у 2022	% у 2023	% у 2024
Наявність портфоліо	42,2	42,4	51,1	57,6
Відсутність портфоліо	38,1	51,4	49,9	42,4
Ведення свого блогу	26,3	9,1	-	-

Професійні спільноти вчителів

Цього року ми запитали, чи є Ви учасником/учасницею професійної онлайн-спільноти? На що отримали відповідь, що 76,7% є учасниками онлайн-спільнот.

15. Чи є Ви учасником/учасницею професійної онлайн-спільноти?

25 741 відповідь

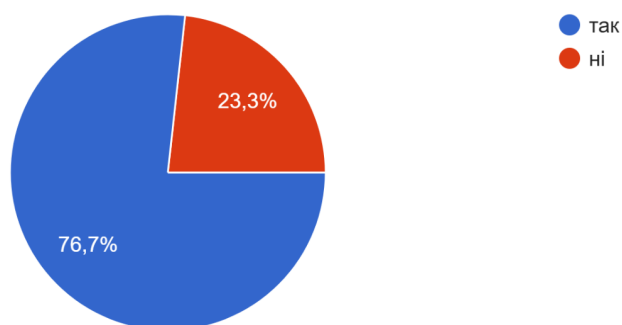

Рис.2.4. Відповіді респондентів щодо участі у онлайн спільнотах у % (2024 р.)

Для уточнення, в яку саме спільноту входять вчителі і де відбувається їхнє спілкування з колегами та учнями, було задано питання “Якщо так, вкажіть яку мережу/платформу/спільноту Ви використовуєте для професійного спілкування та для спілкування з учнями”. Було з'ясовано, що переважно вчителі для спілкування використовують Viber, Facebook, Telegram, Messenger та Instagram (від 85% до 23,5%) менше 22,4% - WhatsApp, Tik-Tok, Pinterest та ін.(Рис 2.5).

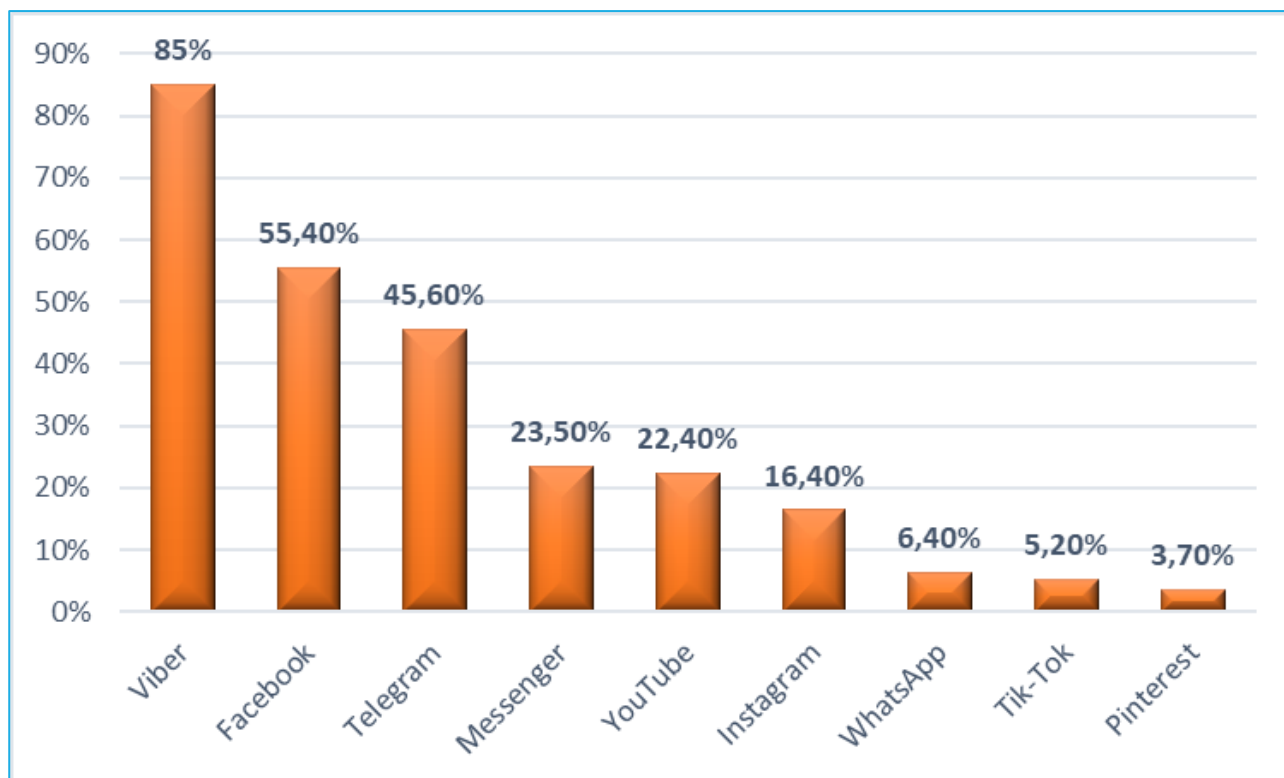

Рис.2.5. Відповіді респондентів щодо професійного спілкування та для спілкування з учнями (2024 р.)

Вчителів також запитали, яка частина їхньої роботи при дистанційному навчанні займає найбільше часу. Було отримано такі відповіді: добір навчальних матеріалів - 41,1%; перевірка домашніх завдань - 20,4%; підготовка відео-матеріалів - 19,9%; оформлення матеріалів - 14,7%. (рис.2.6).

Рис.2.6. Відповіді респондентів щодо того, яка частина роботи при дистанційному навчанні займає більше часу (2024 р.)

Також вчителів запитали “Скільки часу Ви витрачаєте для підготовки до занять у середньому на день?” Було отримано відповіді, що переважно вчителі витрачають:

- 3 години та більше - 47,6%;
- до 2-х годин - 34%;
- більше 4-х годин - 17,4%.

На запитання “Чи вважаєте Ви достатнім наявність онлайн-дидактичних матеріалів для підготовки до дистанційних занять?” вчителі надали такі відповіді: так - 83,3; ні - 11,7%. Щодо того, яких онлайн матеріалів вчителі потребують, педагоги вказали, зокрема: *презентації, аудіо та відеоматеріали(іноземна мова), в умовах дистанційного навчання є потреба в забезпеченні спортивним інвентарем для уроків фізичної культури, методичний комплекс до підручників, який би містив достатню кількість навчального матеріалу + презентації, відео до уроків, дуже мало дидактичного матеріалу з української мови 10-11 клас (Профільний рівень), інтерактивні вправи з хімії з автоматичною перевіркою, 3-D моделі фізичних процесів, законів, явищ, механізмів, агрегатів і т.ін., тематично упорядковані*

по рівнях відео-матеріали, дидактичні, тестові завдання, автоматизація перевірки знань, адже очі не витримують навантаження електронними завданнями, відео-уроки з фізичної культури, оазотворчого мистецтва, матеріали для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, якісні підручники з іноземної мови, більше схем та таблиць для уроків математики в початкових класах, матеріали НУШ та ін. Також вчителі зазначили, що більшість матеріалів у хорошій якості є платними, і що при пошуку українською мовою, видається менше результатів.

Обмін досвідом.

Педагогів запитали, чи здійснюють вони професійний обмін досвідом стосовно використання ІКТ для організації навчання. Так, відповіли 84,4%, ні - 15,6%.

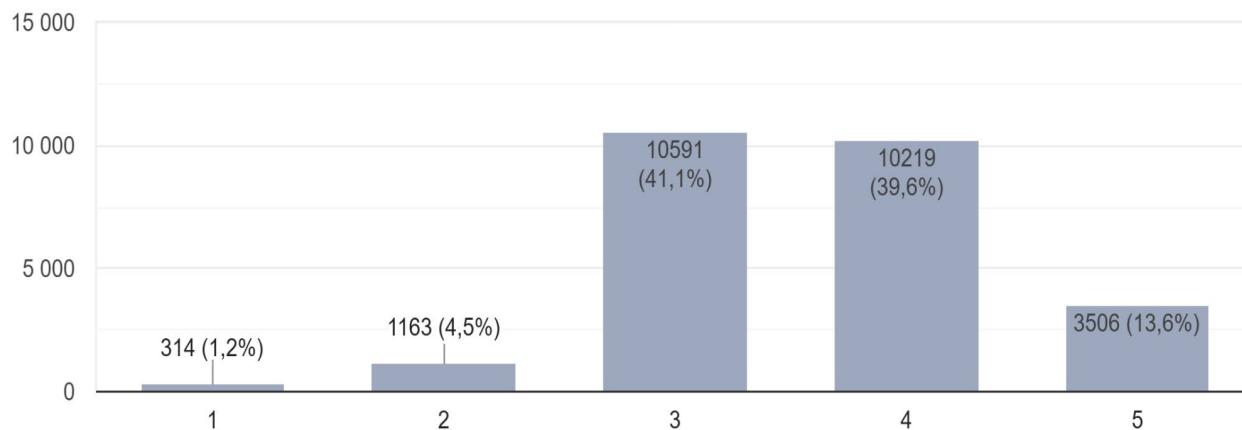
При цьому найчастіше вчителі отримують обмін досвідом за таких умов:

- під час підвищення кваліфікації - 68%;
- на предметних методичних об'єднаннях - 66,4%
- на конференціях і семінарах - 60,5%;
- під час проведення відкритих уроків - 37,1%
- педагогічне партнерство - 31,6%
- спільні лабораторії, творчі майстерні, хаби - 16,6%
- спільні проєкти - 12%;
- наставництво - 11,6%.

Вчителям запропонували оцінити, як, на їхню думку, вплинуло використання цифрових засобів та ІКТ та освітні результати ваших учнів та відмітити відповідь за шкалою від 1 до 5 (рис. 2.7). Загалом у відповідях спостерігається позитивна тенденція (за шкалою було вказано більшість відповідей у межах 3-4).

23. Як, на Вашу думку, вплинуло використання цифрових засобів та ІКТ та освітні результати ваших учнів? Відмітьте Вашу відповідь за шкалою від 1 до 5.

25 793 відповіді

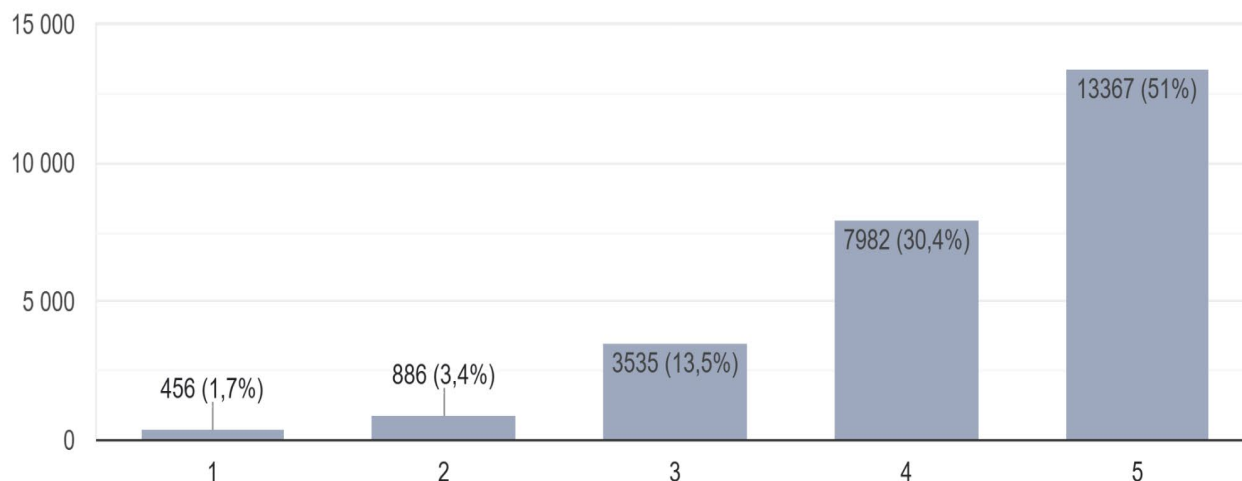

Рис.2.7. Відповіді респондентів щодо того, як вплинуло на результати навчання використання ІКТ (2024 р.)

Насамкінець у цьому блоці вчителям запропонували оцінити, наскільки вони відчують рівень підтримки від адміністрації Вашого закладу освіти. Оцінка підтримки вчителів адміністрацією закладів була переважно позитивною (від 3-5 балів) (рис.2.8.).

24. Оцініть, будь ласка, наскільки Ви відчуваєте рівень підтримки від адміністрації Вашого закладу освіти?

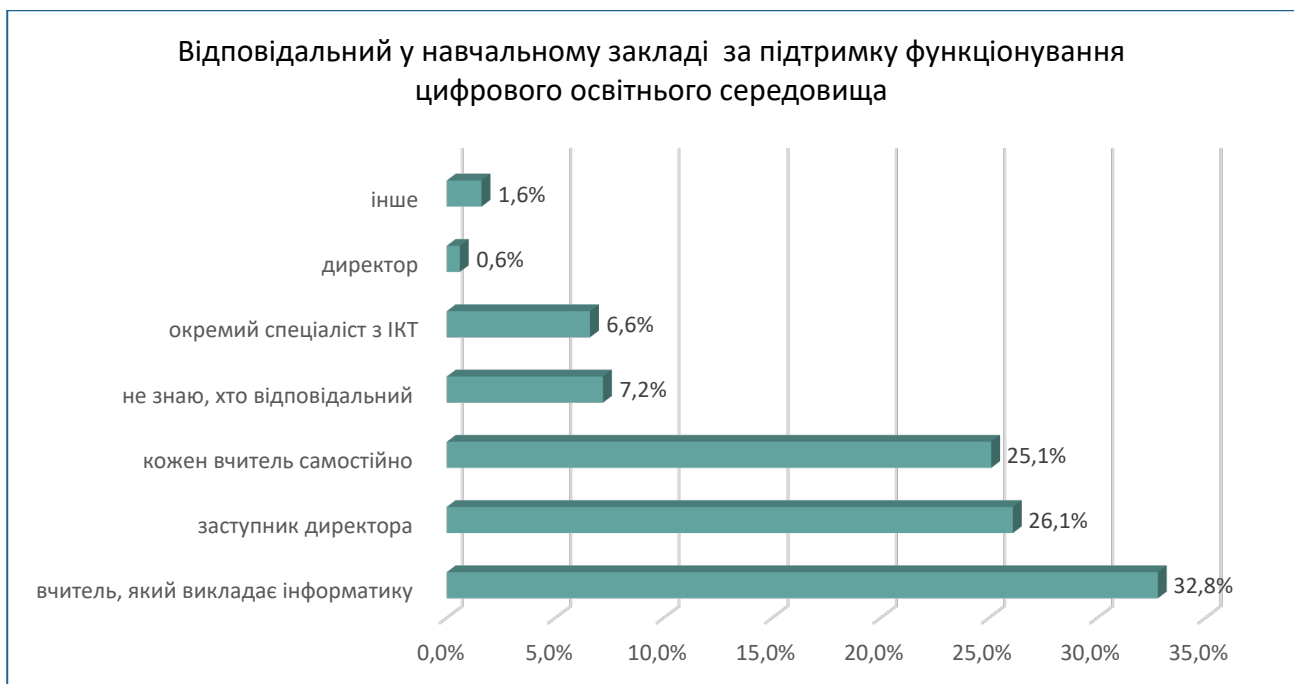
26 226 відповідей

Рис.2.8. Відповіді респондентів щодо того, наскільки вони відчувають підтримку від адміністрації закладу (2024 р.)

Для усвідомлення реальної ситуації підтримки функціонування освітнього середовища у вчителів запитали «Хто у вашому закладі відповідає за підтримку функціонування цифрового освітнього середовища?» (рис.2.9).

- вчитель, який викладає інформатику - 32,8%;
- заступник директора - 26,1%;
- кожен вчитель самостійно - 25,1%;
- не знаю, хто відповідальний -7,2%;
- окремий спеціаліст з ІКТ - 6,6%;
- директор - 0,6%;
- інше - 0,9%.

Рис.2.9. Відповіді респондентів щодо того, хто відповідальний у навчальному закладі за підтримку функціонування цифрового освітнього середовища

У більшості закладів освіти за підтримку функціонування цифрового освітнього середовища відповідає вчитель інформатики (32,8%). Це можна пояснити тим, що вчителі інформатики мають відповідні професійні компетентності та досвід у роботі з цифровими технологіями. Значна частина респондентів (26,1%) вказала, що за цю сферу відповідає заступник директора. Це свідчить про те, що в багатьох закладах освіти питаннями цифровізації опікується адміністрація школи або її представник. Четверта частина респондентів (25,1%) зазначила, що кожен вчитель самостійно відповідає за використання цифрових інструментів у своїй роботі. Це може свідчити про певну децентралізацію та автономію вчителів у виборі й застосуванні цифрових ресурсів. Проте, 7,2% опитаних не знають, хто саме відповідає за підтримку цифрового освітнього середовища у їхньому закладі. Це може бути ознакою недостатньої обізнаності частини педагогів з цим питанням. Лише 6,6% респондентів вказали, що в їхньому закладі є окремий спеціаліст з ІКТ, відповідальний за цифрову інфраструктуру. Це доволі невисокий показник, що може свідчити про обмеженість ресурсів багатьох шкіл. Незначний відсоток (0,6%) опитаних зазначили, що за цифрове середовище відповідає директор школи. 1,6% респондентів вибрали варіант "інше", що може включати різні специфічні ситуації в окремих закладах освіти.

Таким чином, забезпечення функціонування цифрового освітнього середовища покладається переважно на вчителів інформатики, адміністрацію шкіл та самих

педагогів. Лише незначна частина закладів має окремих спеціалістів з ІКТ, що підкреслює потребу в посиленні технічної підтримки цифровізації освітнього процесу.

Спостерігається значна різноманітність підходів до організації цифрового середовища та автоматизації процесів в українських школах. Тому нами було задано питання щодо **використання автоматизованих систем адміністрування/управління в освітніх закладах** (рис.2.10). Із відповідей респондентів можна зробити висновок, що найбільш поширеною є Інформаційна система управління освітою (ІСУО), яку використовують 57,9% закладів. Це свідчить про її широке впровадження в українських школах як основної системи для управління освітнім процесом.

На другому місці за поширеністю є програмно-апаратний комплекс АІКОМ з показником 25,5%. Ця система також набула значного поширення серед освітніх закладів.

Державна інформаційна система освіти ІТС «ДІСО» використовується у 20,9% шкіл. Вона є одним з ключових інструментів управління на державному рівні.

Система електронних журналів E-Journal застосовується у 14,5% закладів для автоматизації обліку навчальної діяльності.

12,8% шкіл використовують систему "Єдина школа" як інструмент підтримки процесом адміністрування освітнього процесу. Менш поширеними є АС "Школа" (6,6%) та система "Моя школа" (4,8%).

Серед інших систем респонденти виділили: CRM-систему "Prosvita" для управління школами, Сервіс "Нові знання" для електронних журналів та дистанційного навчання, платформу "Моя школа" для шкільних спільнот, HUMAN для освіти, сервіс "Розумна школа" для електронного документообігу та ін. Варто зазначити, що деякі школи можуть **використовувати кілька автоматизованих систем одночасно** для різних цілей управління та адміністрування.

Рис.2.10. Відповіді респондентів щодо того, які автоматизовані системи адміністрування/управління використовуються освітньому закладі?

Загалом, можна сказати, що українські школи активно впроваджують автоматизовані системи управління освітнім процесом. Лідерами за поширеністю є ІСУО, АІКОМ та ДІСО, що охоплюють значну частину закладів. Водночас, присутні й інші програмні рішення, зокрема для ведення електронних журналів та документообігу. Це свідчить про прогрес у цифровізації адміністративних процесів в освіті та необхідність подальшої уніфікації та стандартизації використовуваних систем.

Блок III. Визначення потреб вчителів у здійсненні дистанційного навчання та підвищенні фахового рівня

У блоці представлено відповіді респондентів про потреби вчителів, що виникають під час здійснення дистанційного навчання. Подано інформацію щодо того, якими ресурсами користуються педагоги для підвищення фахового рівня, де слідкують за новинами щодо підвищення кваліфікації, які онлайн-форми професійного розвитку обирають та вважають ефективними сьогодні.

На сучасному етапі розвитку освіти відзначається інтенсивне впровадження цифрових технологій та дистанційних форм навчання, що стало визначальною рисою освітніх трансформацій останніх років. Ці процеси набули особливого прискорення під час воєнного стану в Україні, зумовлюючи необхідність забезпечення безперервності освітнього процесу в умовах численних викликів. У таких обставинах особливої актуальності набуває питання визначення потреб педагогів у здійсненні дистанційного навчання та підвищенні їхнього професійного рівня. Зокрема, увага акцентується на дослідженні джерел інформації, які використовують учителі для відстеження новин про дистанційні курси підвищення кваліфікації, а також на виявленні найбільш ефективних форм онлайн-професійного розвитку. В даному блоці питань є виявлення ключових потреб педагогів у контексті підвищення кваліфікації, з урахуванням викликів, пов'язаних із цифровізацією та специфічними умовами функціонування освітньої системи в період кризових ситуацій. Отримані результати сприятимуть розробленню рекомендацій щодо вдосконалення програм підвищення кваліфікації та підтримки педагогів у реалізації дистанційного навчання. Окремим пунктом є необхідність окреслити потреби у педагогів щодо свого професійного розвитку на сьогодні.

З'ясовано, що **педагоги слідкують за новинами щодо дистанційних курсів з використання засобів ІКТ** через такі інформаційні канали, як (рис.3.1):

- розсилка від адміністрації навчального закладу у 2024 р.– 74,9% , у 2023 р. 79,2%, 2022 р. (72,5%) ;
- сайт МОН – у 2024 р - 44,4%, 2023 р. - 55,3%, 2022 р. - 57%;
- сайти ІППО – у 2024 р. - 58,9%, 2023 р. - 54%;
- соціальні мережі – у 2024 р. - 54,5%, 2023 р. - 52,7%;

- блоги вчителів – у 2024 р. 21,7%, 2023 р. - 20,3%;
- сайти громадських або бізнес організацій – у 2024 р. - 5,3%, 2023 р. - 4,2%.

Серед іншого педагоги вказали: рекомендації колег, сайти освітніх платформ (Prometheus, EdEra, Всеосвіта та ін.), сайт центру професійного розвитку педагогів (<https://www.cvcentrprp.com/>), сповіщення на електронну пошту, розсилку від райвідділу освіти, самостійний пошук та ін.

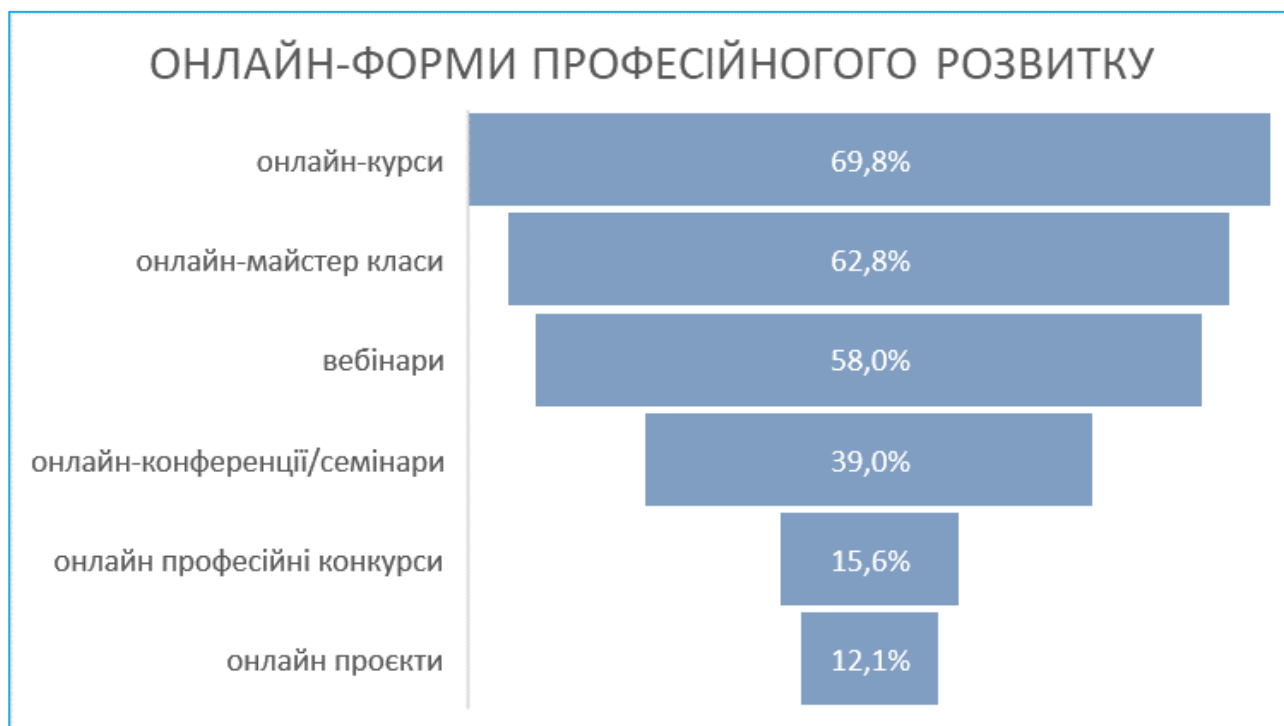

Рис. 3.1. Порівняння результатів відповідей педагогічних працівників за роками (2021, 2022, 2023, 2024 рр.) щодо відстеження новин про дистанційні курси з використання засобів ІКТ та підвищення кваліфікації (у%)

Виходячи з порівняння за роками (2021, 2022, 2023 та 2024 рр.) **основним джерелом новин для вчителів** залишається розсилка від адміністрації навчального закладу та інформування через сайт Міністерства освіти і науки України та обласні заклади післядипломної педагогічної освіти. Слід зазначити, що соціальні мережі посідають важливе місце серед джерел новин про курсів підвищення кваліфікації. Також у 2024 р. інформація про дистанційне навчання поширювалась на освітніх ресурсах територіального значення, на сайтах

громадських або бізнес організацій.

Для з'ясування того, яку **онлайн-форму професійного розвитку** вчителі вважають найбільш ефективною, було запропоновано обрати серед таких, як онлайн-курси, вебінари, онлайн-майстер класи, онлайн-конференції/семінари, онлайн професійні конкурси, онлайн проекти та вказати інше. Відповіді зазначено на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Відповіді респондентів на запитання щодо найбільш ефективних онлайн-форм професійного розвитку

Слід зазначити, що серед педагогів **значним попитом користуються** онлайн-курси (69,8%), онлайн-майстер класи (62,8%) та вебінари (58%). Також вчителі відвідують онлайн-конференції та семінари, беруть участь у онлайн професійних конкурсах та онлайн-проектах. При цьому за останні роки значної популярності серед вчителів набули вебінари (у 2022 р. – 20,2%), відсоток цієї значно зріс до 58% у 2024 р.. Також значно зріс відсоток популярності онлайн-майстер класів – з 27,8% у 2022 р. до 62,8% у 2024 р..

Серед інших форм підвищення кваліфікації педагоги вказали такі: очні курси, очні (офлайн) майстер-класи, тренінги, заходи неформальної освіти Центру професійного розвитку педагогів, безкоштовні ресурси, або платні (помірно) дуже високої якості, самостійна робота по вдосконаленню навичок отриманих

знань, реальна практика, обмін досвідом з іншими викладачами, програвання реальних кейсів, участь своїх учнів у МАН (Мала академія наук), що спонукає до особистого розвитку, онлайн-практикуми: менше теорії - більше практики та ін.

Важливо зазначити, що серед відкритих відповідей були висловлені також й такі думки, зокрема (збережено оригінальну стилістику):

- *«Чудово, коли є можливість подивитись в записі в зручний час, бо часто час навчального семінару може співпадати з часом проведення уроків, позакласних заходів, чи навіть кілька навчальних семінарів одночасно (адже є вчителі, які викладають кілька предметів і часто вони одночасно)»;*
- *«Сутність не у формі, а у змісті»;*
- *«Очні курси, де є можливість живого спілкування і обміну досвідом»;*
- *«Будь-яка форма навчання, але очна...»;*
- *«Жодну, через те, що більшість методистів учня живого давно не бачили і не володіють сучасними технологіями» та ін.*

Ринок надання освітніх послуг з підвищення професійного рівня педагогічних працівників продовжує зростати, і це є позитивною тенденцією, незважаючи на воєнний час та існуючі обмеження, оскільки надає педагогам право вибору серед різних онлайн-форм професійного зростання.

Про це свідчать відповіді респондентів стосовно того, **послугами яких організацій (компаній, закладів, установ) вони скористалися протягом останнього року** для підвищення фахового рівня (рис.3.3). Такими організаціями вчителі вважають:

- заклад післядипломної педагогічної освіти – 93%;
- заклад освіти (університет, інститут, коледж, школа) –26,3%;
- громадська організація –15,2%;
- міжнародна організація – 11,6%;
- комерційна компанія – 7, 2 %;
- ФОП – 4,1%.

Особливих змін серед послуг організацій, якими скористались вчителі, не відбулось протягом 2022-2024 рр., про що свідчить стабільність відсотків відповідей, що надали респонденти у 2024 р. Відчувається зростання відсотку використання послуг громадських організацій (8,3% у 2022, 13,3% у 2023 до 15,2% у 2024 р.) та міжнародних організацій (5,9% у 2022 р., а 10,9% у 2023 р. та 11,6 у 2024 р.).

Результати аналізу свідчать, що ринок освітніх послуг з підвищення професійного рівня педагогічних працівників продовжує стабільно розвиватися, навіть в умовах воєнного часу та наявних обмежень. Педагоги мають можливість обрати серед різноманітних онлайн-форм професійного розвитку, що сприяє задоволенню їхніх індивідуальних потреб.

Стабільність відсоткових показників упродовж 2022–2024 рр. свідчить про сформовані уподобання педагогів щодо вибору організацій, які надають освітні послуги, а також про адаптацію ринку до нових реалій. Це підкреслює важливість збереження та подальшого розвитку існуючих програм, а також підтримки інноваційних ініціатив у сфері підвищення кваліфікації педагогів.

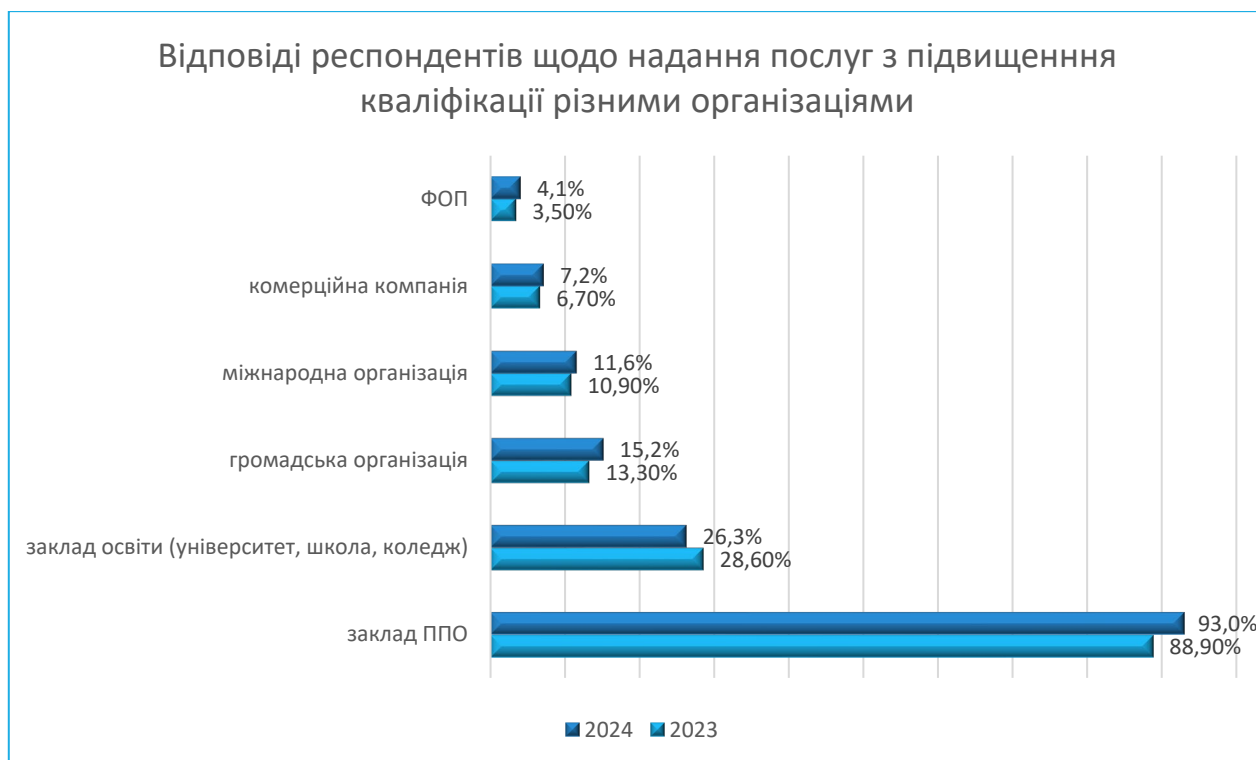

Рис. 3.3. Відповіді респондентів на запитання «Послугами яких організацій (компаній, закладів, установ) Ви скористалися протягом останнього року для підвищення фахового рівня?».

Серед **основних потреб у підвищенні кваліфікації** респондентами було

визначено наступне:

- створення навчального відео, запис і монтаж відео уроку - 36,5%;
- знайомство з новими онлайн-інструментами та сервісами для учнівської творчості - 33,1%;
- вдосконалення методики проведення онлайн-уроків - 33,1%;
- використання штучного інтелекту - 29,9%;
- курси для вчителів НУШ основної школи - 27,4%;
- практична допомога з опанування новими інструментами -24,2%;
- володіння інструментами оцінювання в умовах дистанційного навчання - 19,9%;
- швидкі онлайн-консультації з питань використання ІКТ - 15,3%;
- створення і підтримка власного блогу - 14,1%;
- курси для вчителів НУШ початкової школи -12,6%;
- основи програмування -11,3%;
- ознайомлення з новими онлайн-семінарами-практикумами - 11,2%;
- віртуальне навчальне середовище - 11,1%;
- створення веб-сайтів/домашньої сторінки - 9,4%;
- забезпечення доступності до онлайн курсів, вебінарів - 8,9%;
- безпека і конфіденційність - 8,6%;
- онлайн-спільноти -3,3%.

У контексті підвищення кваліфікації вчителів, результати дослідження виявили низку ключових потреб респондентів. Зокрема, значна частина опитаних (36,5%) висловила зацікавленість у набутті навичок зі створення навчального відео, запису та монтажу відеоуроків. Помітний інтерес спостерігався також до опанування нових онлайн-інструментів та сервісів для учнівської творчості (33,1%), а також удосконалення методики проведення онлайн-уроків (33,1%).

Близько третини респондентів (29,9%) виявили бажання ознайомитися з

можливостями використання штучного інтелекту в освітньому процесі. Потреба в курсах для вчителів Нової української школи основної школи була відзначена 27,4% опитаних, тоді як 24,2% висловили необхідність у практичній допомозі з опанування нових інструментів.

Окрім того, респонденти проявили зацікавленість у володінні інструментами оцінювання в умовах дистанційного навчання (19,9%), швидких онлайн-консультаціях з питань використання ІКТ (15,3%), створенні та підтримці власного блогу (14,1%), а також курсах для вчителів Нової української школи початкової школи (12,6%).

Менш виражений попит спостерігався на опанування з основ програмування (11,3%), ознайомлення з новими онлайн-семінарами-практикумами (11,2%), використання віртуального навчального середовища (11,1%), створення веб-сайтів/домашніх сторінок (9,4%), забезпечення доступності до онлайн-курсів і вебінарів (8,9%), питань безпеки і конфіденційності (8,6%) та участі в онлайн-спільнотах (3,3%).

Серед **відкритих відповідей** респондентами було висловлено й такі думки:

- *«Якщо відсутні технічні можливості, то про що може бути мова? За свій рахунок. Так, навіть, з/п цього не дозволяє. Особливо, коли це потребує високої якості техніки»;*
- *«Потреби в людях, які дійсно можуть навчити чомусь сучасному, а не те, що було започатковано 20 років тому»;*
- *«Онлайн навчання потребує девайси з великим обсягом пам'яті, використання гуглкласу потребує комерційний обсяг диску, використання багатьох сервісів потребує щомісячної оплати, з цією проблемою вчителі залишені сам на сам і мають сплачувати з власної кишені, хоча зарплата не така і велика.»;*
- *«Час та матеріальне забезпечення закладу освіти (використовую власну техніку)»;*
- *«Настільки багато всього, що вимагають від вчителів переглянути та відвідати, що часу на основну роботу (підготовку до уроків і викладання) критично бракує. Кожен вчитель сам розвивається і шукає нову цікаву інформацію та підходи для кращого засвоєння матеріалу дітьми, та/або шукає колег чи спілки вчителів, де обмінюються досвідом з актуальних питань. Примусове підвищення кваліфікації тільки*

стопорить розвиток в професії».

Рекомендації

1. Рекомендується посилити комунікацію між адміністрацією навчальних закладів та педагогічними працівниками через регулярні інформаційні розсилки, активніше використання офіційних сайтів Міністерства освіти і науки України, регіональних інститутів післядипломної педагогічної освіти, а також соціальних мереж. Це сприятиме своєчасному інформуванню про дистанційні курси підвищення кваліфікації та інші професійні заходи.
2. Враховуючи специфіку вимог до підготовки вчителів у межах Нової української школи (НУШ), необхідно і подалі організувати спеціалізовані курси для початкової та основної ланок НУШ.
3. Запровадження навчальних програм з використання новітніх онлайн-інструментів і сервісів сприятиме підвищенню цифрової компетентності педагогів. Особливий акцент варто зробити на інструментах для учнівської творчості та методиках проведення онлайн-уроків. А зважаючи на популярність онлайн-курсів, вебінарів та майстер-класів серед педагогів, доцільно збільшити кількість таких заходів. Особливу увагу слід приділити забезпеченню їх високої якості, зручності використання та відповідності сучасним освітнім вимогам.
4. Тематика штучного інтелекту викликає зростаючий інтерес у педагогічній спільноті, тому доцільно впроваджувати курси та практикуми, що спрямовані на інтеграцію штучного інтелекту в освітній процес.
5. Для забезпечення конфіденційності та безпеки під час дистанційного навчання слід проводити тренінги та розповсюджувати відповідні інструктивні матеріали. А також пропонуємо організовувати майстер-класи, вебінари та індивідуальні консультації з питань опанування нових цифрових технологій, що полегшить інтеграцію ІКТ у педагогічну практику. Доцільно приділити особливу увагу підвищенню кваліфікації педагогів у сфері оцінювання результатів навчання в умовах дистанційного освітнього процесу.
6. Створення оперативної системи онлайн-консультацій дозволить педагогам отримувати своєчасну допомогу з питань використання інформаційно-комунікаційних технологій.
7. Слід підтримувати створення та функціонування професійних онлайн-спільнот, де педагоги зможуть обмінюватися ідеями, досвідом та інноваційними методиками.

8. Ураховуючи обмеженість фінансових ресурсів, необхідно вжити заходів для забезпечення вчителів технічним обладнанням і програмним забезпеченням, необхідним для дистанційного навчання.
9. Для забезпечення балансу між професійним розвитком та виконанням основних обов'язків педагогів варто переглянути підходи до організації підвищення кваліфікації, враховуючи їхній робочий графік.

Блок IV. Цифрова компетентність вчителя

У блоці представлено результати самооцінювання респондентів щодо їхнього рівня цифрової компетентності. Запитання сформовано відповідно європейського документу «Рамка цифрової компетентності для громадян: вісім рівнів майстерності з прикладами використання» (DigComp 2.1 та DigComp 2.2: Digital Competence Framework for Citizens). Подано аналіз динаміки рівня цифрової компетентності

Блок питань “Цифрова компетентність вчителя” був зорієнтований на **здійснення педагогічними працівниками самооцінювання рівня цифрової компетентності**. Ця частина опитувальника є окремим **інструментом для самооцінювання** цифрової компетентності вчителів. Вперше цей інструмент було використано у 2021 році в Україні під час ковід-карантину [14]. Підґрунтям, на якому були сформовані питання анкети, є міжнародні підходи, зокрема документ «Рамка цифрової компетентності для громадян: вісім рівнів майстерності з прикладами використання» (DigComp 2.1: Digital Competence Framework for Citizens) [19] та DigComp 2.2.²²

Рамка цифрової компетентності включає такі рівні: базовий користувач, незалежний користувач, професійний користувач. Вона окреслює п'ять сфер (категорій) цієї компетентності: **інформація та цифрова грамотність, комунікація та співпраця, створення цифрового контенту, безпека, вирішення проблем**. Самооцінювання за даним блоком, що здійснювалося під час дослідження, було зорієнтоване саме на ці сфери та рівні.

Сфера **«Інформація та цифрова грамотність»**. На питання, що стосуються **вміння пошуку та збереження інформації** було отримано такі відповіді (рис.4.1)

- 35,1 % респондентів зазначили, що можуть шукати інформацію в інтернеті за допомогою пошукової системи що відповідає базовому рівню користувача;
- 46,4 % респондентів зазначили, що можуть використовувати різні пошукові системи для пошуку інформації, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 18,5 % респондентів зазначили, що можуть використовувати розширені

²² European Commission: Joint Research Centre, Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y., DigComp 2.2, The Digital Competence framework for citizens – With new examples of knowledge, skills and attitudes, Publications Office of the European Union, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/115376>

стратегії пошуку, щоб знайти достовірну інформацію в Інтернеті, наприклад, використовуючи веб-канали, що відповідає рівню професійного користувача.

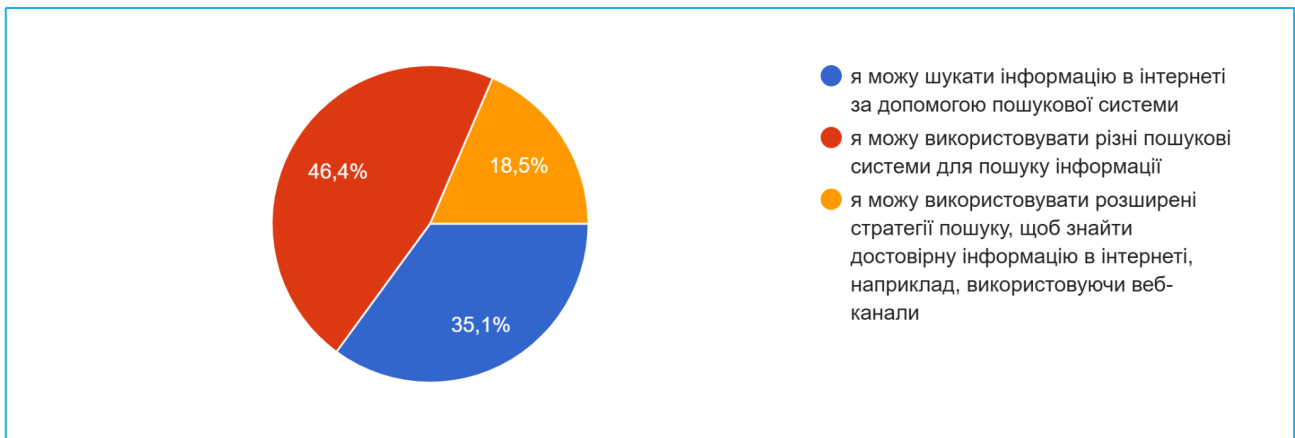

Рис.4.1. «Інформація і цифрова грамотність. Пошук інформації»

На питання щодо **вміння оцінити достовірність інформації** під час пошуку (рис. 4.2)

- 34% респондентів зазначили, що знають про те, що не вся інформація в мережі є надійною, що відповідає базовому рівню користувача;
- 27% респондентів зазначили, що використовують деякі фільтри при пошуку для порівняння та оцінки надійності інформації, яку знаходять, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 39,1% респондентів зазначили, що можуть використовувати низку критеріїв, щоб знайти достовірну інформацію в Інтернеті, що відповідає рівню професійного користувача.

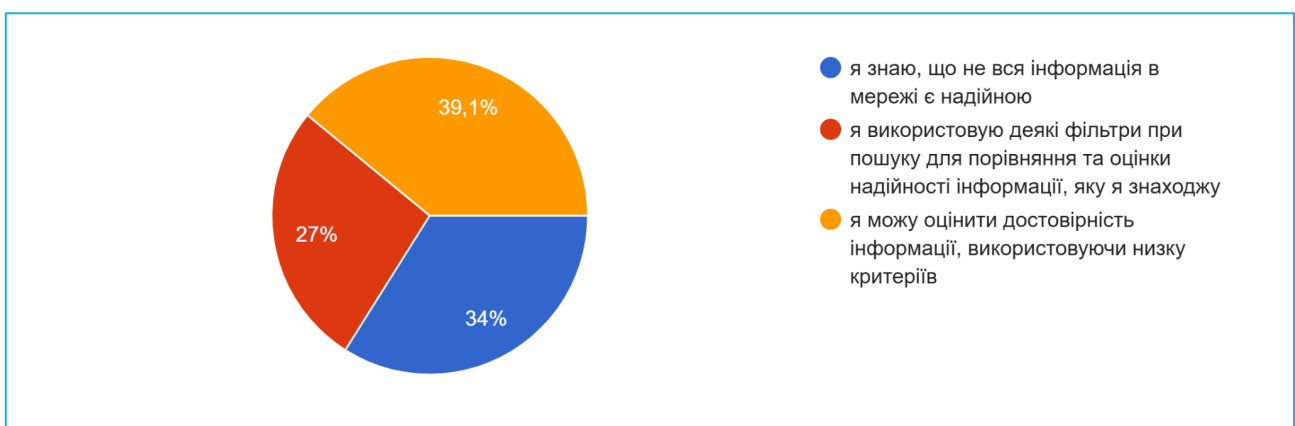
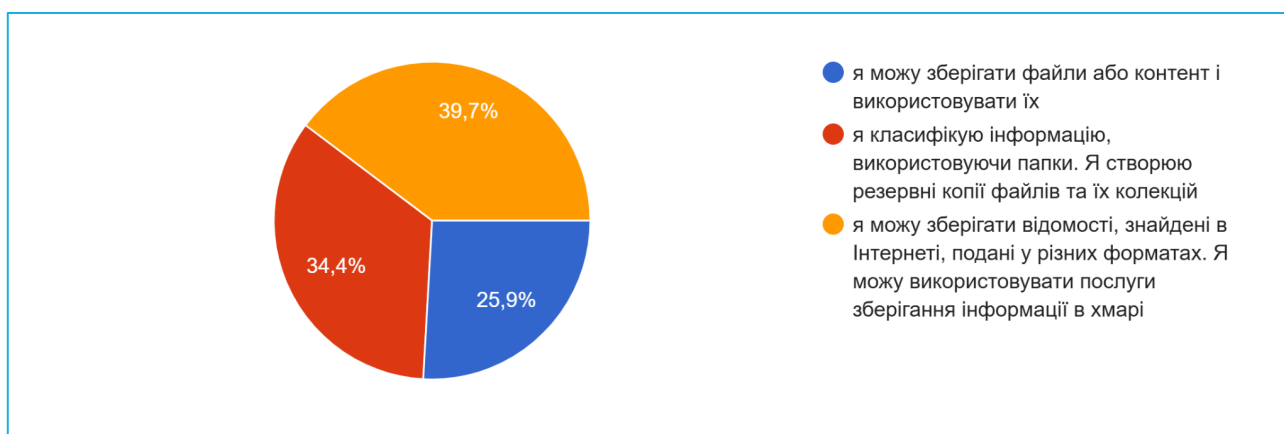

Рис.4.2. «Інформація і цифрова грамотність. Достовірність інформації»

На питання щодо **вміння зберігати знайдену інформацію** (рис. 4.3)

- 25,9% респондентів зазначили, що можуть зберігати файли або контент і використовувати їх, що відповідає базовому рівню користувача;
- 34,4% респондентів зазначили, що класифікують інформацію методично, використовуючи папки; створюють резервні копії файлів та їх колекцій, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 39,7% респондентів зазначили, що можуть зберігати відомості, знайдені в Інтернеті, в різних форматах (текстовому, аудіо та відео), можуть зберігати інформацію у хмарі, що відповідає рівню професійного користувача.

Рис.4.3. «Інформація і цифрова грамотність. Збереження інформації»

Сфера **«Комунікація та співпраця»** стосується аспектів спілкування та співпраці, використання цифрових інструментів для користування онлайн-сервісами. На питання щодо **вміння спілкуватись, використовуючи різні засоби комунікації** (рис.4.4)

- 21,1% респондентів зазначили, що можуть спілкуватися з іншими користувачами за допомогою сервісів для дзвінків і обміну повідомленнями, що відповідає базовому рівню користувача;
- 21,6% респондентів зазначили, що можуть скористатися розширеними функціями кількох засобів комунікації (наприклад, за допомогою Skype і файлів обміну), що відповідає рівню незалежного користувача;
- 57,3% респондентів зазначили, що активно використовують широкий спектр засобів комунікації (електронна пошта, чат, SMS, обмін миттєвими повідомленнями, блоги, мікро-блоги, соціальні мережі) для онлайн-спілкування, що відповідає рівню професійного користувача.

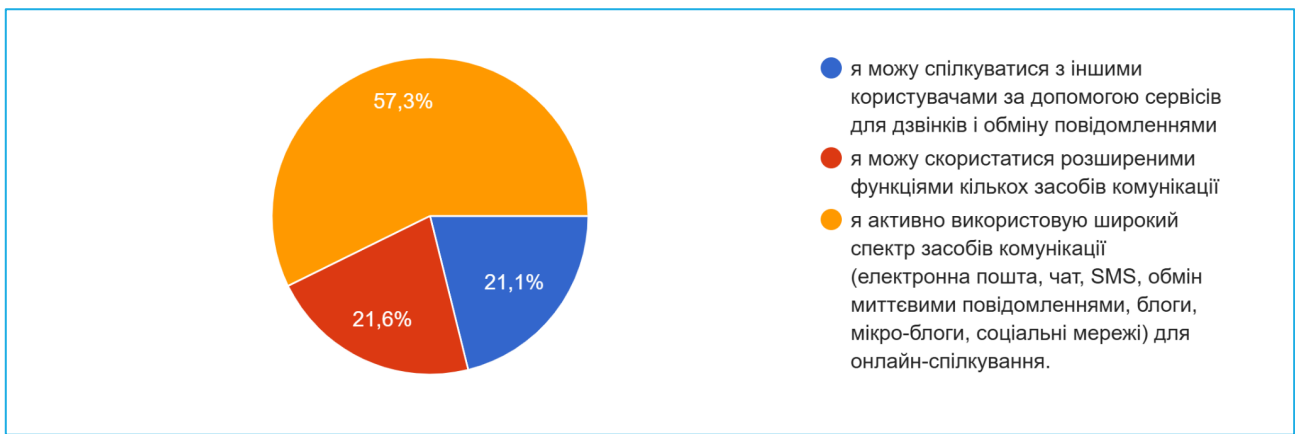

Рис.4.4. «Комунікація. Використання сервісів для спілкування»

На питання щодо **вміння створювати та керувати контентом за допомогою інструментів для співпраці** (рис.4.5)

- 26,6% респондентів зазначили, що можуть обмінюватися файлами та контентом, використовуючи прості інструменти, що відповідає базовому рівню користувача;
- 52,1% респондентів зазначили, що можуть використовувати інструменти для співпраці та поширювати, наприклад, спільні документи/файли, створені іншими людьми, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 21,3% респондентів зазначили, що можуть створювати та керувати контентом за допомогою інструментів для співпраці (наприклад, системи керування проєктами, електронні таблиці в Інтернеті), що відповідає рівню професійного користувача.

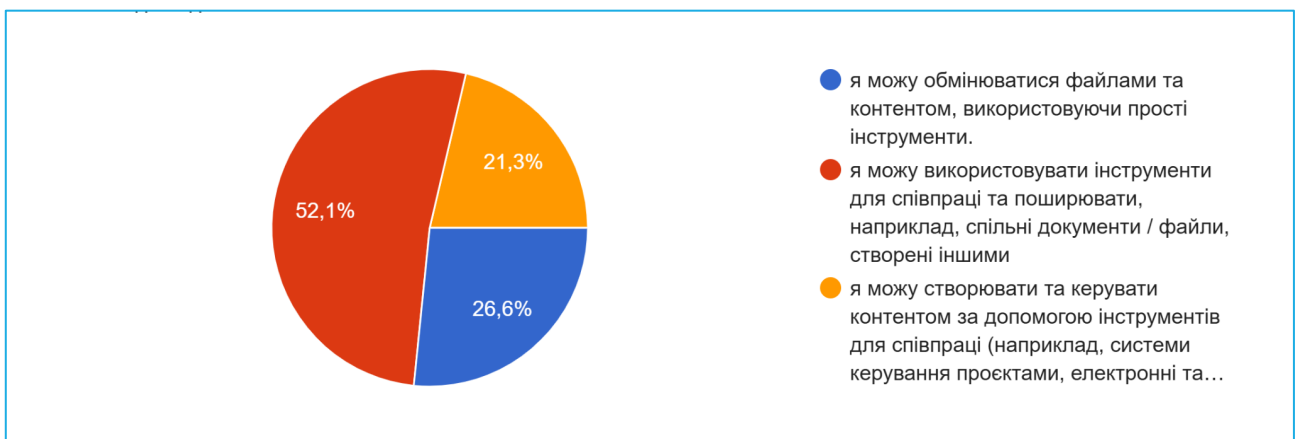

Рис.4.5. «Комунікація. Співпраця. Контент»

На питання щодо **вміння користуватися онлайн послугами** (рис.4.6)

- 23,6% респондентів зазначили, що можуть користуватися онлайн

службами (наприклад, електронні банки, електронні уряди, електронні лікарні тощо), що відповідає базовому рівню користувача;

- 38,4% респондентів зазначили, що використовують функції онлайн-сервісів (наприклад, публічні послуги, електронні банки, інтернет-магазини тощо), що відповідає рівню незалежного користувача;
- 38% респондентів зазначили, що активно використовують різні можливості кількох онлайн-сервісів (наприклад, публічні послуги, електронні банки, інтернет-магазин тощо), що відповідає рівню професійного користувача.

34. Стосовно категорії «комунікація», яка з наведених нижче характеристик найкраще відповідає Вам:
26 226 відповідей

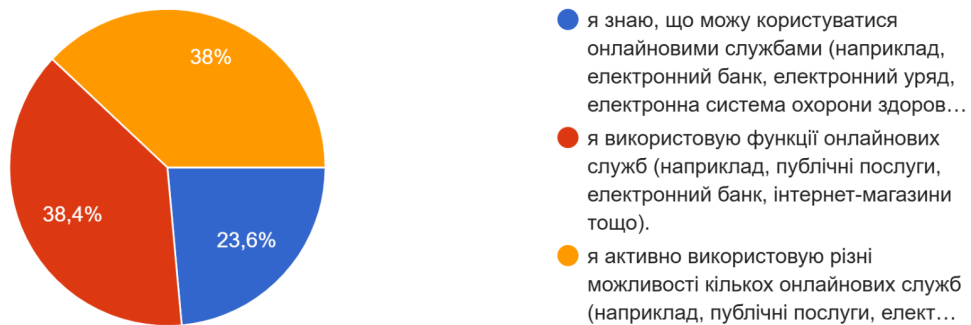

Рис.4.6. «Комунікація. Користування онлайн-сервісами»

На питання щодо наявних знань і **вміння користуватися онлайн-інструментами для співпраці** (рис.4.7)

- 42,9% респондентів зазначили, що використовують соціальні мережі та знає про інструменти онлайн-співпраці, що відповідає базовому рівню користувача;
- 25,3% респондентів зазначили, що поширюють знання серед інших користувачів в Інтернеті (наприклад, за допомогою інструментів соціальних мереж або в онлайн-спільнотах), що відповідає рівню незалежного користувача;
- 31,8% респондентів зазначили, що використовують додаткові функції засобів комунікації (наприклад, відеоконференції, обмін даними, спільний доступ), що відповідає рівню професійного користувача.

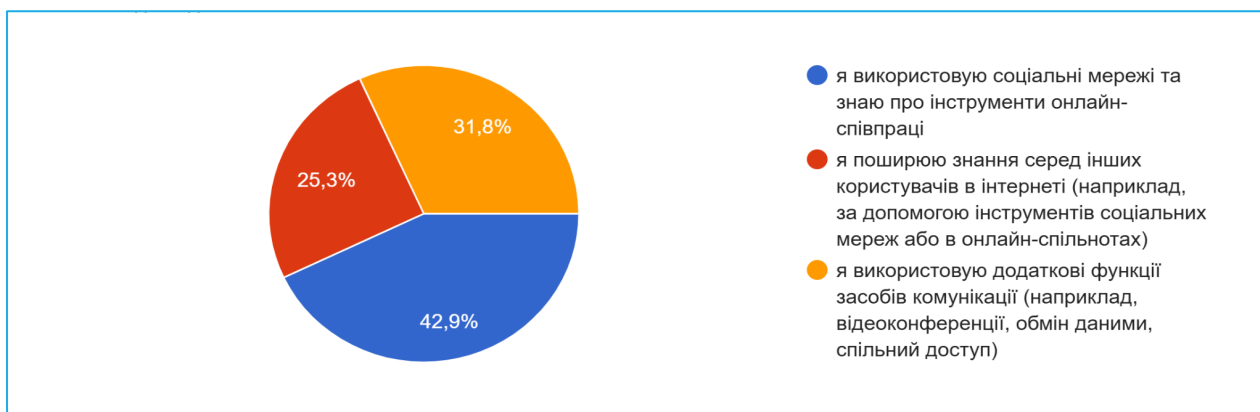

Рис.4.7. «Комунікація. Онлайнві інструменти для співпраці»

У сфері **«Створення цифрового контенту»** на питання щодо **вміння створювати мультимедійний контент у різних форматах**, використовуючи різноманітні цифрові інструменти та середовища (рис.4.8.)

- 60,8% респондентів зазначили, що можуть створювати простий цифровий контент (наприклад, текст, таблиці, зображення, аудіофайли) принаймні в одному форматі, використовуючи цифрові інструменти, що відповідає базовому рівню користувача;
- 34,7% респондентів зазначили, що можуть створювати складний цифровий контент у різних форматах (наприклад, текст, таблиці, зображення, аудіофайли) та використовувати інструменти для створення веб-сторінок або блогів, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 4,5% респондентів зазначили, що можуть виробляти складний мультимедійний контент у різних форматах, використовуючи різноманітні цифрові інструменти та середовища, можуть створити веб-сайт, використовуючи мову програмування, що відповідає рівню професійного користувача.

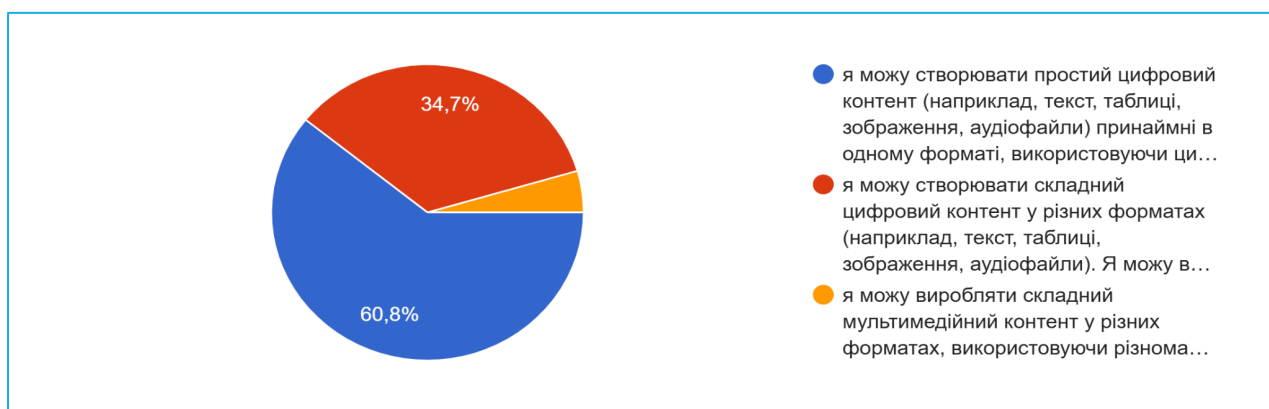

Рис.4.8. «Створення цифрового контенту»

На питання щодо **вміння використовувати функції форматування** цифрового контенту та інструментарію (Рис.4.9)

- 29,4% респондентів зазначили, що можуть зробити основне редагування контенту, створеного іншими користувачами (наприклад, додавання та видалення), що відповідає базовому рівню користувача;
- 63% респондентів зазначили, що можуть застосувати базове форматування (наприклад, вставити посилання, діаграми, таблиці) до контенту, що створили самі чи інші користувачі, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 7,6% респондентів зазначили, що можуть використовувати функції розширеного форматування різних інструментів (наприклад, злиття електронної пошти, об'єднання документів різних форматів, використання розширених формул, макросів), що відповідає рівню професійного користувача.

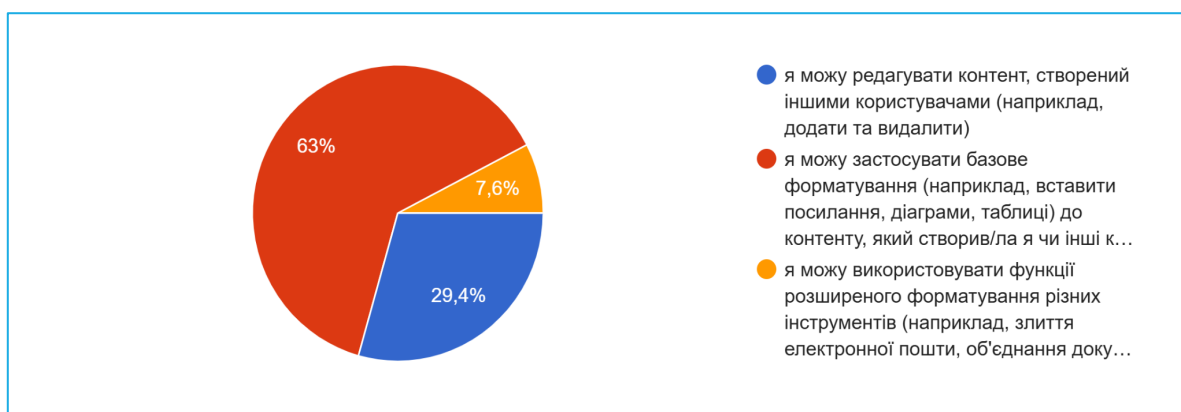

Рис.4.9. «Створення та редагування цифрового контенту»

На питання щодо **знань стосовно правил використання контенту** відповідно до захисту авторських прав (рис. 4.10)

- 44,5% респондентів зазначили, що знають про те, що контент може захищатись авторським правом, що відповідає базовому рівню користувача;
- 41,9% респондентів зазначили, що знають як посилатися та використовувати контент, на який поширюється авторське право, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 13,6% респондентів зазначили, що знають як і коли необхідно застосовувати ліцензії та авторські права, що відповідає рівню

професійного користувача.

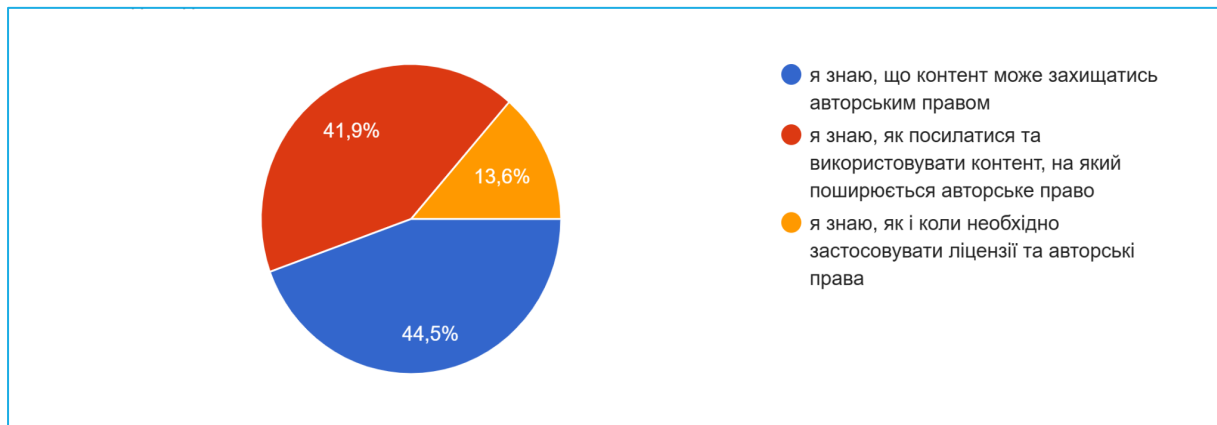

Рис.4.10.«Створення цифрового контенту. Авторське право»

На питання щодо **знання основ програмування та вміння використовувати мови програмування** для створення цифрового контенту (рис.4.11)

- 73,8% респондентів зазначили, що можуть змінювати прості функції програмного забезпечення, змінюючи параметри за замовчуванням, що відповідає базовому рівню користувача;
- 21,1% респондентів зазначили, що знають основи та принципи однієї мови програмування, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 5,1% респондентів зазначили, що можуть використовувати кілька мов програмування, знають, як проектувати, створювати і змінювати бази даних за допомогою цифр, що відповідає рівню професійного користувача.

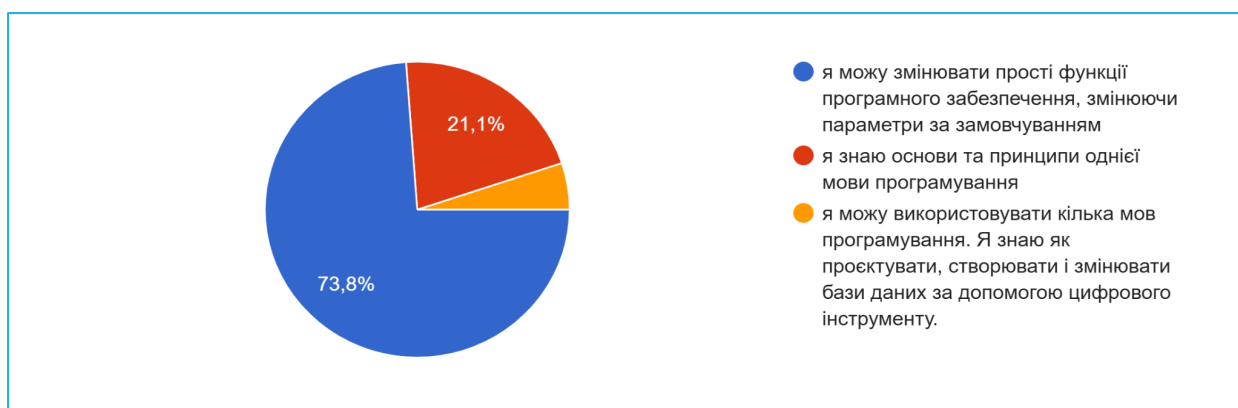
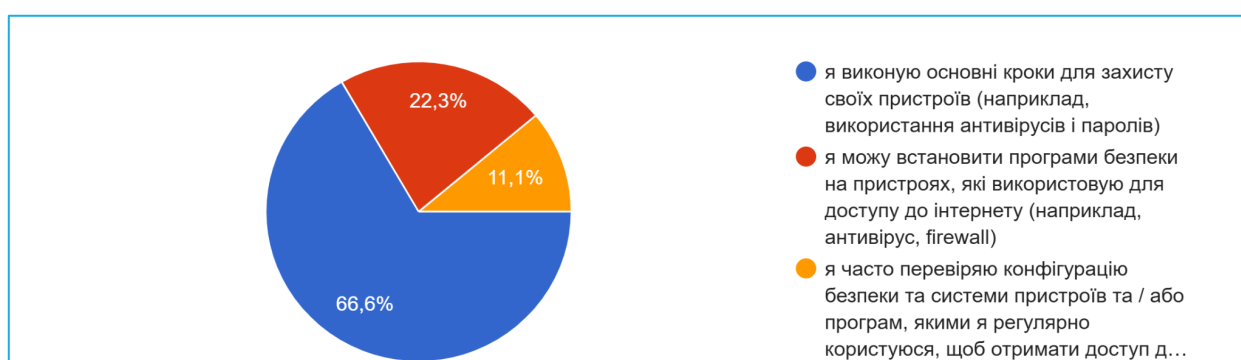

Рис.4.11.«Створення цифрового контенту. Навички програмування»

У сфері **«Безпека»** на питання щодо **вміння забезпечити захист системи пристроїв і програм** (рис.4.12)

- 66,6% респондентів зазначили, що можуть виконати основні кроки для захисту своїх пристроїв (наприклад, використання антивірусного програмного забезпечення і паролів), що відповідає базовому рівню користувача;
- 22,3% респондентів зазначили, що можуть встановити програми безпеки на пристроях, що використовують для доступу до Інтернету (наприклад, антивірус, firewall), що відповідає рівню незалежного користувача;
- 11,1% респондентів зазначили, що часто перевіряють конфігурацію безпеки та системи пристроїв та / або програм, якими регулярно користуються, щоб отримати доступ до Інтернету, що відповідає рівню професійного користувача.

Рис.4.12. «Безпека. Захист пристроїв і програм»

На питання щодо **вміння захистити персональну інформацію** на своїх цифрових пристроях (рис.4.13)

- 44,5% респондентів зазначили, що знають про те, що облікові дані (ім'я користувача та пароль) можуть бути вкрадені й вони не повинні розкривати особисту інформацію в Інтернеті, що відповідає базовому рівню користувача;
- 41,8% респондентів зазначили, що використовують різні паролі для доступу до обладнання, пристроїв і цифрових послуг, періодично змінюючи їх, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 13,8% респондентів зазначили, що знають, як діяти у випадку зараження комп'ютеру вірусом, можуть налаштувати або змінити антивірусну програму і налаштувати безпеку своїх цифрових пристроїв, що відповідає рівню професійного користувача.

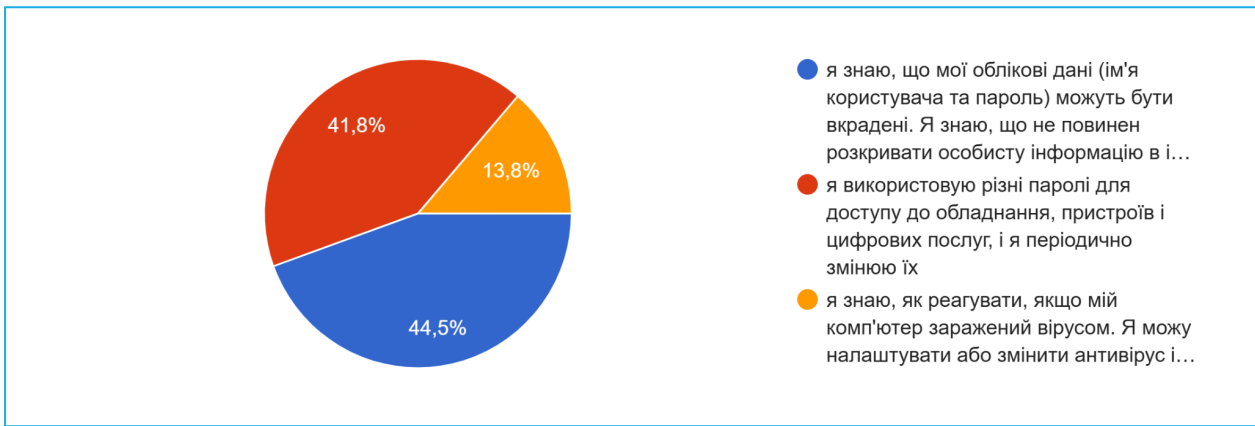

Рис.4.13. «Безпека. Захист персональної інформації»

На питання щодо **вміння використовувати ІКТ безпечно для власного здоров'я** (рис.4.14).

- 20,6% респондентів зазначили, що знають про те, що використання цифрових технологій занадто впливає на їх здоров'я, що відповідає базовому рівню користувача;
- 35,8% респондентів зазначили, що розуміють ризики для здоров'я, пов'язані з використанням цифрових технологій (наприклад, ризик психологічної залежності), що відповідає рівню незалежного користувача;
- 43,6% респондентів зазначили, що можуть використовувати цифрові засоби таким чином, щоб уникнути проблем зі здоров'ям (фізичних і психологічних), що відповідає рівню професійного користувача.

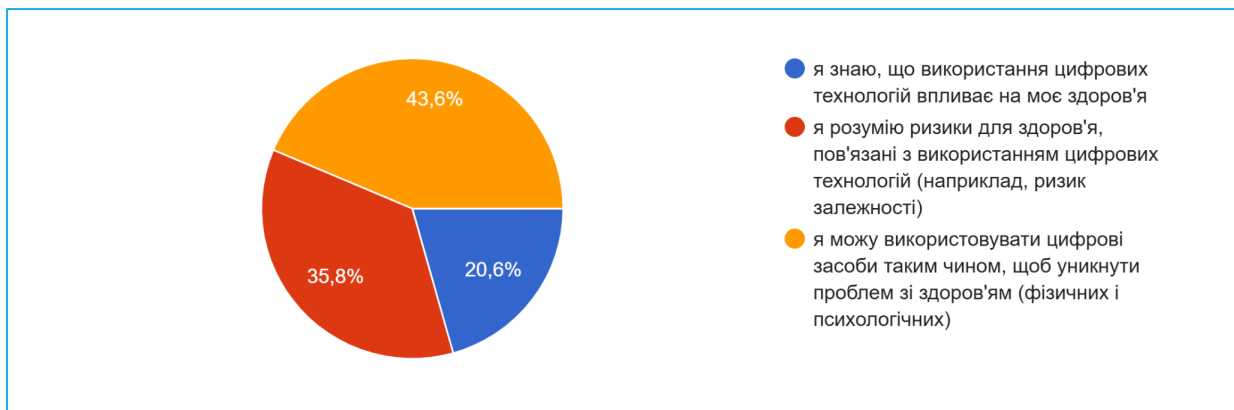

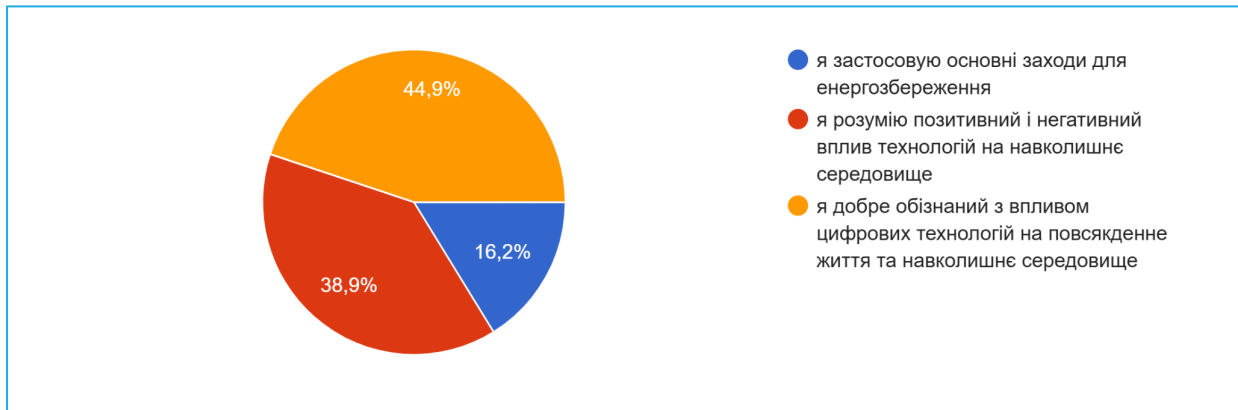
Рис.4.14. «Безпека та здоров'язбереження»

На питання щодо **знань стосовно впливу цифрових технологій на повсякденне життя та навколишнє середовище** (рис.4.15)

- 16,2% респондентів зазначили, що вживають основні заходи для економії

енергії, що відповідає базовому рівню користувача;

- 38,9% респондентів зазначили, що розуміють позитивний і негативний вплив технології на навколишнє середовище, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 44,9% респондентів зазначили, що мають поінформований погляд на вплив цифрових технологій на повсякденне життя та навколишнє середовище, що відповідає рівню професійного користувача.

Рис.4.15. «Безпека та навколишнє середовище»

У сфері **«Вирішення проблем»** на питання щодо **вміння вирішувати проблеми**, що виникають при використанні цифрових технологій (рис.4.16)

- 55% респондентів зазначили, що знаходять підтримку, коли виникає технічна проблема або коли використовується нова програма, що відповідає базовому рівню користувача;
- 40,8% респондентів зазначили, що можуть вирішити більшість проблем, що найбільш часто виникають при використанні цифрових технологій, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 4,2% респондентів зазначили, що можуть вирішити практично всі проблеми, що виникають при використанні цифрових технологій, що відповідає рівню професійного користувача.

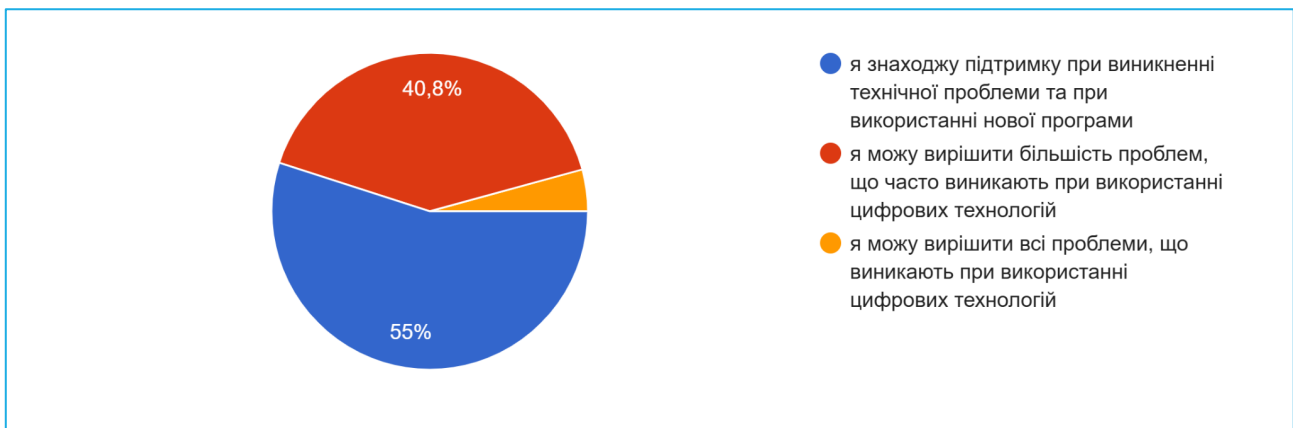

Рис.4.16. «Вирішення проблем. Підтримка»

На питання щодо вміння **вибрати та використати відповідний цифровий інструмент або сервіс для вирішення нетехнічних проблем** (рис.4.17)

- 43% респондентів зазначили, що знають про те, що цифрові інструменти можуть допомогти у вирішенні проблем, що відповідає базовому рівню користувача;
- 43,3% респондентів зазначили, що можуть використовувати цифрові технології для вирішення нетехнічних проблем, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 13,7% респондентів зазначили, що можуть вільно вибрати правильний інструмент, пристрій, додаток, програмне забезпечення або сервіс для вирішення нетехнічних проблем, що відповідає рівню професійного користувача.

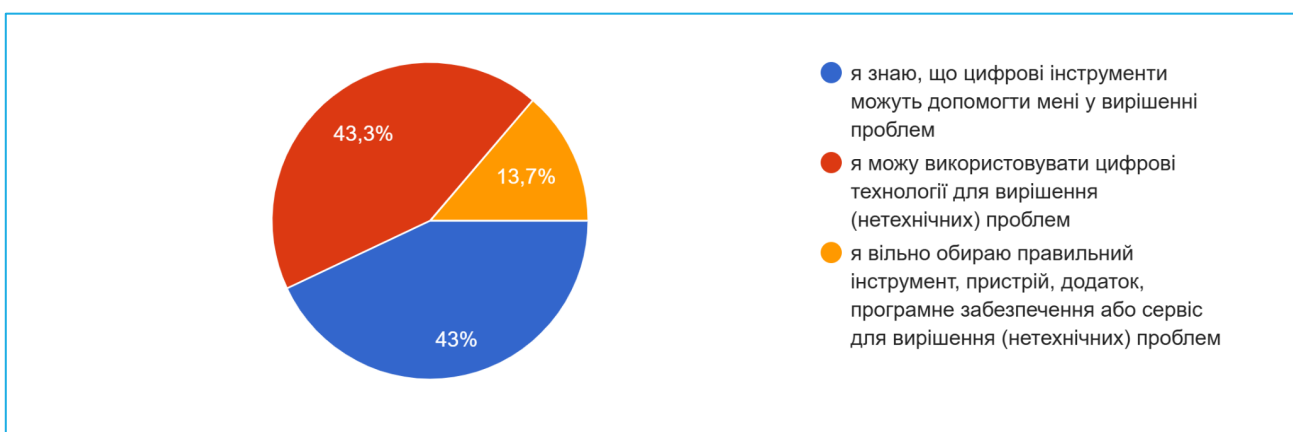
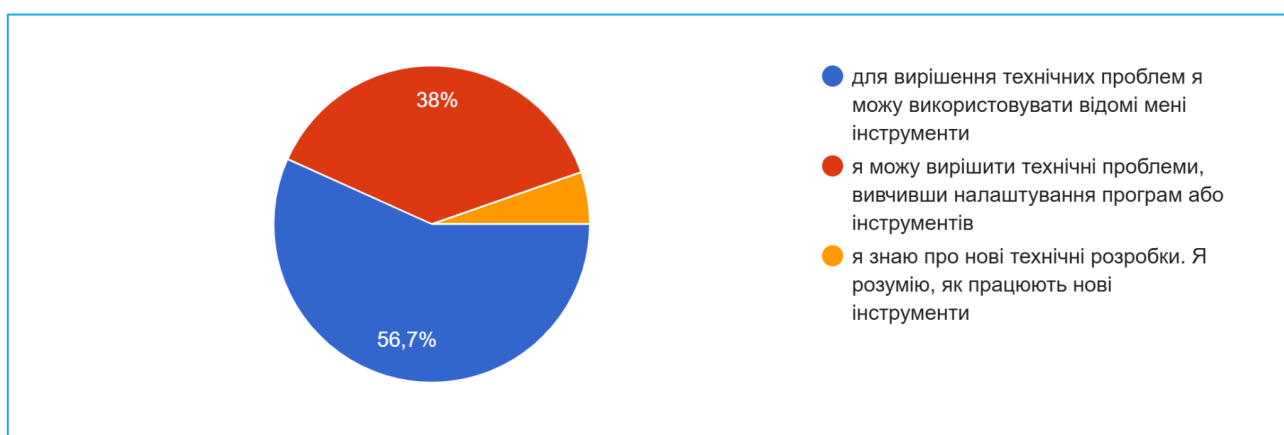

Рис.4.17. «Вирішення проблем. Нетехнічні проблеми»

На питання щодо вміння **вибрати та використати відповідний цифровий інструмент для вирішення технічних проблем** (рис.4.18)

- 56,7% респондентів зазначили, що можуть використовувати відомі інструменти для вирішення технологічної проблеми, що відповідає базовому рівню користувача;
- 38% респондентів зазначили, що можуть вирішити технічні проблеми, вивчивши налаштування програм або інструментів, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 5,3% респондентів зазначили, що знають про нові технічні розробки та розуміють як працюють нові інструменти, що відповідає рівню професійного користувача.

Рис.4.18. «Вирішення проблем. Технічні проблеми»

На питання щодо **усвідомлення потреби в оновленні навичок** у галузі цифрових технологій (рис.4.19)

- 38,9% респондентів зазначили, що усвідомлюють потребу регулярно оновлювати свої навички в галузі цифрових технологій, що відповідає базовому рівню користувача;
- 40,8% респондентів зазначили, що використовують можливості, щоб заповнити прогалини в знаннях інформаційно-цифрових технологій, що відповідає рівню незалежного користувача;
- 20,3% респондентів зазначили, що постійно оновлюють свої навички в галузі цифрових технологій, систематично працюють над підвищенням свого фахового рівня у цій галузі, що відповідає рівню професійного користувача.

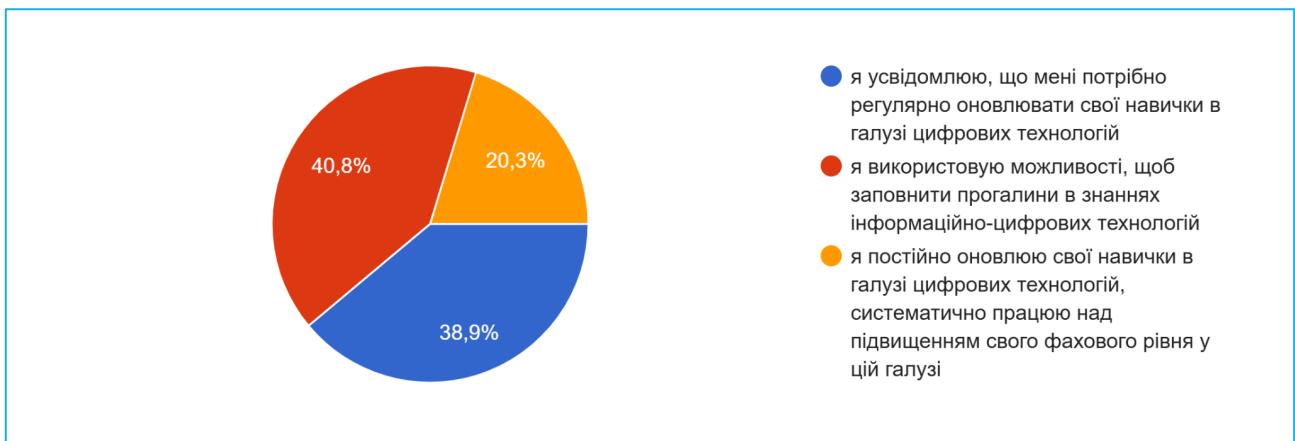

Рис.4.19.«Вирішення проблем. Оновлення навичок»

Висновки щодо самооцінювання педагогів за розділом «Цифрова компетентність вчителя»

1. Позитивна тенденція спостерігається у сфері **«Інформація та цифрова грамотність»**. Переважна більшість педагогічних співробітників вміє шукати інформацію на рівні незалежного (46,4%) та професійного (18,5%) користувача; оцінити достовірність інформації на рівні професійного (39,1%) та незалежного (27%) користувача; зберігати знайдену інформацію на рівні професійного (39,7%) та незалежного (34,4%) користувача. Приблизно 30% респондентів мають рівень базового користувача і потребують підвищення кваліфікації.

2. У сфері **«Комунікація та співпраця»** педагогічні працівники також мають високий рівень. Переважна більшість респондентів вміє спілкуватись, використовуючи різні засоби комунікації на рівні професійного (57,3%) та незалежного (21,6%) користувача; створювати та керувати контентом на рівні незалежного (52,1%) та професійного (21,3%) користувача; користуватись онлайн-послугами на рівні незалежного (38%) та професійного (38,4%) користувача; знають і вміють користуватись онлайн-інструментами для співпраці на рівні незалежного (31,8%) і професійного (25,3%) користувача. Приблизно 29% респондентів мають рівень базового користувача і потребують підвищення кваліфікації.

3. У сфері **«Створення цифрового контенту»** ситуація з наявними рівнями цифрової компетентності педагогічних працівників змінюється. Переважна більшість респондентів вміє створювати мультимедійний контент у різних форматах, використовуючи різноманітні цифрові інструменти та середовища на

рівні базового (60,8%) та незалежного (34,7%) користувача; використовувати функції форматування контенту та різних інструментів на рівні незалежного (63,3%) та базового (29,4%) користувача; знають правила використання контенту відповідно до захисту авторських прав на рівні базового (44,5%) та незалежного (41,9%) користувача; мають навички програмування на рівні базового (73,8%) та незалежного (21,1%) користувача. Рівень професійного користувача у середньому мають лише близько 8% респондентів. Саме у цій сфері виникають проблеми, що впливають на формування культури академічної доброчесності у суспільстві.

4. У сфері **«Безпека»** питання стосувались двох напрямків (організація безпеки своїх цифрових пристроїв і безпека, пов'язана з власним здоров'ям і навколишнім середовищем) і кожен з них має різні показники щодо рівнів цифрової компетентності педагогічних працівників. Питання анкети першого напрямку передбачали з'ясувати, чи здатні вчителі забезпечити захист системи пристроїв і програм (базовий рівень – 66,6%, незалежний рівень – 22,3%) та захистити персональну інформацію на своїх цифрових пристроях (базовий рівень – 44,5%, незалежний рівень – 41,8%). Другий напрям питань був спрямований на виявлення вміння використовувати цифрові інструменти безпечно для власного здоров'я (професійний рівень – 43,6%, незалежний рівень – 35,8%) та знання стосовно впливу цифрових технологій на повсякденне життя та навколишнє середовище (незалежний рівень – 38,9%, професійний рівень – 44,9%), що свідчить про високий рівень більшості респондентів. В той самий час, за результатами відповідей лише 12,45% респондентів першого напрямку мають рівень професійного користувача щодо забезпечення безпеки своїх цифрових пристроїв і персональних даних, тому саме цьому питанню варто приділити більше уваги.

5. У сфері **«Вирішення проблем»** професійний рівень користувача у середньому мають 10,9% респондентів, що свідчить про певні прогалини у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що потребують доопрацювання. Близько половини респондентів мають базовий та незалежний рівень користувача у цій сфері, про що свідчать такі дані: вміння вирішувати проблеми, що виникають при використанні цифрових технологій (базовий рівень – 55%, незалежний рівень – 40,8%); вміння вибрати та використати відповідний цифровий інструмент або сервіс для вирішення нетехнічних проблем (базовий рівень – 43%, незалежний рівень – 43,3%); вміння вибрати та використати

відповідний цифровий інструмент для вирішення технічних проблем (базовий рівень – 56,7%, незалежний рівень – 38%); усвідомлення потреби в оновленні навичок у галузі цифрових технологій (незалежний рівень – 40,8%, базовий рівень – 38,9%). У цій сфері респонденти мають потребу у підвищенні кваліфікації.

6. Узагальнюючи результати блоку **«Цифрова компетентність вчителя»**, в середньому, близько 24,5% респондентів мають рівень професійного користувача і більше 35% респондентів мають рівень незалежного користувача. Більше половини педагогів (близько 60%) має рівень вищий за базовий, на якому, відповідно, знаходиться 40% респондентів, які потребують підвищення кваліфікації (рис 4.20). Разом з цим слід зазначити, що в певних сферах блоку **«Цифрова компетентність вчителя»** щодо рівня професійного користувача спостерігаються певні проблеми. Зокрема, у сфері **«Створення цифрового контенту»** на питання щодо вміння створювати мультимедійний контент у різних форматах, використовуючи різноманітні цифрові інструменти та середовища відповіли 4,5% респондентів професійного рівня, щодо вміння використовувати функції форматування цифрового контенту та інструментарію — 7,6%, щодо знання основ програмування та вміння використовувати мови програмування для створення цифрового контенту 5,1% респондентів. Суперечливими є результати блоку **«Безпека»**. Професійний рівень щодо вміння забезпечити захист пристроїв, програм і персональної інформації мають 12,45% учасників опитування. Разом з цим, щодо знань стосовно впливу цифрових технологій на повсякденне життя, здоров'я та навколишнє середовище 44,25% респондентів мають рівень професійного користувача. У сфері **«Вирішення проблем»** на питання щодо вміння вирішувати проблеми, що виникають при використанні цифрових технологій та щодо вміння вибрати та використати відповідний цифровий інструмент для вирішення технічних проблем відповіли відповідно 4,2% та 5,3% респондентів професійного рівня.

Отримані узагальнені результати за 2023 та 2024 рр. подані на рис. 4.20 (a,b).

На основі порівняння даних в наданих таблицях, можна зробити такі узагальнені висновки щодо **змін у рівні цифрових компетентностей вчителів у 2023 та 2024 роках**:

1. Рівень професійних навичок у більшості складових цифрової компетентності вчителів дещо знизився у 2024 році порівняно з 2023

роком. Найбільше зниження професійного рівня спостерігається у складових "Створення цифрового контенту" та "Комунікація та співпраця".

2. Рівень незалежних (середніх) навичок зріс у більшості с складових компетентностей у 2024 році порівняно з 2023 роком, особливо у "Комунікації та співпраці" та "Створенні цифрового контенту".
3. Рівень базових навичок зріс у 2024 році у деяких складових цифрової компетентності, таких як "Комунікація та співпраця" та "Безпека", але знизився в інших, наприклад, "Інформація та цифрова грамотність" та "Створення цифрового контенту".
4. У складовій цифрової компетентності "Вирішення проблем" спостерігається невелике зниження професійного рівня та базового рівня, але відбулось зростання незалежного рівня у 2024 році порівняно з 2023 роком.
5. У складовій компетентності "Безпека" рівень професійних та незалежних навичок дещо знизився, але базовий рівень залишився майже незмінним у 2024 році порівняно з 2023 роком.

Загалом, дані вказують на певне зниження професійного рівня цифрової компетентності вчителів та зростання частки вчителів з незалежним та базовим рівнями у 2024 році порівняно з 2023 роком.

Самооцінювання, 2023

Рис.4.20 (а) . «Узагальнені результати самооцінювання цифрової компетентності за рівнями та сферами у %, 2023»

Самооцінювання 2024

Рис.4.20 (b) . «Узагальнені результати самооцінювання цифрової компетентності за рівнями та сферами у %, 2024»

Блок V. Особливості дистанційного навчання в умовах війни

Представлено результати відповідей педагогічних працівників щодо особливостей організації освітнього процесу під час воєнного стану в Україні. Подано відповіді учасників опитування про те, яким чином заклад освіти забезпечує освітній процес, чи працюють вони з внутрішньо переміщеними дітьми та біженцями; подано бачення потреб у психологічній підтримці освітян; висвітлено думку педагогів про наявність онлайн-дидактичних матеріалів для підготовки до дистанційних занять в умовах війни, про підтримку з боку освітніх закладів.

На запитання блоку «Особливості дистанційного навчання в умовах війни» відповіло надали відповідь 26 226 респондентів. З'ясовано, що з початком повномасштабного вторгнення:

- переважна більшість респондентів 83,5% (86,7% - у 2023 р.) залишились вдома і продовжують працювати в своєму закладі освіти;
- переїхали, мають статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і дистанційно працюють у своєму закладі освіти 11,6% (8,5% - у 2023 р.);
- виїхали за кордон і працюють дистанційно в своєму закладі освіти в Україні 1,9% (2,2% - у 2023 р.);
- залишились вдома і працюють дистанційно, знаходячись на тимчасово окупованій території 0,5% (0,3% - у 2023 р.) респондентів;
- переїхали, мають статус ВПО і втратили роботу через війну - 0,3% - у 2024 та 2023 рр.;
- залишились вдома і втратили роботу через війну - 0,2% у 2023 та 2024 рр. (Рис. 5.1 (а,б)).

На діаграмі 5.1 (б) розкрито деталізацію щодо того, де знаходяться респонденти після повномасштабного вторгнення, крім тих, які залишились вдома та продовжують працювати у своєму закладі освіти.

Рис. 5.1. (а) Відповіді респондентів на питання, де вони знаходяться після повномасштабного вторгнення у 2024 р.

Рис. 5.1. (б) Відповіді респондентів на питання, де вони знаходяться після повномасштабного вторгнення у 2023 р.

Виклики, спричинені війною, позначились на тому, що 82,4% працюють з дітьми ВПО, а 56,6% - з дітьми, які є біженцями у інших країнах. Порівняно з 2023 роком відсоток вчителів, що вказали на те, що працюють з дітьми ВПО збільшився на 1% (Рис. 5.3).

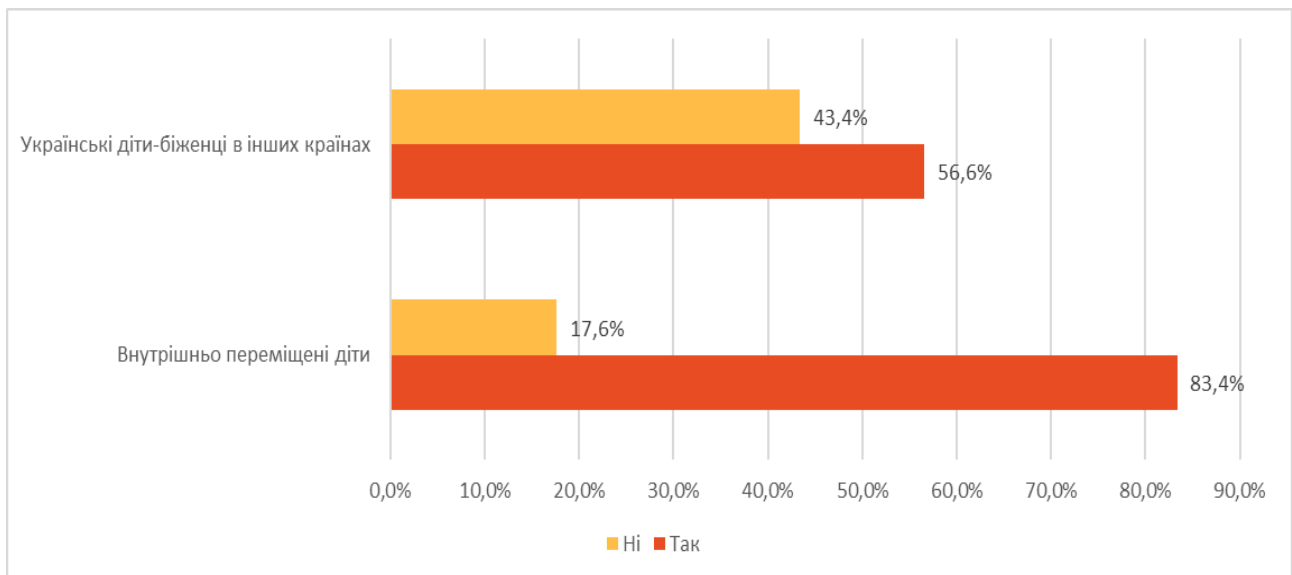

Рис. 5.3. Відповіді респондентів на питання «Чи доводиться Вам працювати з внутрішньо переміщеними дітьми?» та «Чи доводиться Вам працювати з українськими дітьми, які є біженцями в інших країнах?»

З досвіду майже 76% респондентів у 2024 р., більшість дітей, які перебувають за кордоном, навчаються одночасно у двох системах освіти на відміну від 2023 р., на що вказувало 72,3% респондентів. 14% у 2024 р. (у 2023 - 17,5%) респондентів зазначили, що учні дистанційно продовжують навчання в українській системі освіти, та 10% респондентів зазначили, що діти продовжують навчатися у закладі освіти в країні тимчасового перебування (Рис.5.4).

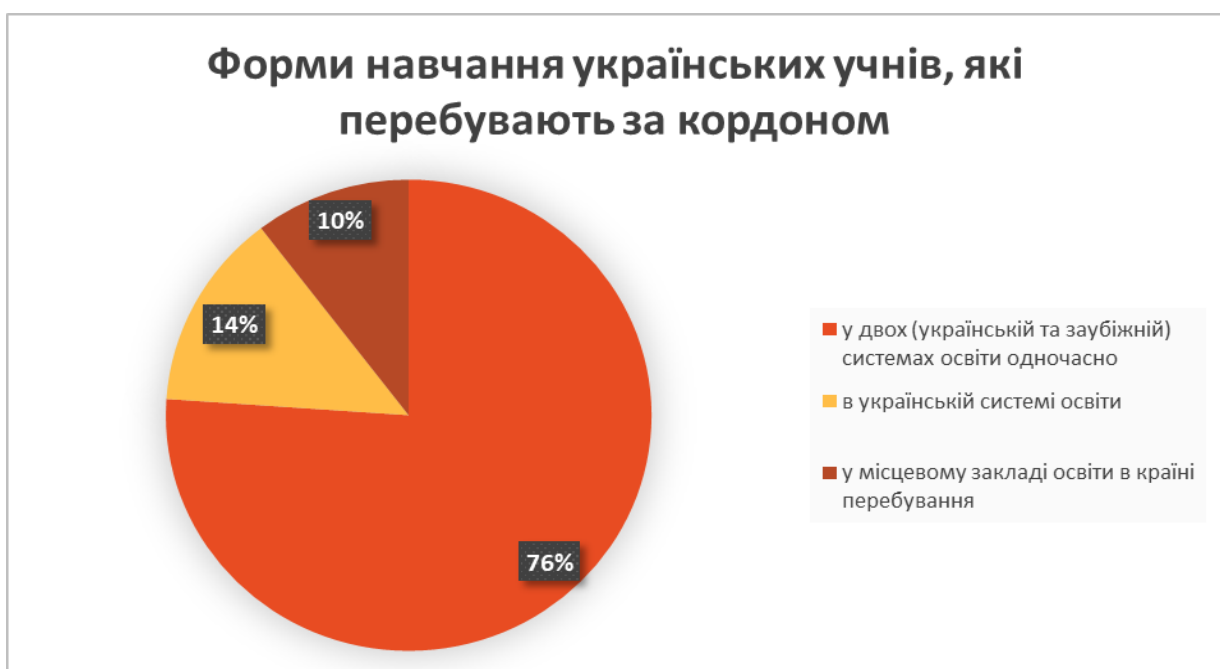
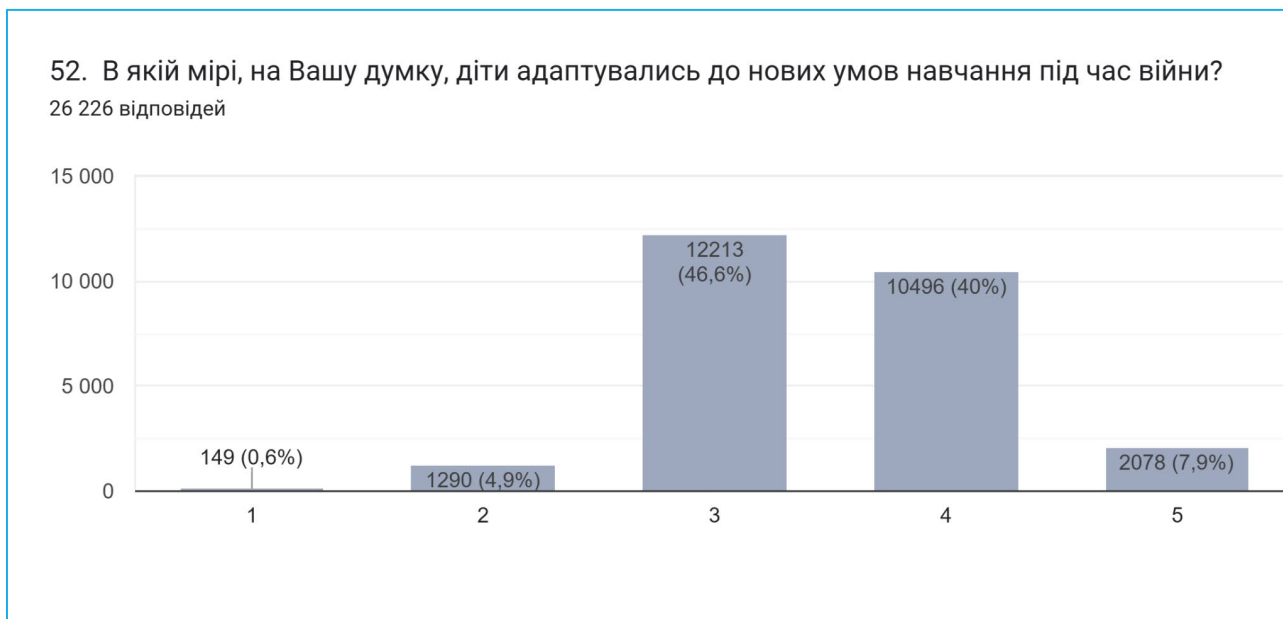

Рис.5.4. Відповіді респондентів на питання «Якщо учні перебувають за кордоном, то з Вашого досвіду де вони навчаються?»

Така ситуація продовжує свідчити про важке навчальне навантаження для учнів, що впливає на їх психологічний та фізичний стан, що приведе в майбутньому до освітніх втрат.

У нашому дослідженні ми продовжили у 2024 р. з'ясувати у вчителів в якій мірі, на їхню думку, діти адаптувались до нових умов навчання під час війни. Для оцінки була використана 5-ти бальна шкала Лайкерта, де 1 бал означав, що не адаптувались взагалі, а 5 балів означали, що повністю адаптувались. (Рис.5.5).

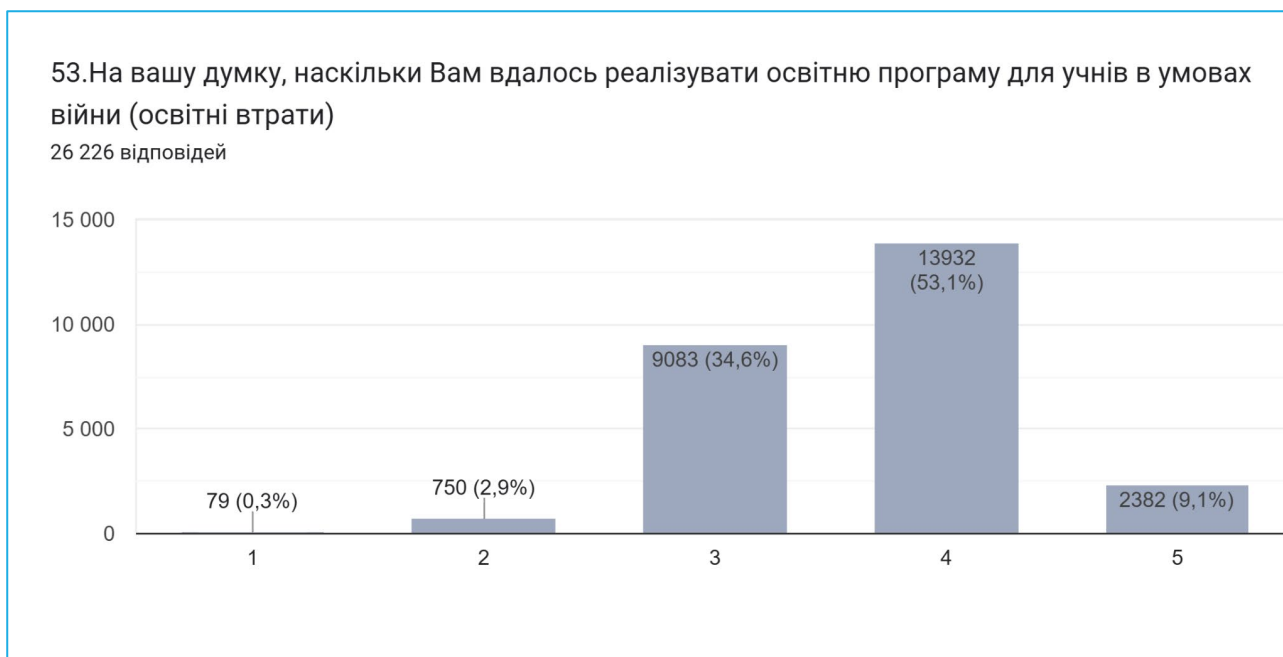

Рис.5.5. Відповіді респондентів у 2024 р. на питання «В якій мірі, на Вашу думку, діти адаптувались до нових умов навчання під час війни?»

Діаграма свідчить, що переважна більшість респондентів вважає що діти адаптувались до нових умов навчання: 7,9% у 2024 та 15,4% у 2023 р. – повністю адаптувались, 40% у 2024 та 47,7% у 2023 р.– достатньо адаптувались, 46,6% у 2024 та 33,4% у 2023 р. – частково адаптувались; 4,9% у 2024 р. та 2,8% у 2023 р. – важко визначити; 0,6% у 2024 та 0,4% у 2023 р. – не адаптувались взагалі. Порівнюючи з 2023 роком, у 2024 р. все менше вчителів вважає, що діти адаптувались до нових умов навчання.

Також важливим було з'ясувати у вчителів, чи вдалось їм реалізувати освітню програму під час війни та у якій мірі. Вчителі зазначили свою думку за 5-ти бальною шкалою (рис. 5.6).

Рис. 5.6. Відповіді вчителів, наскільки їм вдалось реалізувати освітню програму в умовах війни (2024 р.).

Як видно з діаграми, лише 9,1% вчителів вважає, що їм повністю вдалось реалізувати освітню програму, 53,1% вчителів зазначає, що вдалось; 34,6% вважає, що частково вдалось, і 2,9% не вдалось.

Обговорення з учнями питань про війну.

Питання «Чи обговорюєте Ви з учнями питання про війну?» два роки поспіль мало на меті виявити психологічну готовність вчителів вести розмови з дітьми про складні та трагічні події, при цьому у 2024 році 52,4% респондентів відповіли позитивно (у 2023 р. - 46,2%). Інколи обговорюють 42,5% порівняно з 2023 роком (46,6%%). Не обговорюють - 5,2%. Ми порівняли результати двох років і з'ясували, що у 2024 році вчителі більше обговорюють з дітьми питання про війну в Україні (рис.5.9).

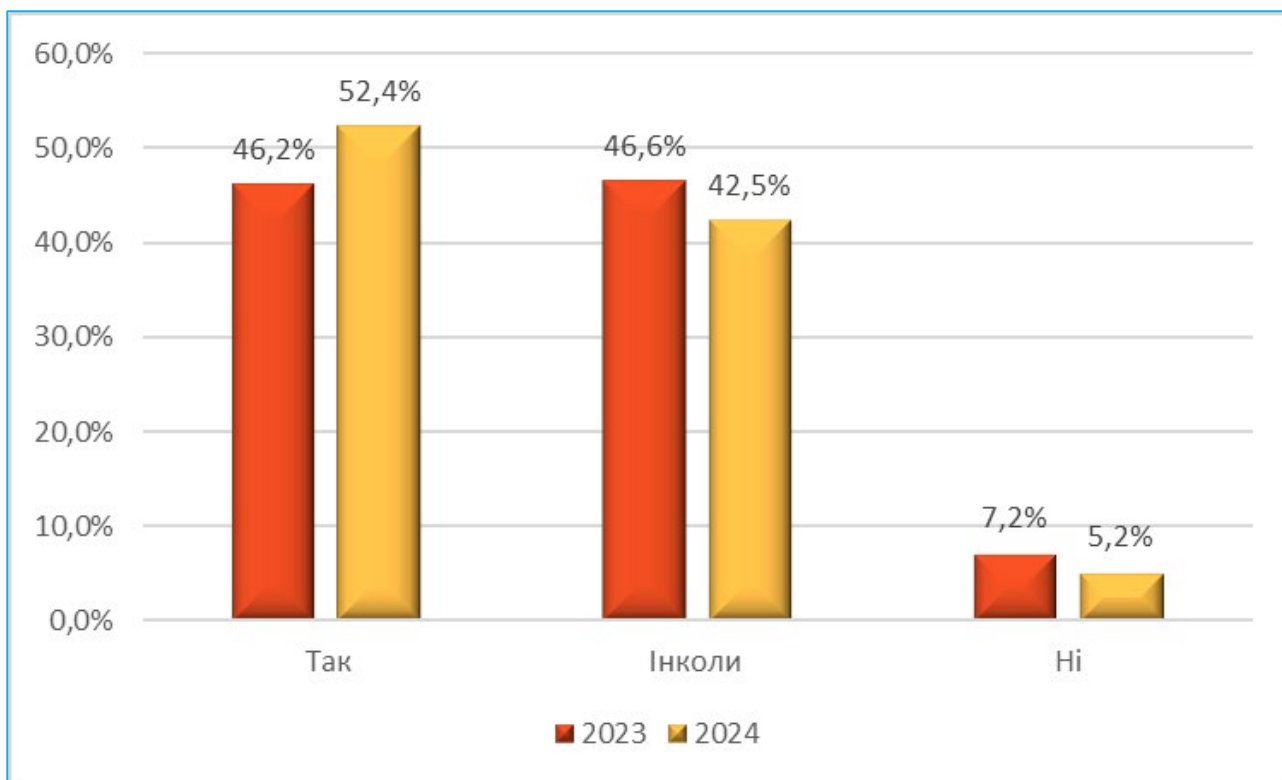

Рис.5.9. Відповіді респондентів на питання «Чи обговорюєте Ви з учнями питання про війну?». Порівняння між 2023 та 2024 роками

Зі Звіту ЮНІСЕФ «Ситуаційний аналіз становища дітей в Україні 2024»²³

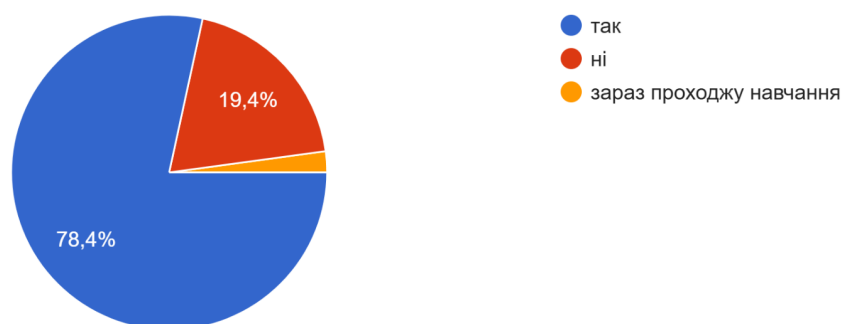
До ескалації війни у 2022 році приблизно 10% українського населення жили з певним ступенем психічних розладів¹³³. Війна погіршила стан психічного здоров'я, вплинувши на приблизно 25% населення, і загострила існуючі потреби у послугах із охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (МНПСС). Майже 61% батьків вважають, що їхні діти мають ознаки стресу та поганого сну; 24% молодих людей у віці 14–24 років вважають, що їхній психологічний стан погіршився; а 11% вважають, що їм потрібна психологічна допомога. Нещодавнє опитування, проведене ЮНІСЕФ через «U-Report», показало, що 73% української молоді віком від 14 до 34 років висловлюють потребу в емоційній чи психологічній підтримці. Втім, лише 30% з них активно шукали допомогу. Цю невідповідність можна пояснити стигмою, а також обмеженою обізнаністю чи неналежним доступом до психіатричних послуг, що ще більше посилюється війною, що триває. Дослідження підкреслює сильне бажання дітей і підлітків краще розуміти свої емоції та долати стрес. Однак воно також підкреслює прогалину в батьківській підтримці, особливо в складних обставинах війни. Згідно з проведеним ПРООН дослідженням, занепокоєність молодих людей проблемами психічного здоров'я (як то перепади настрою, депресія, тривожність та самотність) подвоїлася з 11% у 2021 році до 22% у 2022 році.

Вчителів запитали: Чи мали Ви можливість пройти підвищення кваліфікації щодо стресостійкості себе та дітей в умовах війни? Як видно з діаграми, 78,4% мали таку можливість; 2,2% зараз проходять таке навчання, а 19,5% - не мали можливості пройти навчання щодо стресостійкості.

²³ Ситуаційний аналіз становища дітей в Україні 2024 . ЮНІСЕФ. URL : https://www.unicef.org/ukraine/media/49196/file/UNICEF_SitAn_2024_UKR.pdf

55. Чи мали Ви можливість пройти підвищення кваліфікації щодо стресостійкості себе та дітей в умовах війни?

26 226 відповідей

Рис.5.9. Відповіді респондентів на питання «Чи мали Ви можливість пройти підвищення кваліфікації щодо розвитку стресостійкості у себе та дітей в умовах війни? 2024 р.»

Важливим є те, що педагогічні працівники відчують таку потребу та шукають можливості пройти підвищення кваліфікації щодо розвитку стресостійкості у себе та дітей в умовах війни.

Минулого року (2023) вчителі вказали на найбільш актуальні теми щодо стресостійкості, які б вони хотіли опанувати, і це такі теми:

- ігри з дітьми, які допомагають подолати стрес – 54,9%;
- практичні техніки, що дають змогу зменшити рівень стресу, тривоги – 52%;
- професійне та емоційне вигорання: ознаки, профілактика, способи подолання – 42,9%;
- формування навичок психологічної стійкості, турбота про свою стійкість у стані стресу – 39,9%;
- надання першої психологічної допомоги дорослому та дитині – 38,9%;
- психологічна самодопомога, перелік ресурсів для стабілізації та відновлення психологічного стану – 33,4%;
- робота з батьками, як підтримувати батькам дитину у стані стресу – 31,4%;
- знання про реакції людини на стресові події – 31,1%;
- особливості роботи з дітьми, які зазнали втрати близьких – 28,7%;

- стратегії повернення у зону стійкості (у стан благополуччя): миттєва допомога, заземлення, тілесні практики, дихання – 21,3%;
- травма війни, визначення того, що діти знаходяться у стресі або травмовані – 20,2%;
- вимушене переселення; психологічні умови адаптації та навчання в інших містах та селах України; робота з дітьми внутрішніх переселенців – 15,3%;
- психосоціальна адаптація до іншої країни вимушеного перебування; психологічні складності мовного та соціального бар'єру в спілкуванні; робота з дітьми, які виїхали за кордон – 14% [25].

Питання дискримінації або позбавлення прав.

Як було зазначено у аналітичному дослідженні 2023, питанням дискримінації в Україні не приділяється достатньо уваги. Про це стверджують звіти в основному громадських та міжнародних організацій. Дискримінація залишається болючою проблемою в Україні. Про це свідчать результати опитування у 2024 році. Ця проблема може торкнутись кожної людини незалежно від її віку, статі, стану здоров'я.

У Законі України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», визначено організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина²⁴. Поняття **«дискримінація»**, закон трактує як: *ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними».*

Також закон оперує такими поняттями, як пряма та непряма дискримінація, підбурювання до дискримінації, посібництво у дискримінації, утиск, позитивні дії, а також визначає **принципи недискримінації** у законодавстві України:

- забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб;
- забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб;
- повагу до гідності кожної людини;

²⁴ Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст.412. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

- забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб.

Дія цього закону поширюється на сфери суспільних відносин, а саме:

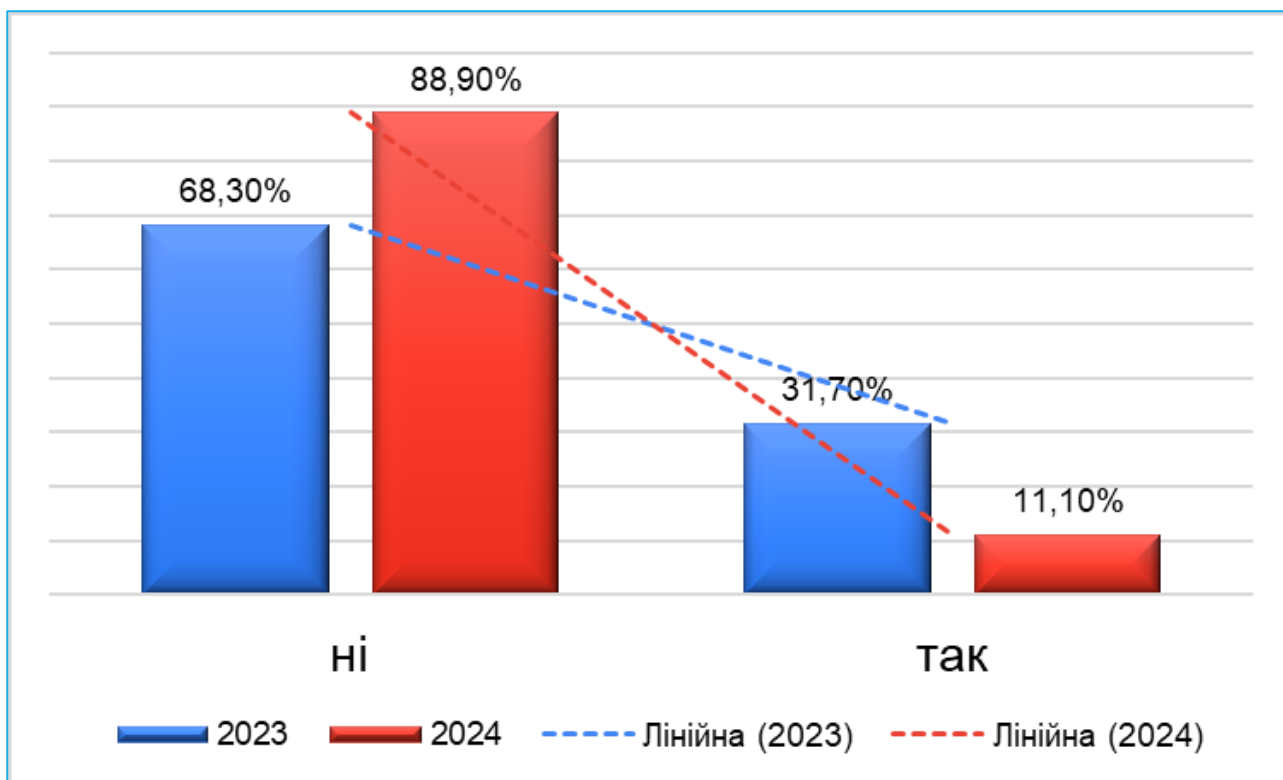
- громадсько-політична діяльність;
- державна служба та служба в органах місцевого самоврядування;
- правосуддя;
- трудові відносини, у тому числі застосування роботодавцем принципу розумного пристосування;
- охорона здоров'я;
- освіта;
- соціальний захист;
- житлові відносини;
- доступ до товарів і послуг;
- на інші сфери суспільних відносин²⁵.

Автори усвідомлюють, що питання дискримінації та позбавлення прав людини особливо загострилося під час війни та продовжує бути недостатньо вирішеним у системі освіти. Тому другий рік поспіль вчителів запитали **«Чи зазнали Ви або ваші близькі під час перебування поза межами місця проживання будь-яких форм дискримінації або позбавлення прав?»**, було отримано такі результати:

- відповідь на це питання дали 25 548 респондентів,
- з них не зазнали дискримінації – 88,9%;
- зазнали дискримінації та вказали на її ознаки (та інше) 31,7% (рис. 5.10).

---

²⁵ Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст.412. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

Рис. 5.10 Відповіді респондентів на запитання щодо дискримінації або позбавлення прав у порівнянні з 2023 та 2024 роками

Як видно з діаграми, у 2024 році зменшився відсоток тих, хто відповів, що зазнали дискримінації. Однак, автори не впевнені, що відповіді надали одні й ті ж самі респонденти, але загальна картина свідчить, що зміни ставлення до вчителів відбулись.

Щодо форм дискримінації, респонденти, в основному вказали, що зазнали дискримінацію за різними ознаками. **Найбільш поширеними** формами дискримінації виявились такі: за місцем проживання (статусом ВПО) - 3,5%; за соціальним статусом - 2,6% (у 2023 році це було 12,1%); за віком - 2,2%; релігією - 1,7%; національністю - 1,3%; ознаками статі - 1,2%; інвалідністю - 0,9% . Ми порівняли основні результати, отримані у 2023 та 2024 роках (рис.5.11).

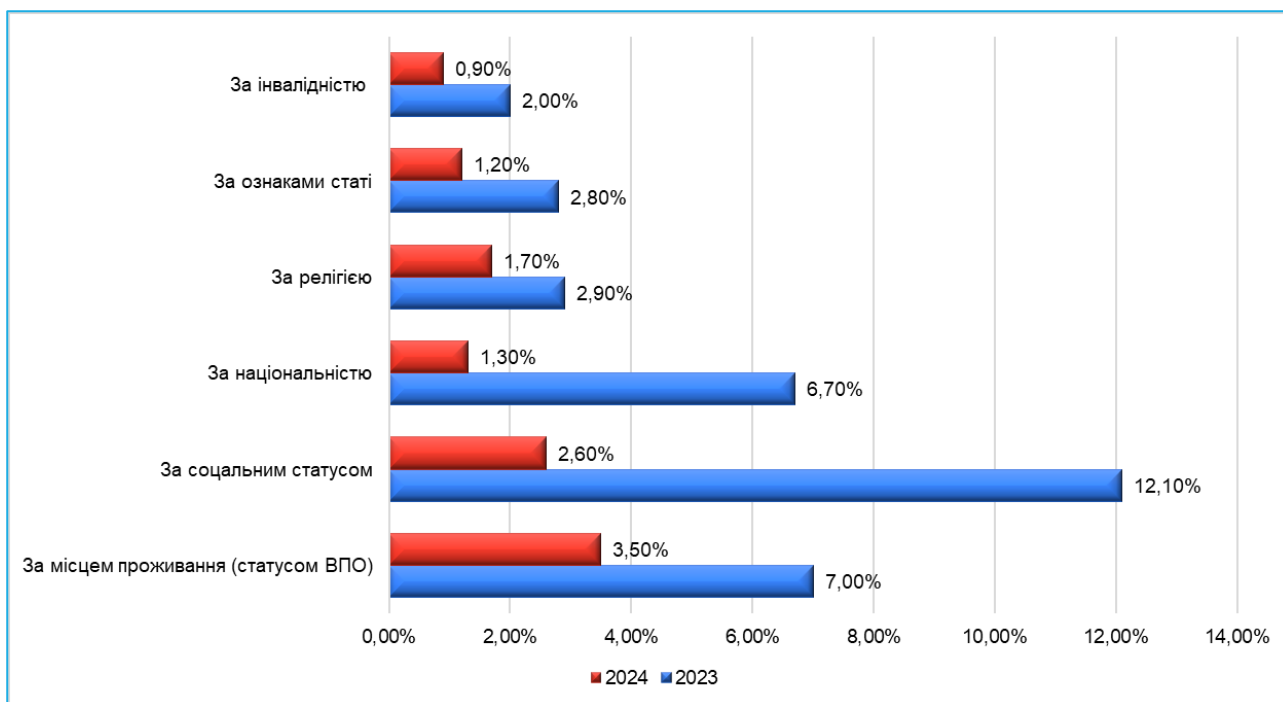

Рис. 5.11 Відповіді респондентів щодо найбільш поширених форм дискримінації

Враховуючи, що основна маса респондентів, жінки (91%), питання дискримінації за різними формами привертає особливу увагу з точки зору гендерної рівності. Загальна картина у порівнянні між 2023 та 2024 роками свідчить про менший рівень дискримінації вчителів, що може свідчити про їхню адаптацію у нових умовах.

Серед відкритих відповідей щодо інших форм дискримінації респондентами було вказано на таке (цитуюємо):

- “за професійною ознакою”;
- “за зовнішністю”;
- “за іншими переконаннями”;
- “позбавлення права на демобілізацію”;
- “Зазнали просто так, оскільки не подобаюсь керівництву. І вважаю, що у кожному навчальному закладі потрібно проводити опитування, про перевищення керівниками службових повноважень, та про мобінг у школах. І взагалі, занадто багато керівників над учителями. Учителі виконують усю роботу...”;
- “Знаходилася певний час в окупації, психологічний тиск під час перебування в окупації”;

- “Булінг”;
- “Мовна дискримінація, вік, стать, статус, релігія, обмеження прав і свобод”;
- “Зруйноване житло, комісія може відновлять коли небудь під'їзд і тоді житимете. А зараз як?”;
- “Не хочу бути ВПО, це страждання для всіх. І дорослі страждають, і діти. Діти ще більше страждають морально, психологічно. Всі очікують повернення додому, думки лише про це.
- “Не хочу бути ВПО, це страждання для всіх. І дорослі страждають, і діти. Діти ще більше страждають морально, психологічно. Всі очікують повернення додому, думки лише про це”;
- “Знято неповнолітню особу з місця реєстрації без згоди законного представника”;
- “Як атеїстка і як багатодітна мати”;
- “проблема хабарів і корупція”;
- “не хочу казати” та ін.

Слід зазначити, що відкриті відповіді свідчать про необхідність звернення у органи захисту прав людини. Зміна умов праці, значні навантаження на вчителів, стреси та невизначеність погіршують умови праці вчителя, а також впливають на середовище закладів, де вони працюють та на учнів. Педагоги сьогодні потребують більше уваги до себе, виявляють бажання поділитись своїми проблемами та розраховують їх на вирішення.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У 2024 році було опитано **26 227** респондентів, що відбувалось впродовж воєнного стану в Україні. При цьому у 2023/2024 навчальному році українські вчителі продовжували здійснювати завдання, поставлені перед ними. В більшій мірі, як свідчать опитування різних років, вчителі намагаються пристосуватись до умов, зміни місця проживання та роботи, долати стресові ситуації і проявляють гнучкість в організації освітнього процесу. Попри те, що заклади освіти працюють у різних режимах, педагоги підвищують свою професійну майстерність у використанні ІКТ, що допомагає їм організовувати дистанційні заняття з учнями. У опитуванні переважна більшість питань, як і минулі роки, була спрямована на різні аспекти використання ними ІКТ для організації та здійснення освітнього процесу.

Опитування «**Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024**» було здійснено у період з **12 лютого по 31 березня 2024 року**.

На запитання анкети надали відповіді респонденти з усіх підконтрольних регіонів України, а також частково з окупованих територій. Серед респондентів, що відповідали на запитання анкети, біли: вчителі ЗЗСО, керівники шкіл, методисти, практичні психологи, соціальні педагоги, логопеди, корекційні педагоги, керівники гуртків, асистенти вчителя, вчителі дошкільних закладів освіти та ін.

Респонденти були представниками закладів освіти різних типів власності (комунальні та приватні), належали до різних вікових груп. Загалом у опитуванні взяло участь **26 227** респондентів з різним стажем фахової діяльності, типом населеного пункту (місто, село, селище міського типу). Опитування представляє нерепрезентативну вибірку.

Переважна частина респондентів представлена такими категоріями, як **вчителі початкових класів, вчителі іноземних мов, української мови та літератури, математики, інформатики та адміністратори шкіл**.

Метою опитування було: оцінка ситуації, що склалась під час війни, виявлення проблем та стану використання вчителями засобів ІКТ для організації навчання, а також визначення рівня цифрової компетентності вчителів. Також автори

надають рекомендації зацікавленим сторонам, що базуються на результатах та висновках проведеного опитування у 2024 р.

Запитання онлайн-анкети містили однакові запитання впродовж декількох років за винятком певних доданих блоків анкети, що спричинено необхідністю виявити особливості використання ІКТ вчителями в умовах воєнного часу. **Блок «Особливості дистанційного навчання в умовах війни»** пропонується вже третій рік поспіль.

Четвертий рік поспіль здійснюється моніторинг **рівня цифрової компетентності** вчителів. Автори опитування врахували те, що з'явилися нові інструкції та вимоги до організації дистанційного навчання. Сьогодні організація дистанційного навчання визначається Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

У відповідь на це з'явилися нові розробки та цифрові рішення для вчителів. Наприклад, МОН України спільно з Мінцифри започаткували стратегію “Школа офлайн” (Розділ II), метою якої є забезпечення доступу до очної освіти якнайбільшій кількості школярів там, де дозволяє безпекова ситуація. У системі післядипломної педагогічної освіти з'явилась значна кількість поглиблених курсів з підвищення кваліфікації щодо використання цифрових засобів навчання на уроках.

Вчителі продовжують висловлювати власні очікування, які вони спрямовують до державних установ та закладів освіти, і які **пов'язані з умовами роботи у воєнний час**. Вчителі зазначають, що якісні матеріали, які вони знаходять онлайн, є платними, що не завжди дозволяє зекономити їхній час на підготовку до занять. Адже така підготовка, на думку вчителів, забирає у них найбільше часу. Так, вони зазначили, що найбільше у них йде часу на: добір навчальних матеріалів - 41,1%; перевірка домашніх завдань - 20,4%; підготовка відео-матеріалів - 19,9%; оформлення матеріалів - 14,7% (Розділ II).

Моніторинг дозволив з'ясувати, що у воєнний час невирішеними залишаються такі проблеми (на які вказали вчителі):

- (повітряні тривоги, відключення електроенергії, перебої з інтернетом) - 78%;

- недостатнє забезпечення учнів необхідним обладнанням - 60,1%; низький рівень самоорганізованості та мотивації учнів - 32%;
- недостатнє забезпечення вчителів необхідним обладнанням - 25,2%;
- недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення закладів освіти - 23,7%; відсутність підтримки з боку батьків - 21,9%;
- брак часу через збільшення навантаження для вчителя - 16%;
- психологічні труднощі під час дистанційного навчання - 14,9%;
- труднощі з дистанційним навчанням учнів початкової школи - 12,9%;
- академічна недоброчесність - 11,2%;
- заклад освіти зруйнований або пошкоджений під час війни - 5%;
- недостатній рівень цифрової компетентності вчителів - 4,6%;
- заклад освіти знаходиться на тимчасово окупованій території - 4,4%;
- неготовність вчителів швидко адаптуватися до цифровізації освітнього процесу - 2,2% та ін. (розділ II).

Серед **основних потреб у підвищенні кваліфікації** респондентами було визначено наступне:

- створення навчального відео, запис і монтаж відео уроку - 36,5%;
- знайомство з новими онлайн-інструментами та сервісами для учнівської творчості - 33,1%;
- вдосконалення методики проведення онлайн-уроків - 33,1%;
- використання штучного інтелекту - 29,9%;
- курси для вчителів НУШ основної школи - 27,4%;
- практична допомога з опанування новими інструментами - 24,2%;
- володіння інструментами оцінювання в умовах дистанційного навчання - 19,9%;
- швидкі онлайн-консультації з питань використання ІКТ - 15,3%;
- створення і підтримка власного блогу - 14,1%;

- курси для вчителів НУШ початкової школи -12,6%;
- основи програмування -11,3%;
- ознайомлення з новими онлайн-семінарами-практикумами - 11,2%;
- віртуальне навчальне середовище - 11,1%;
- створення веб-сайтів/домашньої сторінки - 9,4%;
- забезпечення доступності до онлайн курсів, вебінарів - 8,9%;
- безпека і конфіденційність - 8,6%;
- онлайн-спільноти -3,3%.

У 2024 році **збільшився попит** на вивчення можливосте використовувати штучний інтелект та вдосконалювати навички створення навчальних відео, запис та монтаж відео уроків, вивчати нові сервіси та ресурси для підготовки до уроків з різних предметів.

Щодо використання цифрових інструментів для проведення уроків час дистанційного та змішаного навчання, з'ясовано, що **найбільше** респонденти продовжують використовувати такі цифрові інструменти для організації дистанційного навчання (Рис 2.1): **Viber** – 75,0% у 2024 р. порівняно з 78,4% у 2023 р.; **Zoom** – 65,0%; **Google Workspace for Education** - 25%. Збільшилось використання Padlet - 25,4% у 2024 порівняно з 16,8% у 2023 р. Також вчителі використовують більше Kahoot – 19% у 2024 р. порівняно з 11,9% у 2023 р.; використання JitsiMeet зросло до 15% у 2024 р. порівняно з 4,4% у 2023 р. Новим показником стало використання вчителями сервісів штучного інтелекту (ШІ) - 13,7%.

Результати опитувань 2021, 2022, 2023 та 2024 рр. щодо використання онлайн-ресурсів для організації дистанційного навчання свідчать, що найчастіше використовують: На Урок – 91,4% у 2024 р. порівняно з 88,7% у 2023 р.; Всеосвіта – 84,2%; освітні ресурси на YouTube – 71,7%. Зменшився відсоток користувачів онлайн-ресурсів ВШО (Всеукраїнська школа онлайн) - 24,5 у 2024 р. порівняно з 51,1% у 2023 р; EdEra - 40,2%; Facebook – 24,8%, Prometheus – 18,8% (рис.2.2).

Результати **самооцінювання** вчителями рівня власної цифрової компетентності свідчать про те, **загальна динаміка з підвищення рівня цифрової компетентності вчителів залишається досить помірною.**

Проведене опитування дозволило вже втретє в Україні використати інструмент самооцінювання цифрової компетентності вчителів на основі Рамки цифрової компетентності для громадян (DigComp 2.0 та 2.2) та Рамки цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu), викладений у блоці «Цифрова компетентність вчителя».

В середньому, близько 24,5% респондентів мають рівень професійного користувача і більше 35% респондентів мають рівень незалежного користувача. Більше половини педагогів (близько 60%) має рівень вищий за базовий, на якому, відповідно, знаходиться 40% респондентів, які потребують підвищення кваліфікації (рис 4.20).

Разом з цим слід зазначити, що в певних сферах блоку **«Цифрова компетентність вчителя»** щодо рівня професійного користувача спостерігаються певні проблеми. Зокрема, у сфері **«Створення цифрового контенту»** на питання щодо вміння створювати мультимедійний контент у різних форматах, використовуючи різноманітні цифрові інструменти та середовища відповіли 4,5% респондентів професійного рівня, щодо вміння використовувати функції форматування цифрового контенту та інструментарію — 7,6%, щодо знання основ програмування та вміння використовувати мови програмування для створення цифрового контенту 5,1% респондентів. Суперечливими є результати блоку **«Безпека»**.

Професійний рівень щодо вміння забезпечити захист пристроїв, програм і персональної інформації мають 12,45% учасників опитування. Разом з цим щодо знань стосовно впливу цифрових технологій на повсякденне життя, здоров'я та навколишнє середовище 44,25% респондентів мають рівень професійного користувача.

У сфері **«Вирішення проблем»** на питання щодо вміння вирішувати проблеми, що виникають при використанні цифрових технологій та щодо вміння вибрати та використати відповідний цифровий інструмент для вирішення технічних проблем відповіли відповідно 4,2% та 5,3% респондентів професійного рівня.

Ключові висновки щодо рівня цифрової компетентності вчителів на основі даних самооцінювання у 2023 та 2024 роках. Цифрова компетентність поділяються на п'ять категорій: інформація та цифрова грамотність, комунікація та співпраця, створення цифрового контенту, безпека, вирішення проблем. Для

кожної категорії вчителі оцінювали свої навички на трьох рівнях: професійний, незалежний та базовий.

Загальною тенденцією є те, що у 2024 році спостерігається *зниження частки вчителів з професійним рівнем цифрових компетентностей* у порівнянні з 2023 роком. Натомість *зросла частка вчителів з незалежним та базовим рівнями* компетентностей. За складовими (блоками) спостерігаються такі основні результати:

1. Інформація та цифрова грамотність. У 2024 році частка вчителів з професійним рівнем складової компетентності "Інформація та цифрова грамотність" дещо знизилася (з 34,8% до 32,4%), тоді як частка вчителів з незалежним рівнем зросла (з 34,1% до 35,9%). Рівень базової компетентності залишився майже незмінним (31,1% у 2023 році та 31,7% у 2024 році).
2. Комунікація та співпраця. Спостерігається зниження частки вчителів з професійним рівнем складової компетентності "Комунікація та співпраця" (з 40,3% у 2023 році до 37,1% у 2024 році). Натомість зросла частка вчителів з незалежним рівнем (з 35,9% до 35,1%). Базовий рівень також дещо зріс (з 23,8% до 27,8%).
3. Створення цифрового контенту. У 2024 році відбулося незначне зростання частки вчителів з професійним рівнем складової компетентності "Створення цифрового контенту" (з 8,2% до 9,1%), але значно зросла частка вчителів з базовим рівнем (з 46,8% до 50,7%). Частка вчителів з незалежним рівнем знизилася (з 47,4% до 40,2%).
4. Безпека. Рівень складової "Безпека" залишився відносно стабільним. Частка вчителів з професійним рівнем незначно знизилася (з 24,2% до 23,2%), частка з незалежним рівнем зросла (з 30,9% до 34,3%), а частка з базовим рівнем дещо знизилася (з 40,9% до 39,1%).
5. Вирішення проблем. У складовій компетентності "Вирішення проблем" спостерігається зростання частки вчителів з базовим рівнем (з 46,1% до 51,6%) та незначне зниження часток з професійним (з 6,2% до 7,7%) та незалежним (з 39,5% до 40,7%) рівнями.

Отже, отримані дані за 2023 та 2024 роки вказують **на потребу в підвищенні рівня цифрової компетентності вчителів, особливо у сферах створення цифрового контенту, комунікації та співпраці, а також вирішення проблем.** Необхідно впроваджувати програми професійного розвитку та навчання для

покращення цифрових навичок вчителів, що сприятиме ефективному використанню цифрових технологій в освітньому процесі.

Така картина свідчить про те, що педагоги потребують фахової підтримки. Так, педагоги не досить активно створюють власні цифрові ресурси, залишаються пасивними у більшості заходів з безпечного використання цифрових ресурсів, не володіють навичками захисту пристроїв та персональної інформації. Рівень цифрової компетентності педагогів **зростає досить повільно. Як і у 2023 році**, це стосується знання та вміння користуватись онлайн-інструментами для співпраці, знань правил використання контенту відповідно до захисту авторських прав, базового рівня програмування. Це потребує уваги фахівців та знаходження ефективних шляхів розвитку цифрової компетентності вчителів та населення України в цілому.

Підсумовуючи результати опитування освітян **за блоком питань «Особливості дистанційного навчання під час війни»**, зазначимо, що з початком повномасштабного вторгнення: переважна більшість респондентів 83,5% (86,7% - у 2023 р.) залишились вдома і продовжують працювати в своєму закладі освіти; переїхали, мають статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і дистанційно працюють у своєму закладі освіти 11,6% (8,5% - у 2023 р.); виїхали за кордон і працюють дистанційно в своєму закладі освіти в Україні 1,9% (2,2% - у 2023 р.);

Нові виклики, спричинені війною, позначились на тому, що 82,4% працюють з дітьми ВПО (а це - більше ніж у 2023 році), а 56,6% - з дітьми, які є біженцями у інших країнах. Порівняно з 2023 роком відсоток вчителів, що вказали на те, що працюють з дітьми ВПО збільшився на 1%

Лише 9,1% вчителів у 2024 році вважає, що їм повністю вдалось реалізувати освітню програму, 53,1% вчителів зазначає, що вдалось; 34,6% вважає, що частково вдалось, і 2,9% не вдалось. Це досить низький показник і свідчить про непереборні обставини, в яких опинились вчителі та учні, їхні сім'ї. Також вчителі вказують на проблему адаптації учнів до нових умов навчання (Розділ 5). Усе це свідчить про важке навчальне навантаження на вчителів та учнів, що впливає на їх психологічний та фізичний стан, що призводить до освітніх втрат.

Педагогічні працівники відчують нагальну потребу та шукають можливості пройти підвищення кваліфікації щодо розвитку стресостійкості у себе та дітей в умовах війни.

Також залишається відкритим проблема дискримінації вчителів, зокрема, у разі зміни місця перебування у зв'язку з воєнним станом та на окупованих територіях.

Отже, виявлення думки вчителів, визначення їхнього рівня цифрової компетентності та цифрової готовності є стратегічним завданням системи освіти в цілому на новій українській школи. Тому постійне проведення постійного моніторингу та опитувань вчителів щодо їхніх потреб та проблем, звернення до їхнього досвіду використання ІКТ, запровадження інновацій, що сприяють ефективній організації освітнього процесу у ЗЗСО має здійснюватися послідовно та стати частиною моніторингу якості освіти в цілому. У дослідженні 2023 року авторами було надано рекомендації, які залишаються лише частково виконаними з боку держави та установ, а тому є актуальними на сьогодні [25].

Викладені загальні висновки є баченням укладачів та авторів, що базується на опитуванні громадської думки педагогічної спільноти. Автори вбачають важливим продовження подібних досліджень, результати яких можуть бути корисними для прийняття управлінських рішень на різних рівнях.

Аналітичні матеріали опрацьовано й підготовлено в рамках НД «Методика моніторингових досліджень ефективності інформаційно-цифрового середовища закладів загальної середньої освіти у контексті євроінтеграції України» (реєстраційний №0123U100497), що здійснюється в Інституті цифровізації освіти НАПН України.

Укладачі та автори аналітичних матеріалів:

Овчарук О. В., д.пед.н., проф. (керівник дослідження);

Гриценчук О.О., к.пед.н., ст.досл.;

Кравчина О. Є., наук співр.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах війни: 2023». Аналітичний звіт/ О.Овчарук, І.Іванюк, О.Гриценчук [та ін.]; за заг.ред. О.Овчарук. – Київ : ІЦО НАПН України. 2023. – 81 с. ISBN 978-617-8226-09-1 - PDF, DOI: 10.13140/RG.2.2.25529.34402 <https://lib.iitta.gov.ua/736435/>
2. 2021 – Прес-реліз – Дослідження психологічного стану населення в умовах повномасштабної війни. (13 вересня 2022) <https://ispp.org.ua/2022/09/13/doslidzhennya-psixologichnogo-stanu-naselennya-v-umovakh-povnomasshtabnoii-vijni/>
3. Аналітична довідка щодо питань організації навчання у закладах фахової передвищої освіти у 2021/2022 навчальному році в умовах воєнного стану (за результатами онлайн-анкетування адміністрації закладів освіти). Державна служба якості освіти. Analitika_FPO_11.05.pdf
4. Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2022/2023 навчальному році. (2023) Державна служба якості освіти, <https://sge.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/opituvannya-doslidzhennya-vivchennya-za-2023/>
5. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст.412. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
6. ЗВІТ за результатами опитування учасників освітнього процесу (батьків учнів/учениць та вчителів) щодо організації освітнього процесу в новому 2022/2023 навчальному році. Державна служба якості освіти, Zvit_SQEua_Opituvannya_onlain-oflain_2022-2023_navchalniy_rik.pdf
7. Іванюк І. В., Овчарук О. В. Результати онлайн опитування «Потреби учителів у підвищенні фахового рівня з питань використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2020. Том 2. №1. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-7-1>.
8. Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 13.03.2023 № 21/08-343, [https://drive.google.com/file/d/1zdTiCxu3yeR-P30eXRxi4b2pWrfeuR9/view?usp=share link](https://drive.google.com/file/d/1zdTiCxu3yeR-P30eXRxi4b2pWrfeuR9/view?usp=share_link)
9. Міністерство освіти і науки України. Оцінювання потреб України у сфері освіти (6 травня – 24 червня 2022), <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/07/07/Pids.zvit.Otsin.potreb.Ukr.u.sferi.osvity-UK-6.05-24.06.22.pdf>
10. Овчарук О. В., Іванюк І. В., Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину: січень-лютий 2022» аналітичний звіт. Київ :ІЦО НАПН України. 2022. 53 с. <https://lib.iitta.gov.ua/730808/>
11. Онлайн-анкета «Готовність та потреби вчителів щодо використання ІКТ в умовах карантину. URL : 2021» https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScPThegmyRLU0sSWb_XpzCzMzxFfdgacV-gVPzuVOEWh9X3yw/closedform
12. Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні)(Наказ МОН № 563 від 15.05.2023 року) https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/89142/
13. Разом у класі. Діти з України у польських школах: Потенціали та виклики у розбудові

- полікультурної школи в контексті війни. Думка вчителів: Звіт про дослідження/Фонд «Школа з класом»(Польща)/Національна академія педагогічних наук(Київ).– Педагогічна думка: Київ, 2023–63с., <https://lib.iitta.gov.ua/735459/>
14. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину. УІРО, 2021., <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2021/02/08/rekomendatsiyi-shchodo-zabezpechennya-yakosti-doshkilnoyi-osvity-ukrayiny-v-umovakh-karantynu.pdf>. - дата звернення 18.03.2022
  15. Цифрова компетентність вчителя: інструмент самооцінювання та особливості використання: методичні рекомендації: [В.Ю.Биков, О.О.Гриценчук, О.А.Дубовик, Ю.І.Завалевський, І.В.Іванюк, О.Є.Кравчина, О.В.Овчарук,]. – К. : ІЦО НАПН України – 2022. – (57 с.). <https://lib.iitta.gov.ua/730497/>
  16. Чепурко Г., Гладченко Л., 2021, Аналітичний звіт. Дослідження подолання в громадах органами місцевого самоврядування викликів у наданні освітніх послуг, що виникли через COVID-19. [https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/823/Report Access to Education ukr.pdf](https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/823/Report%20Access%20to%20Education%20ukr.pdf)
  17. Diagnoza potrzeb dzieci i młodzieży uciekających przed wojną w Ukrainie. Perspektywa społeczności ukraińskiej w Polsce. URL: https://biblioteki.org/publikacje/diagnoza-potrzeb-dzieci-i-mlodziezy-uciekajacych-przed-wojna-w-ukrainie-cz-2-perspektywa-spolesznosci-ukrainskiej-w-polsce/?fbclid=IwAR0X3S-2SZ1NWJ7gNyweNujvqQGB9Tiez-V3PAIBk_ffYeaRBhvMBd0GZI8
  18. Ivaniuk I. V., Ovcharuk O. V. Problems and needs of teachers in the organization of distance learning in Ukraine during quarantine caused by COVID-19 pandemic: 2021 research results. Information Technologies and Learning Tools. 2021. № 85(5). P.29–41. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v85i5.4669>
  19. Jacek Pyżalski, Agata Łuczyńska, Grzegorz Kata, Piotr Plichta & Wiesław Poleszak. (2022) Research Summary. Together in the Classroom. Children from Ukraine in Polish Schools. Potentials and Challenges in Building a Multicultural School in the Context of the War in Ukraine, According to Teachers. URL: <https://www.szkolazklasa.org.pl/together-in-the-classroom-children-from-ukraine-in-polish-schools-research-report/>
  20. Carretero Gomez, S., Vuorikari, R. and Punie, Y., **DigComp 2.1**: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use, EUR 28558 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2017, ISBN 978-92-79-68006-9 (pdf),978-92-79-68005-2 (print),978-92-79-74173-9 (ePub), doi:10.2760/38842 (online)
  21. European Commission: Joint Research Centre, Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y., **DigComp 2.2**, The Digital Competence framework for citizens – With new examples of knowledge, skills and attitudes, Publications Office of the European Union, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/115376>
  22. UNESCO. Ukrainian refugees’ pathways to inclusion in education: Insights from host countries. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/ukrainian-refugees-pathways-inclusion-education-insights-host-countries?hub=343>
  23. UNICEF. Almost 7 million children in Ukraine at risk as attacks on energy infrastructure cause widespread blackouts and disruption of heating. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/en/press-releases/almost-7-million-children-ukraine-risk-attacks-energy-infrastructure-cause>
  24. World Vision International. 3.6 million Ukrainian children could miss school and many at risk of mental health issues. URL: <https://www.wvi.org/newsroom/ukraine/3.6-million-ukrainian-children-could-miss-school-and-many-risk-mental-health-issues>

25. Результати онлайн-опитування «Готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах війни: 2023». Аналітичний звіт/ О.Овчарук, І.Іванюк, О.Гриценчук [та ін.]; за заг.ред. О.Овчарук. – Київ : ІЦО НАПН України. 2023. – 81 с. ISBN 978-617-8226-09-1 - PDF, DOI: 10.13140/RG.2.2.25529.34402 <https://lib.iitta.gov.ua/736435/>
26. Лист Міністерства освіти і науки України, м. Київ, від 16 серпня 2023 р.№ 1/12186-23, Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти. <https://mon.gov.ua/npa/pro-organizaciyu-20232024-navchalnogo-roku-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
27. Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні (zareiestrovаний у Міністерстві юстиції України 08 серпня 2024 року за № 1222/42567). URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-poriadku-ta-umov-zdobuttia-zahalnoi-serednoi-osvity-v-komunalnykh-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-v-umovakh-voiennoho-stanu-v-ukraini-zareiestrovanyi-u-ministerstvi-iust>
28. Школа офлайн: повертаємо дітей до очного навчання. URL : <https://offlineschool.mon.gov.ua/>
29. Загальнодержавне моніторингове дослідження якості освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. Бриф за результатами моніторингу 2024. URL : https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2024/10/BRIF_Test_uchni_6i8kl_SQE-may2024_pres09.10.2024web.pdf
30. Ситуаційний аналіз становища дітей в Україні 2024 . URL : https://www.unicef.org/ukraine/media/49196/file/UNICEF_SitAn_2024_UKR.pdf

ПОДЯКА

Інститут цифровізації освіти НАПН України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» та колектив авторів висловлює щиро подяку всім, хто сприяв проведенню онлайн-опитування освітян у 2024 році «Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024». Розуміємо, що така робота є особливо важливою та нелегкою в умовах війни в Україні.

Щиро дякуємо всім установам та організаціям за поширення інформації про опитування, розсилку анкети респондентам, розміщення у соціальних мережах та на сторінках установ. Особлива подяка обласним, районним відділам освіти, центрам професійного розвитку та громадським організаціям за поширення анкети серед вчителів закладів загальної середньої освіти та системи ППО, а також серед всіх зацікавлених осіб.

Велика вдячність керівникам закладів освіти та педагогічним працівникам, які взяли участь в опитуванні, відверто та добровільно подали власне бачення на поставлені у опитувальнику запитання.

Особлива вдячність тим організаціям та структурам, що безпосередньо долучились до підтримки онлайн-опитування, обговорення та оприлюднення його результатів:

- Міністерство освіти і науки України, Директорат дошкільної та шкільної освіти;
- Президія Національної академії педагогічних наук України, Відділення загальної середньої освіти і цифровізації освітніх систем;
- Сектор науково-аналітичної обробки і поширення інформації НАПН України;
- Наукова рада з цифровізації освіти і науки НАПН України.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Моніторинг офіційних сторінок установ та організацій щодо опитування (приклади)

Анкета «Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024» була розміщена у хмарному сховищі, лінк/посилання на неї поширювалося через різні інформаційні канали, серед яких сторінки закладів післядипломної педагогічної освіти, відділів освіти та освітніх установ.

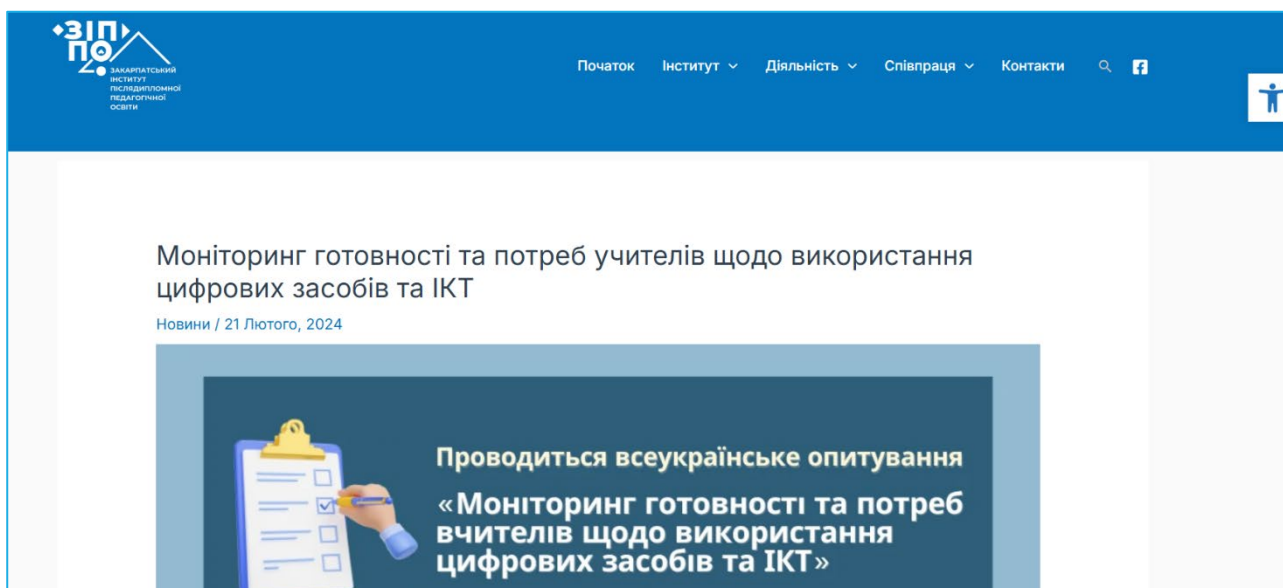
Інститут цифровізації освіти НАПН України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

**МОНІТОРИНГ ГОТОВНОСТІ ТА ПОТРЕБ
ВЧИТЕЛІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ
ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ТА ІКТ : 2024**

**МОНІТОРИНГ ГОТОВНОСТІ ТА ПОТРЕБ
ВЧИТЕЛІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ
ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ТА ІКТ : 2024**

Скрін онлайн -анкети Анкета «Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ: 2024»

ЗІП ПО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ

Початок Інститут Діяльність Співпраця Контакти

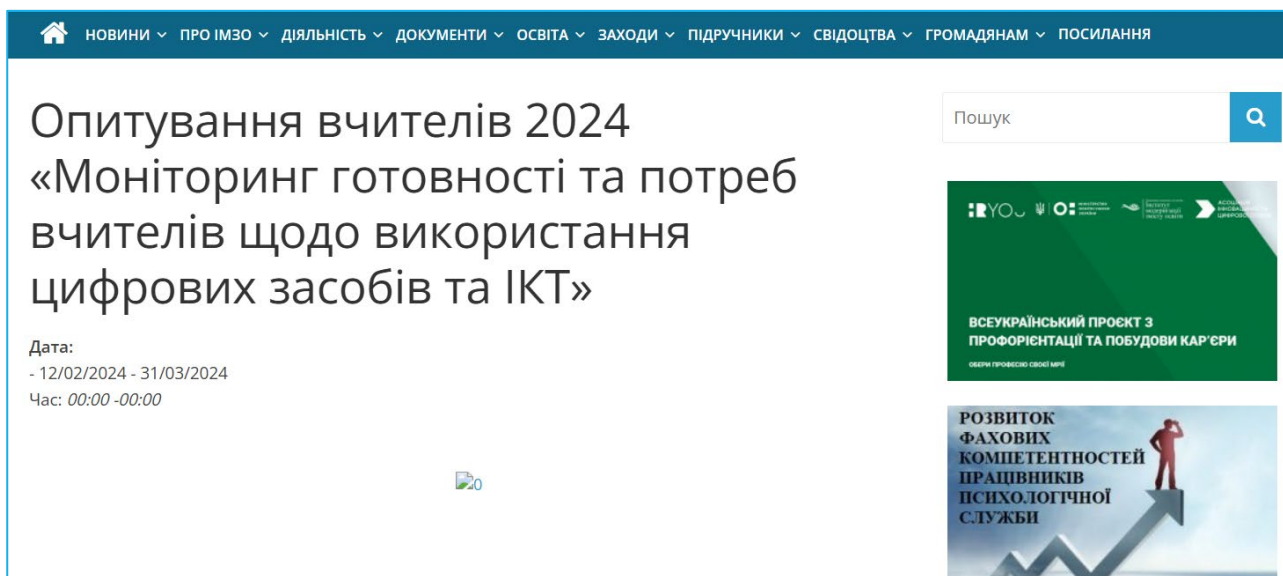
Моніторинг готовності та потреб учителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ
Новини / 21 Лютого, 2024

Проводиться всеукраїнське опитування
«Моніторинг готовності та потреб вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ»

Сторінка Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти:
<https://zakinppo.org.ua/novyny/monitorynh-hotovnosti-ta-potreb-uchyteliv-shchodo-vykorystannia-tsyfrovykh-zasobiv-ta-ikt/>

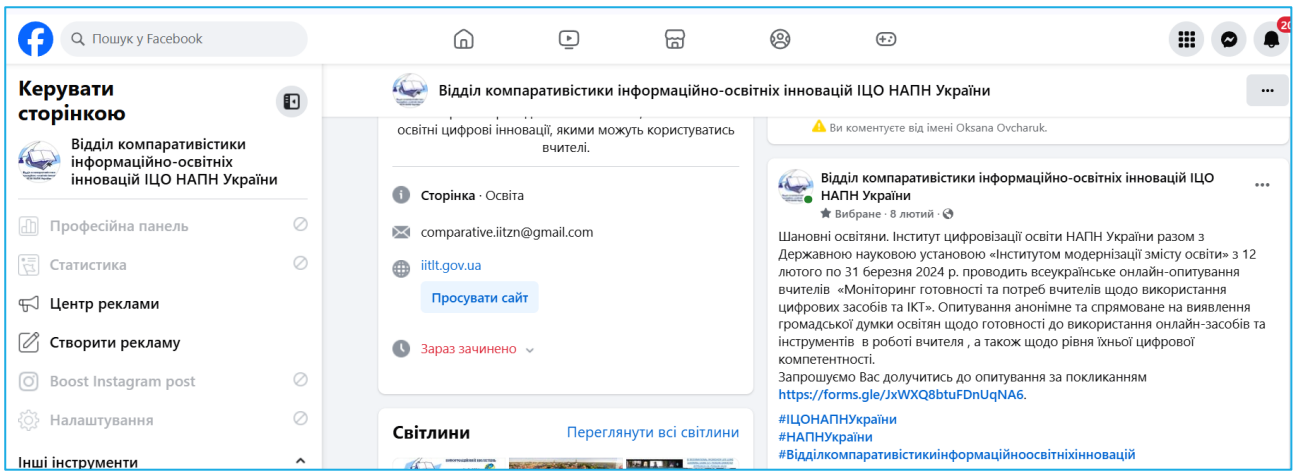

Сторінка Відділу освіти, культури, молоді, спорту та туризму Вендичанської селищної ради Могилів-Подільського району Вінницької області:
<https://vend.osv.org.ua/news/?p=5>

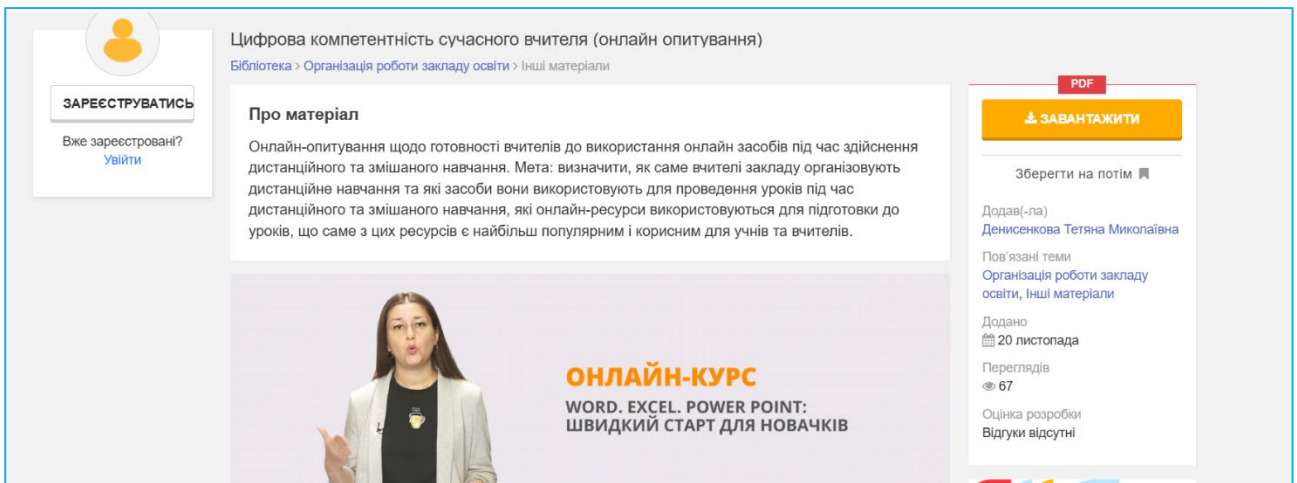

Сторінка новин ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» -
<https://imzo.gov.ua/events/opytuvannia-vchyteliv-2024-monitorynh-hotovnosti-ta-potreb-vchyteliv-shchodo-vykorystannia-tsyfrovvykh-zasobiv-ta-ikt/>

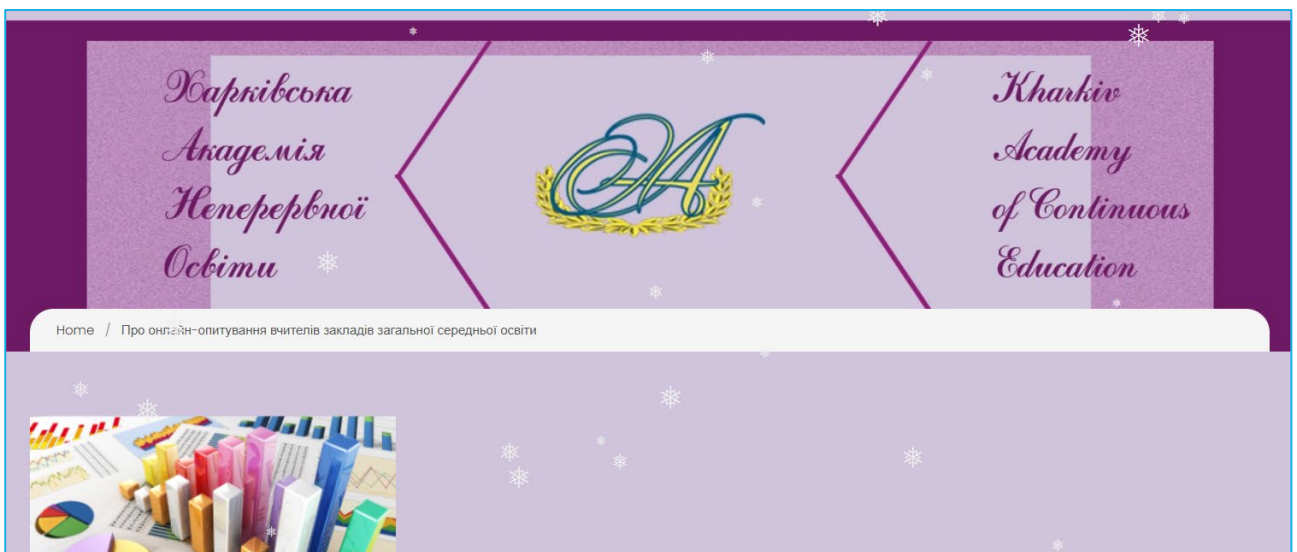

FB Сторінка «Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій» - <https://www.facebook.com/pg/compareed/>.

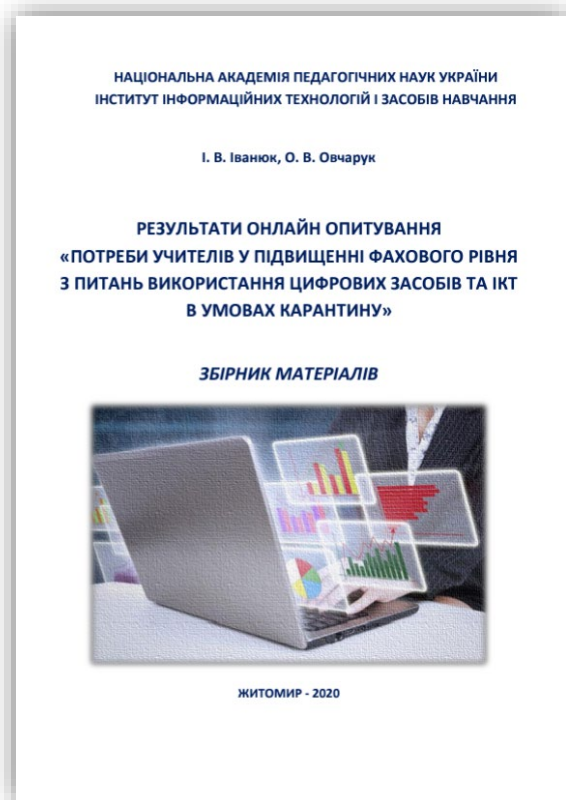
На Урок. <https://naurok.com.ua/cifrova-kompetentnist-suchasnogo-vchitylya-onlayn-opituvannya-434822.html>

Скрін сторінки ХАНО - <http://surl.li/uduxt>

Додаток 2. Аналітичні матеріали за 2019-2023 рр. щодо стану готовності освітян, їхніх проблем і потреб у використанні ІКТ для організації дистанційного навчання у ЗЗСО, проведені Інститутом цифровізації освіти НАПН України

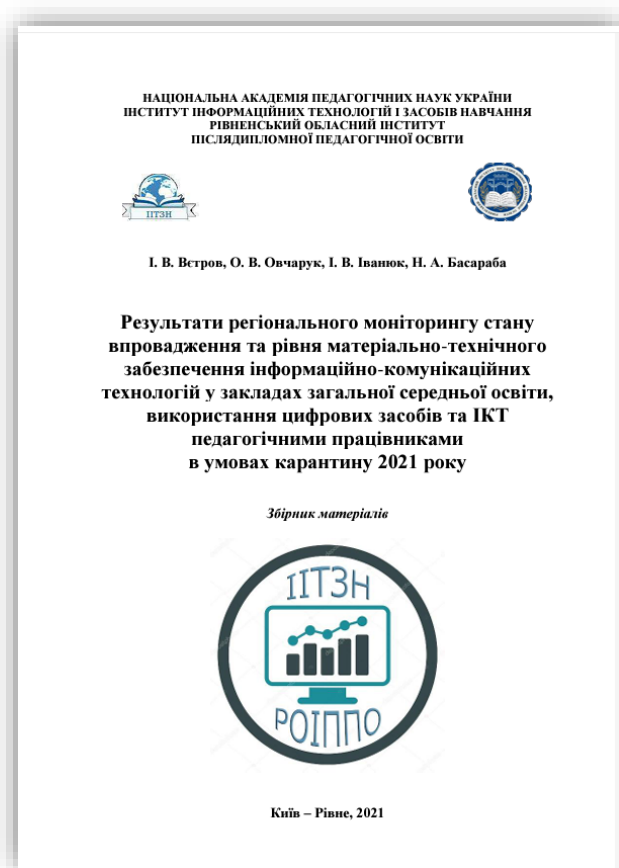
Аналіз результатів онлайн-опитування, проведене вченими Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України у період 27 березня — 4 квітня 2020 р., спрямоване на виявлення громадської думки освітян щодо ефективності використання онлайн-інструментів для забезпечення дистанційного навчання учнів, а також визначення освітніх ресурсів, електронних засобів навчання, які користуються найбільшим попитом у вчителів в умовах карантину через COVID-19.

Посилання на ресурс - <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/723120/>

Аналіз результатів онлайн опитування, проведеного вченими Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України у період з 12 січня по 28 лютого 2021 р., спрямованого на виявлення готовності освітян до використання засобів ІКТ для забезпечення дистанційного навчання учнів, а також визначення освітніх ресурсів, електронних засобів навчання, що користуються найбільшим попитом у вчителів в умовах карантину через COVID19. Наведено узагальнені дані результатів самооцінювання педагогічними працівниками їхньої цифрової компетентності.

Посилання на ресурс - <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724564/>

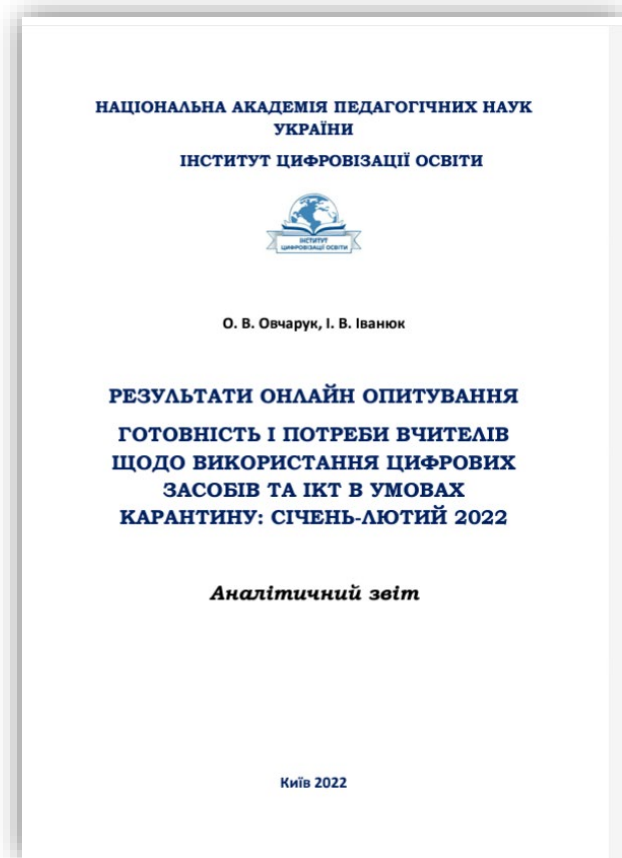

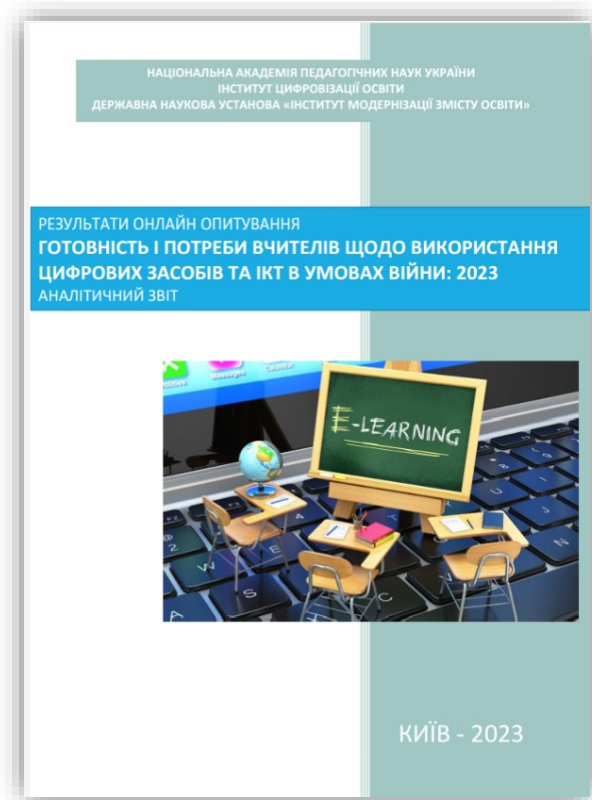
Аналіз результатів онлайн-опитування регіонального моніторингу стану впровадження та матеріально-технічного забезпечення інформаційно комунікаційних технологій у закладах загальної середньої освіти Рівненської області серед керівників, учителів та учнів, проведеного у квітні 2021 року, та порівняльний аналіз із аналогічним моніторингом 2014 року, а також аналіз рівня використання цифрових ресурсів та ІКТ педагогічними працівниками закладів загальної середньої освіти Рівненської області в умовах карантину в ході організації освітнього процесу, оцінки стану ситуації, що склалася із запровадженням дистанційного та змішаного навчання в умовах карантину, спричиненого пандемією COVID-19, проведеного у квітні 2021 року, та порівняння із всеукраїнським опитуванням 2020 року.

Посилання на ресурс -
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729158/>

Аналіз результатів всеукраїнського онлайн опитування, проведеного вченими Інституту цифровізації освіти НАПН України у період з 25 січня по 25 лютого 2022 р., спрямованого на з'ясування стану готовності освітян до використання цифрових засобів для забезпечення дистанційного навчання учнів, підготовки та проведення освітніх заходів вчителями закладів загальної середньої освіти, їхніх потреб та освітніх ресурсів, електронних засобів навчання, що користуються найбільшим попитом.

Посилання на ресурс -
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730808/>

Аналіз результатів всеукраїнського онлайн-опитування, проведеного спільно вченими Інституту цифровізації освіти НАПН України та Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» у період з 13 березня до 13 квітня 2023 р., з метою виявлення громадської думки освітян щодо готовності до використання онлайн-засобів та інструментів для забезпечення дистанційного навчання учнів, визначенню освітніх ресурсів, електронних засобів навчання, що користуються найбільшим попитом серед вчителів, та виявлення рівня їхньої цифрової компетентності. Наведено узагальнені дані результатів самооцінювання педагогічними працівниками цифрової компетентності. Надано висновки та рекомендації, що сприятимуть ефективному використанню результатів опитування органами управління освітою, закладами та установами з підвищення кваліфікації вчителів, закладами загальної середньої освіти, науковими

установами та іншими зацікавленими сторонами під час організації та здійсненні заходів, спрямованих на розвиток цифрового освітнього середовища навчання школярів та розв'язання кризових ситуацій, спричинених війною

Посилання на ресурс - <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736435/>

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**Овчарук Оксана Василівна
Гриценчук Олена Олександрівна
Кравчина Оксана Євгенівна**

**МОНІТОРИНГ ГОТОВНОСТІ ТА ПОТРЕБ ВЧИТЕЛІВ
ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ТА
ІКТ: 2024**

Аналітичний звіт

**Заг.ред:
Овчарук О. В.**

ISBN 978-617-8330-34-7

Інститут цифровізації освіти
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК №7609 від 10 від 23.02.2022 р.
електронна пошта (E-mail): iitlt@iitlt.gov.ua